

////////////////////////////////////

1. Aanvraag nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*)
2. Verslag raadpleging 7/11/24 over nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*)
3. Voorstel nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*)
4. Erkenningsadvies nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*)
5. 23 bijlagen bij aanvraag nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*)

AANVRAAG NIEUW STRUCTUURONDERDEEL DIERVERZORGER (*)

Indieningsdatum

05/07/2024

Aanvrager

Annick Haesaerts
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Willebroekkaai 36
1000 Brussel

Structuuronderdeel

Diervorzorger (*), 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3

Samenstelling

De decretale onderwijsdoelen

- /

In voorkomend geval de decretale specifieke eindtermen of bij ontstentenis een beschrijving van de vooropgestelde specifieke eindtermen:

- /

In voorkomend geval de beroepskwalificaties, de deelkwalificaties of de competenties van erkende beroepskwalificaties.

- BK Diervorzorger (VKS-niveau 4)

Motivering

Met het volgen van dit 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt, behalen de leerlingen een hogere beroepskwalificatie. Concreet betekent dit een BK4 Diervorzorger ipv een BK2 Assistent Diervorzorger en BK2 Onderhoudsmedewerker. Dit zet hen sterker op de arbeidsmarkt.

1. Maatschappelijke, economische en culturele behoeften

De statistieken bevestigen dat huisdieren een belangrijk deel van de samenleving uitmaken. 80 miljoen gezinnen in Europa zouden minstens één huisdier hebben. 50% van de huisdieren zouden honden en katten zijn. Andere vaak voorkomende huisdieren zijn vogels, knaagdieren, vissen en reptielen. Ook op economisch vlak draagt de huisdierensector zijn steentje bij. In Europa zou deze naar schatting zo'n 1 000 000 directe en indirecte banen opleveren en zorgen voor een totale jaaromzet van zo'n 21 miljard euro.

Katten en honden zijn de populairste gezelschapsdieren van de Belgen. In 2014 bezat de Belg in totaal bijna 2,2 miljoen katten en 1,5 miljoen honden (FOD economie). Uit de studie van FOD economie bleek dat 27,8% van de huishoudens minstens 1 kat bezat en 22,7% van de huishoudens minstens 1 hond. Kleine zoogdieren, zoals het konijn of de cavia, en reptielen worden minder gehouden als gezelschapsdier. In 2015 bezat de Belg 1,3 miljoen kleine zoogdieren en 67 000 reptielen als huisdier. Daarnaast houdt de Belg ook vogels en vissen als huisdier. Dit eerder voor de hobby en als sier. In 2015 waren er 3.6 miljoen vissen in het bezit van Belgische gezinnen en 2.6 miljoen vogels.

Bron: <https://www.bepefa.eu/nl/feiten-en-cijfers>

Het rapport van de Vlaamse Overheid “De economische waarde van de huisdierensector.” 2013 brengt de sector zeer goed in beeld. Hoewel de cijfergegevens gedateerd zijn kunnen we alleen maar vaststellen dat de dierenzorgsector in de daaropvolgende jaren alleen maar gegroeid is. Het is dus jammer dat er geen update van dit rapport beschikbaar is. Immers de corona-periode alleen al deed deze cijfers enorm toenemen. Heel veel families en alleenstaanden namen massaal gezelschapsdier. Daarnaast nemen dierentuinen een belangrijke plaats in de maatschappij in. Zij hebben vandaag naast het publiek aspect ook fokprogramma’s en leggen zich toe op onderzoek. Ze hebben een educatieve waarde, leren de mens (jong en oud) liefde en respect voor de natuur opbrengen, doen onderzoek naar gedrag en dierengeneeskunde en houden (bedreigde) diersoorten in stand via allerlei fokprogramma’s.

Zie ook :

Bijlage 2 : uitgaven huisdieren en arbeidsplaatsen referentie-sectoren dierenzorg

Bijlage 3 : European Statistics 2022 FEDIAF

Bijlage 4 : De economische waarde van de huisdierensector. Verkennend rapport. Focus 2013, Vlaamse Overheid, Departement Landbouw en visserij

2. Onderwijskundige en opvoedkundige context

Met het volgen van dit 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt, behalen de leerlingen een hogere beroepskwalificatie. Concreet betekent dit een BK4 Diervorzorger ipv een BK2 Assistent Diervorzorger en BK2 Onderhoudsmedewerker. Dit zet hen sterker op de arbeidsmarkt.

In bijlage 5 werden in de vergelijkende tabel de extra competenties in kleur aangeduid. Daarmee wordt het duidelijk dat er heel wat zinvolle en nuttige zaken zijn die in dit extra jaar worden aangeleerd aan de leerlingen en dat er volop ingezet wordt op verdieping en verfijning van de basiscompetenties uit de derde graad.

Naast deze extra leerinhouden krijgen deze 7e jaars de kans om via eigen gekozen contexten nog extra kennis en vaardigheden op te doen. Ze geven aan de jongeren ook de kans om eigen keuzes te maken en bijgevolg de intrinsieke motivatie een extra duw te geven.

Deze contexten zijn verschillend van school tot school en voor een stuk regio-specifiek, afhankelijk van de plaatselijke bedrijven en werkgelegenheid. De 7 scholen bouwden hierover context specifieke expertise uit, zoals hondentrimmen, hoef- en vachtverzorging, proefdierkunde, werken in dierenpeciaalzaken, fokkerijen, dierenarts-assistentie, medewerkers dierenparken of opvangcentrum, medewerker grote zoogdieren,

Het nieuwe structuuronderdeel stelt leerlingen in staat om zich verder te bekwamen en specialisatie op te bouwen.

Dit structuuronderdeel beantwoordt bovendien aan een vraag van de sector die op zoek is naar geschoolde werknemers met de juiste kwalificaties, waarbij er een verdieping is van de kennis en de praktische vaardigheden uit het BK assistent dierenverzorger, gepaard gaand met een toenemende maturiteit. We verwijzen hiervoor naar de bijlage 6 voor de lijst met voorbeelden van stagebedrijven per school en de bijlagen 7 tot en met 18 voor de steunverklaringen van de steunverklaringen van diverse sectoren, sectorvertegenwoordigingen en bedrijven en de aanwezige leerbedrijven uit het netwerk.

Zie ook :

Bijlage 5 : vergelijkende tabel competenties BK2 assistent diervorzorger en BK4 diervorzorger

Bijlage 6 : overzicht stagebedrijven/leerbedrijven per school

Bijlage 7: Steunverklaring Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (Zoo Antwerpen – Zoo Planckendael)
Bijlage 8: Steunverklaring Veda – Verenigde dierenartsen
Bijlage 9: Steunverklaring Koepel van Attracties en musea vzw
Bijlage 10: Steunverklaring SAVAB Flanders vzw
Bijlage 11: Steunverklaring Proefdierencentrum KU Leuven
Bijlage 12: Steunverklaring BCLAS : Belgian Council for Laboratory Animals
Bijlage 13: Steunverklaring Ani-Zoo Federatie voor ondernemers in de huisdiersector
Bijlage 14: Steunverklaring Arvesta
Bijlage 14_bis : Steunverklaring Arvesta
Bijlage 15: Steunverklaring Trimcanis – beroepsfederatie hondenverzorging
Bijlage 16: Steunverklaring Comeos – sectorfederatie handel en diensten
Bijlage 17: Steunverklaring Cats & dogs
Bijlage 18: Steunverklaring Famiflora

3. Verwachte instroom en uitstroom

Instroom

Het nieuwe structuuronderdeel 7de leerjaar dierversorger is de logische vervolgoopleiding na het 2de leerjaar van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit dierenzorg. De derde graad A-finaliteit dierenzorg telt voor het schooljaar 2023 -2024 560 leerlingen Vlaanderenbreed. Voor het schooljaar 2022- 2023 waren dit 599 leerlingen. 85% van deze leerlingen komt uit een 2de graad A-finaliteit Plant, dier en milieu. Daarnaast blijkt er elk jaar een instroom van 15% leerlingen uit andere opleidingen. Leerlingen uit andere studierichtingen in het domein Land- en tuinbouw kunnen eveneens instromen in dit nieuwe structuuronderdeel.

Van de 7 aanbieders zijn er enkele scholen met een eigen internaat op de campus zelf of in de nabijheid van de school(Internaat Stadsrand in Sint-Truiden, Internaat-Zuid in Roeselare, Internaat Horteco Vilvoorde), zodat leerlingen die op een grotere afstand van deze “niche-opleidingen” wonen zich toch kunnen inschrijven en de opleiding volgen.

- Bijlage 19 Tabel Lijst aantal leerlingen in de derde graad dierenzorg

Uitstroom

De werkgelegenheid in de dierenzorgsector is zeer ruim en divers en valt onder meerdere (sub)sectoren. Daarom is het ook niet mogelijk om een lijst te trekken uit Arvastat. Bovendien wordt het vacature-aanbod ingevuld via diverse instroomkanalen die niet steeds bij VDAB geregistreerd worden of in een grotere categorie opgenomen staan.

Dierenverzorgers worden tewerkgesteld in:

- commerciële bedrijven voor voeders (petfoodsector), retailers voor petfood en andere benodigdheden (+- 1200 dierenwinkels in Vlaanderen).
- In de diverse fokkerijen (verschillende diersoorten), kinderboerderijen, asielcentra, ...
- In dierenartspraktijken als dierenartsassistenten, ...
- Hondenverzorging en trimsalons
- Proefdierkunde
- In dierenparken of opvangcentra, in gelijkaardige animatieparken waar dieren aanwezig zijn, kinderboerderijen,

- Medewerkers houder grote zoogdieren
- Hoef- en vachtverzorging

Ook in andere sectoren worden de afgestudeerden na het huidige 7e jaar bso gespecialiseerde dierenverzorging tewerkgesteld omdat zij over voldoende competenties beschikken om ook elders vlot aan de slag te gaan.

Bij gebrek aan cijfers uit Arvastat hebben we analyse gemaakt van een deel van de afgestudeerde leerlingen (zij die konden bereikt worden), per school, met betrekking tot hun tewerkstelling na het beëindigen van hun studies als 7de leerjaar gespecialiseerde dierenverzorging. Voor de onderzochte tijdsperiode limiteerden we ons tot de laatste 3 à 5 jaar. Hieronder worden de voornaamste data per school weergegeven:

Zie ook:

Bijlage 20: Overzicht cijfers tewerkstelling leerlingen en verdere studies na 7 Gespecialiseerde dierenzorg

Het dossier geniet dan ook de volle steun van organisaties, federaties en bedrijven waar onze leerlingen na het beëindigen van hun opleiding als gespecialiseerde dierenzorg tewerkgesteld worden. Zij zijn vragende partij om om deze leerlingen op te nemen in hun bedrijven.

Zie bijlagen 7 -18 steunverklaringen sectoren, sectorvertegenwoordigers en werkaanbieders bij dit dossier :

- Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (Zoo Antwerpen – Zoo Planckendael)
- Veda – Verenigde dierenartsen
- Koepel van Attracties en musea vzw
- SAVAB Flanders vzw
- Proefdierencentrum KU Leuven
- BCLAS : Belgian Council for Laboratory Animals
- Ani-Zoo Federatie voor ondernemers in de huisdiersector
- Arvesta
- Trimcanis – beroepsfederatie hondenverzorging
- Comeos – sectorfederatie handel en diensten
- Cats & dogs
- Famiflora

4. Noodzakelijke materiële en financiële middelen, expertise en samenwerking

- Geen bijkomende specifieke middelen of samenwerkingen nodig bovenop de bestaande.
- De 3e graad Dierenzorg A-finaliteit en Dierenverzorgingstechnieken D&A-finaliteit zijn beide specifieke richtingen en kunnen enkel na goedkeuring door de Vlaamse regering ingericht worden. Het zijn niche-opleidingen die momenteel geconcentreerd zitten in 7 scholen regionaal verspreid over de Vlaamse provincies en de verschillende onderwijsverstrekkers. Deze 7 scholen zijn allen zeer goed uitgerust om de volledige leerlijn uit het oude opleidingsprogramma en uit de nieuwe matrix aan te bieden.
- Deze studierichting vraagt dezelfde infrastructuur als de derde graad dierenzorg en vergt dus geen extra materiële en financiële middelen. Door de jarenlange expertise hebben de scholen hun infrastructuur uitgebouwd ifv noden voor verzorging van bepaalde diersoorten.

Zie bijlage 21: algemeen overzicht infrastructuur in de diverse scholen

- Deze 7 scholen hebben de voorbije jaren een stevig netwerk uitgebouwd met stagebedrijven en partnerbedrijven en -organisaties voor allerlei soorten van samenwerkingen. Via levenslang leren en diverse vormen van samenwerkingen is er in elke school theoretische-praktische kennis en expertise opgebouwd bij het lerarenkorps.

Zie bijlage 22: overzicht specifieke leerkrachten dierenzorg

Zie bijlage 6 : overzicht stagebedrijven per school

5. [Plaats in de opleidingsstructuur, vereiste voorkennis en wenselijkheid aanbodbeperking](#)

- 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3 in het studiedomein Land- en tuinbouw
- Dit 7de jaar is een logische vervolgopleiding na de 3de graad dierenzorg – A-finaliteit, maar ook leerlingen uit andere studierichtingen in het domein Land- en tuinbouw kunnen instromen.
- Vereiste voorkennis : dit 7de jaar is een logisch vervolg na de 3de draag dierenzorg – A-finaliteit. Leerlingen die uitstromen uit deze graadsopleiding kunnen automatisch instromen in dit 7de leerjaar.
- De 3e graad Dierenzorg A-finaliteit en Dierenverzorgingstechnieken D&A-finaliteit zijn beide specifieke richtingen en kunnen enkel na goedkeuring door de Vlaamse regering ingericht worden. Het zijn niche-opleidingen die momenteel geconcentreerd zitten in 7 scholen regionaal mooi verspreid over de Vlaamse provincies en de verschillende onderwijsverstrekkers.
- Scholen die een derde graad met betrekking tot dierenverzorging inrichten zijn het best geplaatst om deze studierichting op te richten wegens hun expertise en aanwezige infrastructuur.
- Het is belangrijk om een concordantiemogelijkheid te voorzien vanuit het huidig 7de specialisatiejaar Gespecialiseerde Dierenzorg naar dit nieuwe structuuronderdeel.

6. [Onderscheid/Samenhang met andere structuuronderdelen](#)

Binnen het studiedomein land- en tuinbouw is het 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3 diervoorzorg is de logische vervolgopleiding na de derde graad A-finaliteit dierenzorg.

De derde graad dierenzorg realiseert het BK Assistent dierenzorg, VKS-niveau 2. Het nieuwe structuuronderdeel (7de jaar) realiseert het BK diervoorzorg, VKS-niveau 4. De vergelijkende tabel in bijlage 5 toont aan dat het vooral gaat om verdiepen en uitbreiden van de competenties aangeboden in de derde graad evenals het meer en beter inoefenen op een hoger niveau van de basiscompetenties aangeleerd in de derde graad. Het gaat om zich meer bekwamen, verfijnen en specialiseren in de basistechnieken en uitbreiden van de kenniselementen.

7. Vervangt het structuuronderdeel een of meerdere andere structuuronderdelen?

Ja. Het 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt – Diervorzorger treedt in de plaats van de huidige, niet gemoderniseerde opleiding 7 bso Gespecialiseerde dierenverzorging.

Mocht de Vlaamse Regering deze onderwijskwalificatie goedkeuren dan kunnen de 7 scholen hun huidig aanbod (7de jaar Gespecialiseerde Dierenzorg) concorderen naar het nieuwe structuuronderdeel.

Bijlage 23: Het originele voorbereidend dossier opgesteld door de indienende 7 scholen samen

Verslag raadpleging van vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs, het Departement Onderwijs en Vorming, het Agentschap voor Onderwijsdiensten, de Onderwijsinspectie en van de aanvragers van het voorstel van het structuuronderdeel Diervorzorger (*)

Aanwezig:

Namens AHOVOKS: Hannelore Baeyens, Sarah Loi, Els Beliën

Namens de indiener: /

Namens de onderwijsverstrekkers: Wim Van der Scheuren (KathOndVla), Petra Huysmans (POV); Sofie Truwant (OVSG); Paul Buyck (OKO); Dominiek Desmet (KathOndVla); Els Supply (GO!)

Namens Onderwijsinspectie: Wendy Franquet (Onderwijsinspectie)

Namens AGODI: Van de Meirssche Marc

Namens het Departement Onderwijs: Wouter Cambré

Verontschuldigd:

Namens de indiener: Annick Haesaerts (GO!)

Plaats: Teams - online

Datum: 07/11/2024

Bijlagen

- E-mail van Onderwijsinspectie over vergelijking curriculumdossier van de bestaande onderwijskwalificatie Dierenzorg met het BK Diervorzorger

Verslag

- Kennismaking
- Korte duiding van de procedure door AHOVOKS
- Korte toelichting door de indiener over het nieuwe structuuronderdeel [STON]
Het dossier wordt niet toegelicht omdat de indiener van het dossier, Annick Haesaerts (GO!), niet aanwezig is.
- Vragen of opmerkingen van onderwijsvertrekkers, onderwijsinspectie of andere agentschappen uit het beleidsdomein Onderwijs
 - AHOVOKS: Waarin verschilt het huidige 7de jaar inhoudelijk van de vroegere derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit?
 - Onderwijsverstrekker: In het huidige 7de jaar komt gespecialiseerde dierenzorg aan bod, wat niet aan bod kwam in de derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit voor modernisering.
 - Onderwijsinspectie: In het curriculumdossier (CD) van de derde graad dierenzorg in de arbeidsmarktfinaliteit, zijn een aantal zaken extra toegevoegd ten opzichte van het BK Assistent dierversorger. Wat is inhoudelijk het verschil tussen het nieuwe 7de jaar dat nu voorligt en de derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit?
 - KathOndVla: De beroepskwalificatie maakt het verschil. Meer concreet gaat het over het inhoudelijk verschil tussen de beroepskwalificatie 'assistent dierversorger' en de beroepskwalificatie 'dierversorger'.
 - Onderwijsinspectie: in het CD van de derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit zijn nog andere zaken opgenomen die het niveau van de derde graad naar boven tillen. Op welke manier wordt het verschil gemaakt met het 7de jaar dat in deze aanvraag voorligt?
 - KathOndVla: Deze extra verschillen zijn gerelateerd aan de competenties van de beroepskwalificatie 'onderhoudsmedewerker' dewelke samen met de beroepskwalificatie 'assistent dierversorger' is opgenomen in de derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit.
 - AGODI: In de derde graad dubbele finaliteit komt deze beroepskwalificatie ook aan bod. De schoolverlatersenquête laat duidelijk betere cijfers zien voor leerlingen dubbele finaliteit (3e graad) ten opzichte van arbeidsmarktfinaliteit (3e leerjaar 3e graad) voor 'Dierenzorg'. In welke mate kunnen de leerlingen van dit nieuwe 7de jaar op de arbeidsmarkt optornen tegen de leerlingen van de derde graad dubbele finaliteit?
 - KathOndvla: De leerlingen van de derde graad dubbele finaliteit hebben een andere algemene vorming en een extra specifieke vorming. Deze leerlingen hebben een ander profiel. Het is belangrijk om dit alles vanuit het perspectief van de leerling te bekijken. Leerlingen die een 7de jaar doorlopen verwerven extra competenties waardoor ze beter gewapend op de arbeidsmarkt komen, extra kansen hebben op de arbeidsmarkt.
 - KathOndVla: In het domein Land- en tuinbouw maar ook in andere domeinen zijn er nieuwe 7de jaren die een gelijkaardige tegenhanger hebben in de derde graad dubbele finaliteit. Dus dit is niet nieuw.
 - AHOVOKS: Bij de aanvraag van een wijziging in onderwijskwalificatie Dierenzorg in de derde graad arbeidsmarktfinaliteit en de aanvraag van een nieuwe onderwijskwalificatie Dierenverzorgingstechnieken in de derde graad dubbele finaliteit werd de beroepskwalificatie 'dierversorger' verschoven van de arbeidsmarkt naar de dubbele finaliteit wegens 'te zwaar'. Met deze aanvraag wordt deze beroepskwalificatie opnieuw gekoppeld aan de arbeidsmarkt.

Welke redenering hebben jullie gemaakt dat dit nu wel haalbaar zal zijn voor leerlingen in de arbeidsmarktfinaliteit?

- KathOndVla: Het klopt dat dit argument heeft geklonken maar het koppelen van de beroepskwalificatie 'dierversorger' aan dit nieuwe 7de jaar moet bekeken worden als het trapsgewijs behalen van een kwalificatie; zijnde eerst het behalen van een beroepskwalificatie 'assistent dierversorger' en vervolgens het behalen van een beroepskwalificatie 'dierversorger'. In een 7de jaar zou dit voor deze doelgroep wel haalbaar moeten zijn.
- POV: De doelgroep maakt ook een groei van twee jaar door. Ze zijn bijvoorbeeld al op stage geweest. We moeten ze de kans geven om deze extra competenties te verwerven.
- GO!: Er is een fundamenteel verschil tussen leerlingen aan het begin van de derde graad en op het einde van het 7de jaar. Dit is één van de uitgangspunten van de aanvragers geweest.
- OKO: Ondersteunt de argumentatie en aanvraag.
- OVSG: Gezien vanuit de inhoud biedt deze beroepskwalificatie extra kansen op de arbeidsmarkt. OVSG ondersteunt ook de aanvraag
- AGODI: Met de huidige toelatingsvoorwaarden voor een 7de jaar kan elke leerling toestromen in dit structuuronderdeel. In welke mate kunnen leerlingen die niet uit de derde graad dierenzorg arbeidsmarktfinaliteit komen, deze beroepskwalificatie in voldoende mate behalen?
 - KathOndVla: De toelatingsvoorwaarden zijn inderdaad verbreed/verruimd. Maar dit is voor dit dossier niet anders dan voor andere 7de jaren. Er zal op termijn moeten bekeken worden of dit een goede zaak is.
 - AGODI: Voor andere structuuronderdelen in het 7de jaar zijn er misschien meer onderliggende verwante studierichtingen dan voor deze studierichting?
KathOndVla: We zijn even benieuwd als jullie naar evoluties op dit vlak.
 - AHOVOKS: Dit geldt voor de volledig invulling van de matrix. Met de screening zal moeten blijken hoe leerlingenstromen vloeien. Dus dit is misschien iets wat binnen enkele jaren opnieuw bekeken moet worden.
- KathOndVla - Los van deze raadpleging en het advies - Stel dat de Vlaamse Regering het nieuwe structuuronderdeel erkent, dan is het belangrijk dat scholen kunnen concorderen met de bestaande studierichtingen. Voor dit structuuronderdeel kan concordantie voorzien worden met het huidige specialisatiejaar bso Gespecialiseerde dierenverzorging.
- AHOVOKS: Bij welke geledingen is er steun voor dit dossier?
 - Onderwijsverstrekkers
Alle onderwijsverstrekkers steunen deze aanvraag en geven bijkomend aan dat een 7de jaar bedoeld is om te specialiseren en te verdiepen. Dit is het geval met de invulling die aan dit nieuwe 7de jaar wordt gegeven.
 - Onderwijsinspectie: De bovenvermelde bezorgdheid blijft, nl. is er voldoende verschil tussen de derde graad arbeidsmarktfinaliteit en de invulling die aan dit nieuwe structuuronderdeel wordt gegeven.
Er zal door onderwijsinspectie in kaart worden gebracht welke extra competenties in het CD van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit werden opgenomen waardoor het verschil met dit nieuwe 7de jaar in vraag wordt gesteld. Alle onderwijsverstrekkers zijn vragende partij om deze analyse te mogen ontvangen. AHOVOKS stelt voor om tegen

een volgende raadpleging de analyse vooraf door te sturen zodat eventuele bezorgdheden nog besproken kunnen worden indien nodig.

Bijkomend geeft onderwijsinspectie aan het spijtig te vinden dat leerlingen na een derde graad arbeidsmarktfinaliteit nog een extra beroepskwalificatie moeten verwerven om op de arbeidsmarkt terecht te kunnen. KathOndVla verwijst naar een eerdere passage, nl. dat leerlingen uit de derde graad arbeidsmarktfinaliteit wel klaar zijn voor de arbeidsmarkt en dat een 7de jaar extra competenties biedt zodat ze beter gewapend, met meer arbeidsmarktkansen tot de arbeidsmarkt kunnen toetreden. OVSg benadrukt eveneens dat de 7de leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3 bijkomende specialisaties zijn, maar niet geïnterpreteerd mogen worden als dat de leerlingen na de 3de graad niet klaar zouden zijn voor de arbeidsmarkt.

- Departement onderwijs en vorming, AGODI en AHOVOKS: Geven een positief advies, maar rekening houdend met de bezorgdheden die door AGODI en AHOVOKS werden gegeven.

ADDENDUM 25/11/2024

Onderwijsinspectie heeft op 19 november per e-mail enkele voorbeelden bezorgd. In de e-mail werd aangegeven door Onderwijsinspectie dat ze niet weten of het nodig is om een nieuwe raadpleging te organiseren om dit te bespreken. Zij onthouden zich eventueel ook voor dit dossier.

De voorbeelden werden aan alle partijen uit de raadpleging bezorgd. Niemand is vragende partij voor een bijkomende raadpleging over deze aanvraag. KOV vulde het volgende aan:

Wat de aanvullende info van inspectie betreft, die behoeft geen nieuw overleg, te meer omdat een vergelijking van curriculumdossiers in deze fase van raadpleging, advisering en eventuele erkenning door VLAREG regelgevend niet aan de orde is. In de bijlage van het betrokken dossier is wel een vergelijking opgenomen tussen de betrokken beroepskwalificaties.

////////////////////////////////////

1.2 SITUERING

1.3 STUDIEBEKRACHTING

1.4 AANVRAGERS EN BETROKKEN ACTOREN

1

Deze aanvraag wordt via een schrijven ondersteund door Savab, Proefdiercentrum KU Leuven, Bclas (proefdieronderzoek), Ani-zoo, Arvesta, beroepsfederatie hondenverzorging, Comeos, Cats & Dogs bv, Zoo Antwerpen, Zoo Planckendael, VeDa (Verenigde Dierenartsen), Koepel van Attracties en Musea en Famiflora.

Datum van indiening

05/07/2024

2. Inhoud

2.1 BEROEPSKWALIFICATIE

Het structuuronderdeel Diervorzorger (*) wordt ingevuld met de beroepskwalificatie Diervorzorger, VKS-niveau 4 (BK-0406-2).

3. Analyse decretale criteria

3.1 DE MAATSCHAPPELIJKE, ECONOMISCHE EN CULTURELE BEHOEFTE

Dierenzorg en dierenwelzijn voor huisdieren (hobby en vrije tijd) is niet alleen een groeiende economische sector maar ook een maatschappelijk actueel onderwerp. De samenleving verandert en daarmee ook de houding van de mensen ten opzichte van dieren. We hebben nu meer respect voor dieren dan 25 jaar geleden en inbreuken op dierenwelzijn worden steeds minder geaccepteerd. Men heeft steeds meer een mening over het houden van dieren, vangen van dieren, doden van dieren, het omgaan met dieren en allerlei ethische kwesties rond dieren.

Statistieken¹ bevestigen dat huisdieren een belangrijk deel van de samenleving uitmaken. 166 miljoen gezinnen in Europa hebben minstens één huisdier. 50% van de gezinnen bezit een huisdier, 25% van de gezinnen bezit tenminste één hond (voor België bedraagt dit 30%) en 27% van de gezinnen bezit tenminste één kat (voor België bedraagt dit 33%). Andere vaak voorkomende huisdieren zijn vogels, knaagdieren, vissen en reptielen. Ook op economisch vlak draagt de huisdierensector zijn steentje bij. In Europa levert deze naar schatting zo'n 283.000 directe banen op en 2.300.000 indirecte banen op.

3.2 DE ONDERWIJSKUNDIGE EN OPVOEDKUNDIGE CONTEXT

Aansluiting bij de doelgroep

Momenteel is er een 7de leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging dat geldig is tot 31/08/2025. In 2022 werd aan de matrix Secundair onderwijs een structuuronderdeel Dierenzorg (*) in de 3de graad arbeidsmarktfinaliteit bso toegevoegd. Na de 3de graad Dierenzorg (*) arbeidsmarktfinaliteit bso bestaat er in de matrix Secundair onderwijs geen 7^e leerjaar dat verder bouwt op dit

¹ [FEDIAF-Facts-Figures-2022_Online100.pdf \(europeanpetfood.org\)](https://www.europeanpetfood.org/FEDIAF-Facts-Figures-2022-Online100.pdf)

structuuronderdeel. Een 7de leerjaar Productiemedewerker dier of een 7de leerjaar Productiemedewerker plant, gericht op arbeidsmarkt na OK3 zijn geen logische vervolgopleidingen omdat deze structuuronderdelen gericht zijn op landbouw waardoor er grote inhoudelijke verschillen zijn in de specifieke vakken (dier, plant, machines, enz.) t.o.v. het structuuronderdeel Dierenzorg (*) in de 3de graad. Een nieuw structuuronderdeel 7de leerjaar Dierverzorgers (*) gericht op arbeidsmarkt na OK3 biedt wel een logisch inhoudelijk vervolg omwille van de beroepskwalificatie Dierverzorgers, VKS-niveau 4 die inhoudelijk aansluit bij de beroepskwalificatie Assistent dierverzorgers, opgenomen in het structuuronderdeel Dierenzorg van de 3de graad. Het nieuwe structuuronderdeel Dierverzorgers (*) is een goede opleiding om zich verder te bekwamen in de zorg voor (proef)dieren en waarop verder kan gebouwd worden via permanente vorming en bijscholing. Op dit ogenblik is er geen alternatief 'basisopleidingsaanbod' voor dierenverzorgers in Vlaanderen.

Het bieden van een duidelijke finaliteit

Het voorstel van structuuronderdeel Dierverzorgers (*) sluit aan bij het profiel van arbeidsmarktfinaliteit, bso en is gericht op instroom in de arbeidsmarkt. De beroepskwalificatie Dierverzorgers VKS niveau 4 biedt leerlingen bijkomende competenties aan vergeleken met de beroepskwalificatie Assistent Dierverzorgers die aangeboden wordt in het structuuronderdeel Dierenzorg (*) van de 3de graad arbeidsmarktfinaliteit, bso. Zo komen bijvoorbeeld volgende bijkomende competenties aan bod: het organiseren van het eigen werk en dat van de assistent dierverzorgers, suggesties geven aan de leidinggevenden om richtlijnen en procedures te optimaliseren, het beheren van de algemene administratie en de gegevens van dieren, het uitvoeren van specifieke verzorging van de dieren (zieke en hulpbehoevende) ... Het zijn competenties die zowel sectorspecifiek als sectoroverschrijdend kunnen worden ingezet. Volgens de aanvragers kunnen school- en regiogebonden contexten aan bod komen die deels samenhangen met regiogebonden werkgelegenheid.

De mate waarin leermotivatie gestimuleerd wordt

Leerlingen met interesse in dierenzorg kunnen in de scholen hun traject volgen van het 1ste tot met het 7de leerjaar waardoor ze de vereiste beroepscompetenties voor de arbeidsmarkt aangereikt krijgen.

3.3 DE VERWACHTE INSTROOM EN UITSTROOM

Instroom

Tabel 1 geeft het aantal leerlingen in het 2de leerjaar van de 3de graad Dierenzorg (*) weer voor een periode van vijf schooljaren waarbij een stijgende trend is waar te nemen. Deze data geven een idee van de potentiële instroom in het 7de leerjaar Dierverzorgers (*).

Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal leerlingen in het 3de leerjaar van de 3de graad Gespecialiseerde Dierenverzorging voor dezelfde periode van vijf schooljaren.

Schooljaar	Aantal leerlingen in het 2 ^{de} leerjaar van de 3 ^{de} graad Dierenzorg (*) arbeidsmarktfinaliteit bso
2023-2024 - Teldatum 1 (1 oktober)	297 (na modernisering)
2022-2023 - Teldatum 2 (1 februari)	258
2021-2022 - Teldatum 2 (1 februari)	261
2020-2021 - Teldatum 2 (1 februari)	248

2019-2020 - Teldatum 2 (1 februari)	227
Gemiddeld	258

Tabel 1: Aantal leerlingen in het structuuronderdeel Dierenzorg (*)- 2de leerjaar 3de graad arbeidsmarktfinaliteit bso – bron Dataloep

Schooljaar	Aantal leerlingen 7 ^{de} leerjaar bso - Gespecialiseerde dierenverzorging bso
2023-2024 - teldatum 1 (1 oktober)	219
2022-2023 - teldatum 2 (1 februari)	222
2021-2022 - teldatum 2 (1 februari)	189
2020-2021 - teldatum 2 (1 februari)	198
2019-2020 - teldatum 2 (1 februari)	224
Gemiddeld	210

Tabel 2: Aantal leerlingen in het structuuronderdeel 7de leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging bso - bron Dataloep

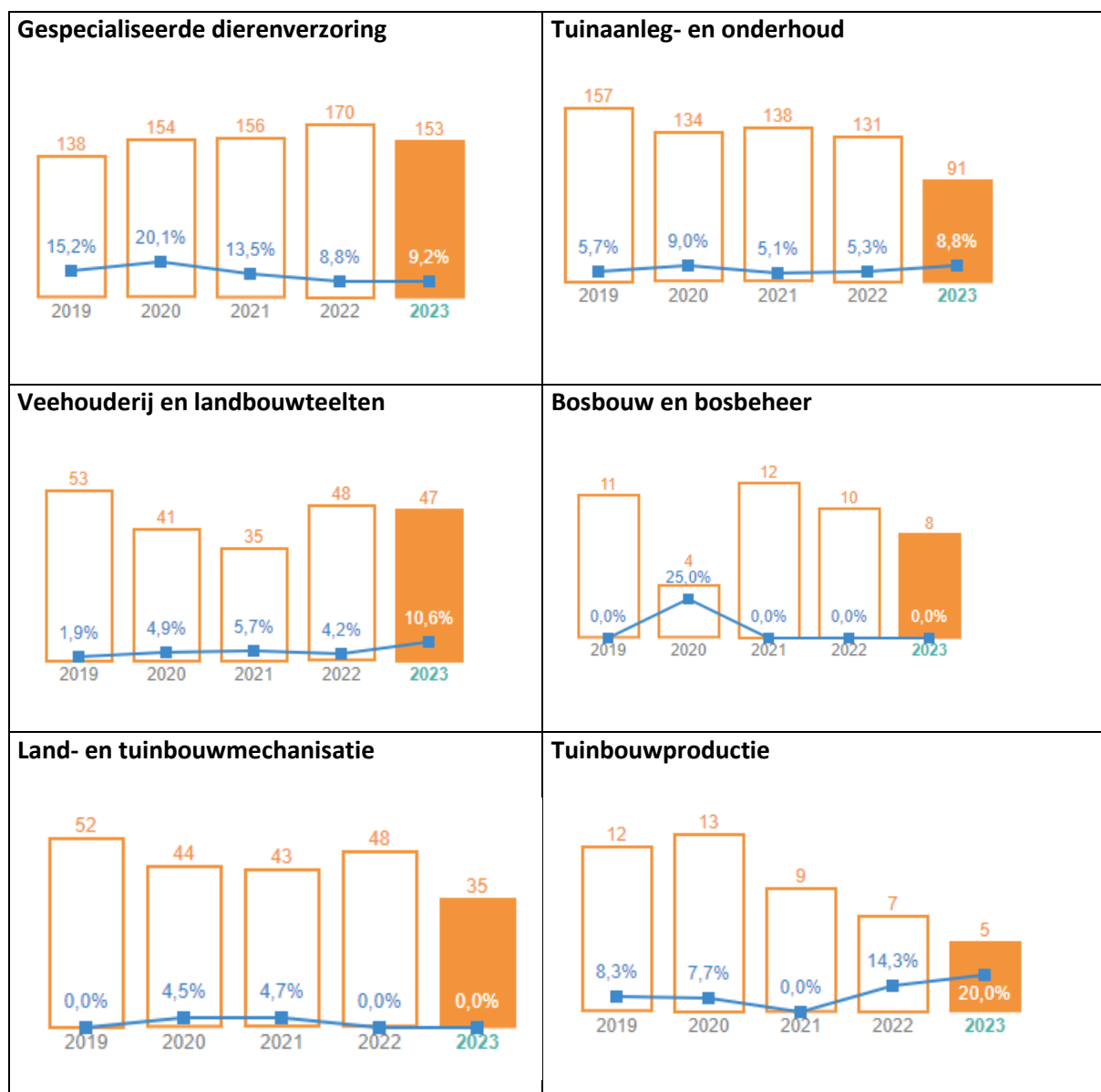
Uitstroom

Volgens de aanvragers stroomt ongeveer 75% van de afgestudeerde leerlingen van het 7de leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging door naar de arbeidsmarkt. Volgens de aanvragers komen deze leerlingen vaak terecht in dierenwinkels, diverse fokkerijen, kinderboerderijen, asielcentra, dierenartspraktijken ... Een minderheid vat de studies voor een bachelor- of een graduaatsopleiding aan, vooral in het studiegebied Agro- en biotechnologie. Tabel 3 geeft een overzicht van de tewerkstelling en verdere studies van de leerlingen uit het 7de leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging (bron onderwijsverstrekkers). Niet alle afgestudeerden werden bereikt via de bevraging.

Tewerkstelling en verdere studies 7 ^{de} leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging bso– periode 2017-2022			
School	Aantal afgestudeerden	Aantal afgestudeerden dat verder studeert	Aantal afgestudeerden dat werkt
VABI	171	55	82
Techn. atheneum Horteco GO!	103	19	28
KOGEKA - Sint Jozef	360	18	76
PITO Stabroek	91	13	56
Hasp-O Stadsrand	121	13	81
PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	46	14	32
Tectura Tuinbouwschool Melle	94	25	55

Tabel 3: Tewerkstelling en verdere studies 7de leerjaar Gespecialiseerde dierenverzorging – bron: onderwijsverstrekkers.

Uit onderstaande gegevens blijkt dat het aantal schoolverlaters (staafdiagram) en het aantal werkzoekenden (curve) voor het structuuronderdeel Gespecialiseerde dierenverzorging in het verlengde ligt van andere structuuronderdelen 7de leerjaar bso binnen het domein Land- en Tuinbouw, met uitzondering van de structuuronderdelen Bosbouw en bosbeheer, Land- en tuinbouwmechanisatie en Tuinbouwproductie.

Figuur 1: Aantal schoolverlaters en werkzoekenden van structuuronderdelen van het 3de leerjaar van de 3de graad binnen het domein Land- en tuinbouw – bron: schoolverlatersrapport VDAB augustus 2024

3.4 DE NOODZAKELIJKE MATERIËLE EN FINANCIËLE MIDDELEN EN EXPERTISE

De scholen die de aanvraag indienen hebben de voorbije jaren geïnvesteerd in de vereiste infrastructuur voor hun huidige aanbod Dierenzorg (*) en Gespecialiseerde dierenverzorging zodat er geen extra investeringen nodig zijn. Ook wat betreft theoretische en praktische kennis is er reeds een uitgebouwd netwerk.

3.5 DE NOODZAKELIJKE SAMENWERKING, ALS DIE VEREIST IS

Voor stageplaatsen kunnen de scholen rekenen op een reeds uitgebouwd netwerk en kan een beroep worden gedaan op een 40-tal stageplaatsen per school.

3.6 DE PLAATS IN DE OPLEIDINGSSTRUCTUUR, DE VEREISTE VOORKENNIS EN EEN INSCHATTING VAN DE WENSELIJKHEID VAN EEN AANBODBEPERKING

Het structuuronderdeel Diervorzorger (*) situeert zich in het 3de leerjaar van de 3de graad - 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3.

3 ^{de} graad					
Dubbele finaliteit			Arbeidsmarktfinaliteit		
Agrotechnieken Dier	Dierenverzorgings- technieken	Natuur- en Groentechnieken	Dierenzorg	Dier en Milieu	Groenaanleg - en Beheer
Agrotechnieken Plant		Tuinaanleg- en Beheer		Plant en Milieu	

3 ^{de} leerjaar van de 3 ^{de} graad (7 ^{de} leerjaar)			
7 ^{de} leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK4		7 ^{de} leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3	
/		Diervorzorger	Productiemedewerker plant
			Productiemedewerker dier
			Bekapper/Hoefsmid
			Florist
			Paardenhouder
			Tuinaanlegger- groenbeheerder
			Natuurbeheerder

Er is geen specifieke voorkennis vereist. De toelatingsvoorwaarden die voor andere structuuronderdelen van het 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3 gelden, zullen ook voor deze studierichting gelden. De meest logische vooropleiding in de 3de graad is het structuuronderdeel Dierenzorg (*).

Het betreft een nicheopleiding.

3.7 HET VERSCHIL IN INHOUDELIJKE INVULLING VAN HET NIEUWE STRUCTUURONDERDEEL TEN OPZICHTE VAN AL BESTAANDE STRUCTUURONDERDELEN

Binnen het domein Land- en Tuinbouw kunnen leerlingen in de 3de graad arbeidsmarktfinaliteit opteren voor Dierenzorg (*), Dier en milieu en Groenaanleg- en beheer. Het structuuronderdeel Dier en milieu is gericht op landbouw, Groenaanleg en -beheer is gericht op groen- en tuinbeheer en Dierenzorg (*) is gericht op de zorg en verzorging van dieren. Voor de structuuronderdelen met focus op landbouw en groen- en tuinbeheer zijn er telkens vervolgopleidingen in het 3de leerjaar van de 3de graad (7de leerjaar) voorzien. Dit is echter niet het geval voor het structuuronderdeel Dierenzorg (*). Toevoeging van een nieuw structuuronderdeel Dierversorger (*), 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na OK3, zorgt ervoor dat leerlingen zullen beschikken over bijkomende competenties en contexten die de arbeidsmarkt vraagt op vlak van dierversorgering. Bovendien worden ook conform de beroepskwalificatie meer algemene competenties aangeleerd die sectoroverschrijdend van toepassing zijn (bijvoorbeeld: organiseren van de eigen werkzaamheden en die van anderen, suggesties aan leidinggevenden voorstellen ...)

3.8 HET STRUCTUURONDERDEEL OF STRUCTUURONDERDELEN DIE IN VOORKOMEND GEVAL VERVANGEN WORDEN

Het structuuronderdeel komt bovenop het bestaande aanbod dat opgenomen is in de matrix secundair onderwijs.

In het aanbod premodernisering bestaat het specialisatiejaar Gespecialiseerde dierenverzorging. De aanvragers vragen een concordantie tussen beide structuuronderdelen in functie van omvorming.

ERKENNINGSADVIES

Structuuronderdeel Diervorzorger (*)

AHOVOKS adviseert om, in uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs dat niet of niet automatisch tot een onderwijskwalificatie leidt, artikel 6, laatst gewijzigd bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2024, het voorstel van nieuw structuuronderdeel Diervorzorger (*) goed te keuren.

Hierbij wordt verwezen naar:

- Het voorstel van structuuronderdeel Diervorzorger (*).
- De raadpleging met vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs, het Departement Onderwijs en Vorming, het Agentschap voor Onderwijsdiensten, de Onderwijsinspectie en van de aanvragers van het voorstel van het structuuronderdeel d.d. 7/11/2024.
- Het VLOR-advies d.d. 16/01/2025.

Getekend door: Peter Parmentier (Signatu
Getekend op: 2025-02-27 10:40:28 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Peter Parmentier **Vlaamse
overheid**

Peter Parmentier
Administrateur-generaal AHOVOKS

Bijlage 1 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage bij Algemene informatie (vraag 1 t.e.m.10)

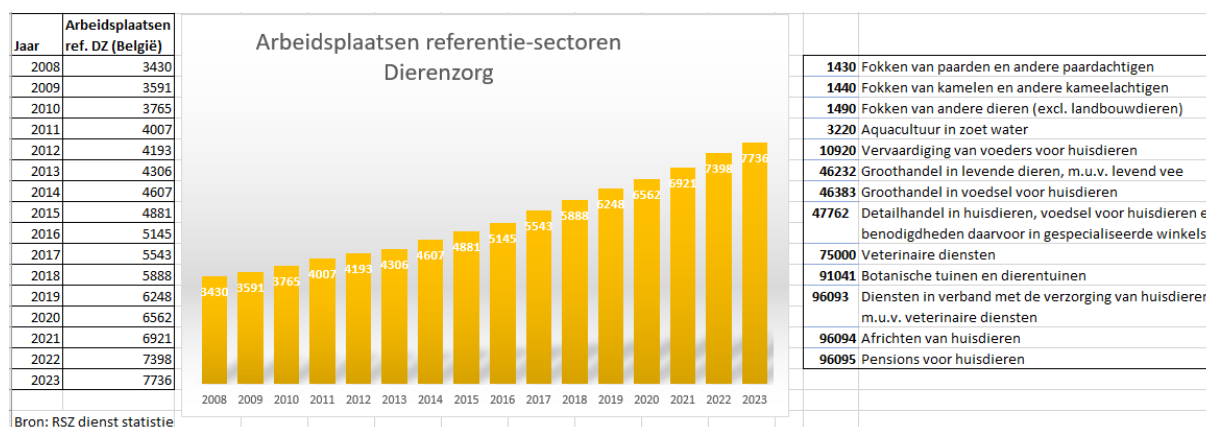
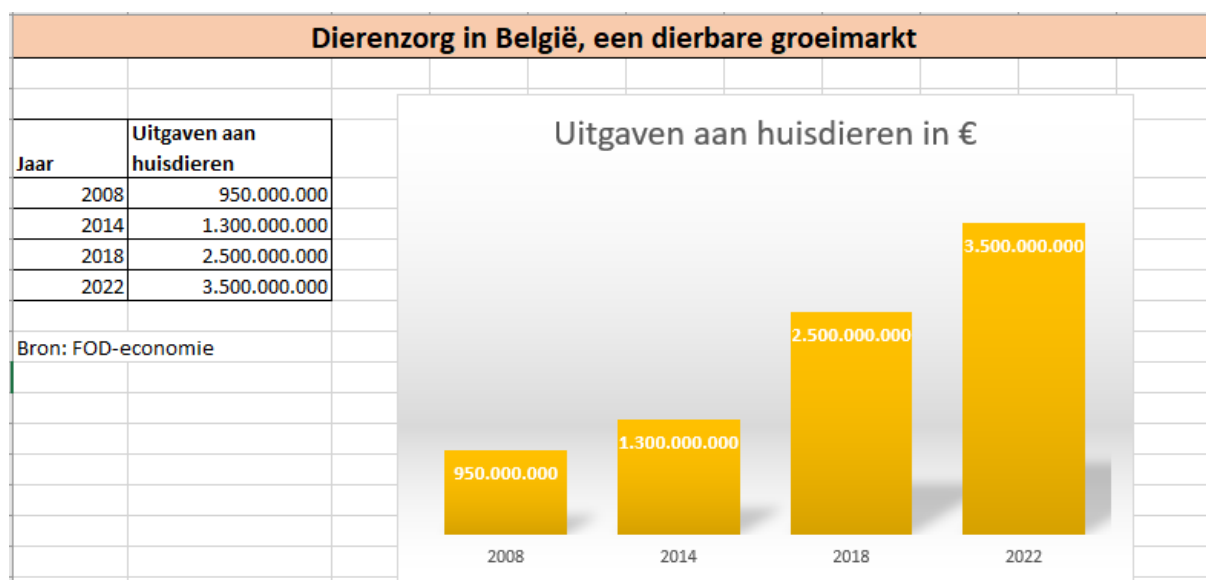
Dit aanvraagdossier is een gezamenlijke indiening door de volgende 7 scholen:

	School	Stad
1	Technisch atheneum Horteco GO!	Vilvoorde
2	KOGEKA - Sint Jozef	Geel
3	PITO	Stabroek
4	Hasp-O Stadsrand	Sint-Truiden
5	PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	Kortrijk
6	VABI (Vrij Agro- & Biotechnisch Instituut)	Roeselare
7	Tectura Tuinbouwschool Melle	Melle

Bijlage 2 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage: bij vraag 17; Wat zijn de maatschappelijke, economische of culturele behoeften?

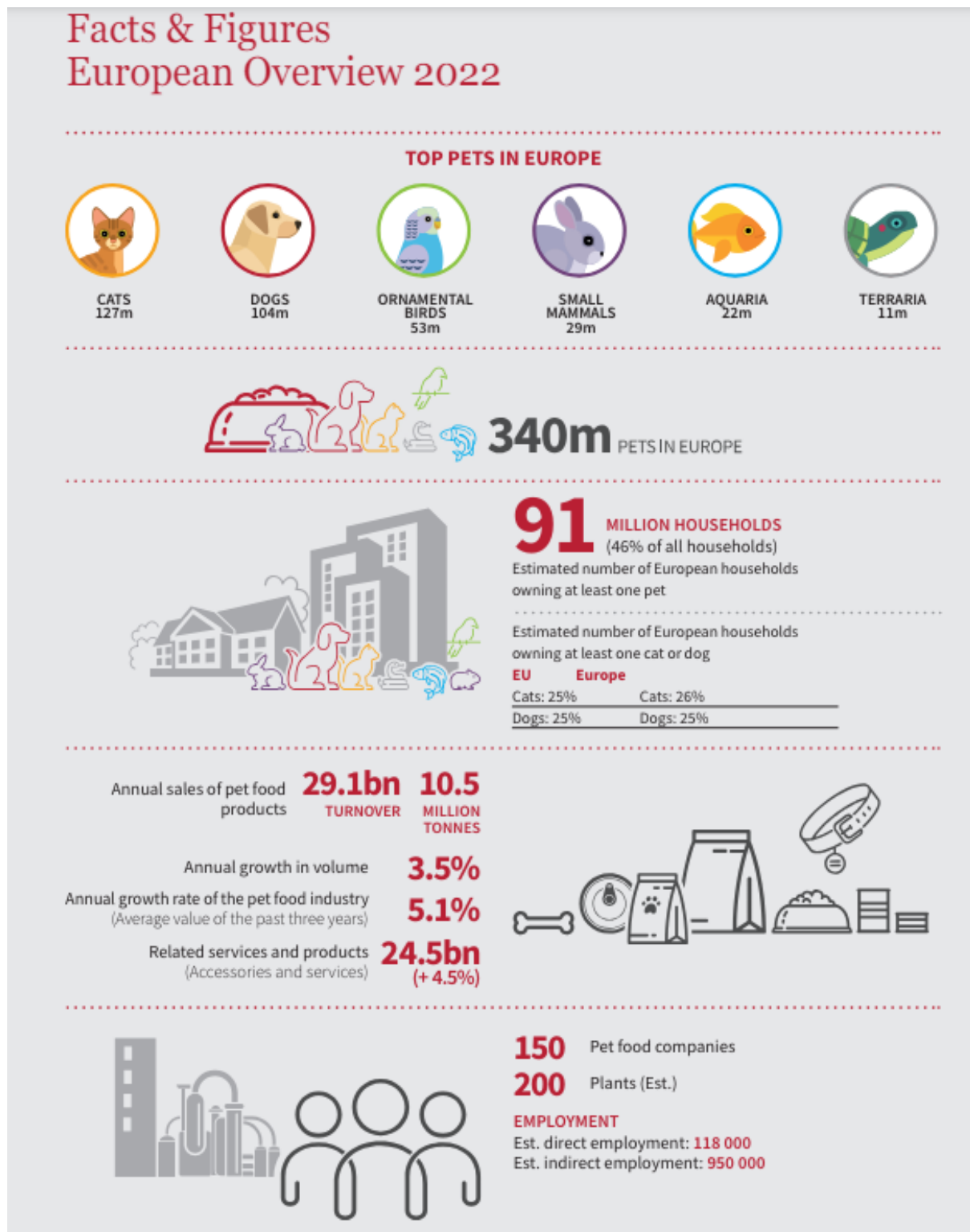
Uitgave huisdieren en arbeidsplaatsen referentie-sectoren dierenzorg

Bijlage 3 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage: bij vraag 17; Wat zijn de maatschappelijke, economische of culturele behoeften?

European statistics 2022 (FEDIAF):

Facts & Figures European Dog Population

fed|af
EuropeanPetFood

AUSTRIA	766 000
BELGIUM	2 029 000
BULGARIA*	750 000
CZECH REPUBLIC	2 211 000
DENMARK	617 000
ESTONIA*	235 000
FINLAND	781 000
FRANCE	7 600 000
GERMANY	10 600 000
GREECE	657 000
HUNGARY	2 172 000
IRELAND	495 000
ITALY	8 755 000
LATVIA*	270 000
LITHUANIA*	550 000
NETHERLANDS	1 500 000
NORWAY	494 000
POLAND	8 019 000
PORTUGAL	2 605 000
ROMANIA	4 193 000
RUSSIA	17 558 000
SLOVAKIA	915 000
SLOVENIA*	295 000
SPAIN	9 313 000
SWEDEN	1 044 000
SWITZERLAND	554 000
TURKEY	1 386 000
UKRAINE	4 984 000
UNITED KINGDOM	13 000 000
TOTAL EUROPE	104 348 000
TOTAL EU	66 866 000

* Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Slovenia data taken from previous 2021 Facts & Figures report.
Data sourced via FEDIAF's National Association members.

Aantal huisdieren per land: kat

Facts & Figures European Cat Population

AUSTRIA		2 047 000
BELGIUM		2 536 000
BULGARIA*		815 000
CZECH REPUBLIC		1 364 000
DENMARK		669 000
ESTONIA*		290 000
FINLAND		982 000
FRANCE		14 900 000
GERMANY		15 200 000
GREECE		608 000
HUNGARY		2 388 000
IRELAND		355 000
ITALY		10 228 000
LATVIA*		410 000
LITHUANIA*		605 000
NETHERLANDS		1 900 000
NORWAY		783 000
POLAND		7 125 000
PORTUGAL		1 795 000
ROMANIA		4 371 000
RUSSIA		23 150 000
SLOVAKIA		540 000
SLOVENIA*		455 000
SPAIN		5 859 000
SWEDEN		1 703 000
SWITZERLAND		1 793 000
TURKEY		4 660 000
UKRAINE		7 630 000
UNITED KINGDOM		12 000 000
TOTAL EUROPE		127 161 000
TOTAL EU		77 928 000

Aantal huisdieren per land: vogels

Facts & Figures European Ornamental Bird Population

AUSTRIA	195 000
BELGIUM	331 000
BULGARIA*	45 000
CZECH REPUBLIC	69 000
DENMARK	202 000
ESTONIA*	N/A
FINLAND	56 000
FRANCE	5 800 000
GERMANY	4 900 000
GREECE	974 000
HUNGARY	412 000
IRELAND	92 000
ITALY	12 882 000
LATVIA*	N/A
LITHUANIA*	N/A
NETHERLANDS	230 000
NORWAY	195 000
POLAND	1 144 000
PORTUGAL	641 000
ROMANIA	292 000
RUSSIA	3 280 000
SLOVAKIA	32 000
SLOVENIA*	40 000
SPAIN	6 991 000
SWEDEN	309 000
SWITZERLAND	304 000
TURKEY	11 291 000
UKRAINE	784 000
UNITED KINGDOM	1 600 000
TOTAL EUROPE	53 091 000
TOTAL EU	35 832 000

Aantal huisdieren per land: vissen

Facts & Figures Estimated number of European Aquaria

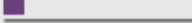
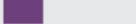
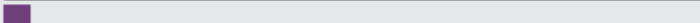
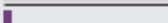
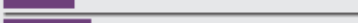

AUSTRIA		310 000
BELGIUM		320 000
BULGARIA*		70 000
CZECH REPUBLIC		80 000
DENMARK		280 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		40 000
FRANCE		1 252 000
GERMANY		2 300 000
GREECE		90 000
HUNGARY		90 000
IRELAND		27 000
ITALY		1 500 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		339 000
NORWAY		125 000
POLAND		380 000
PORTUGAL		83 000
ROMANIA		150 000
RUSSIA		3 750 000
SLOVAKIA		51 000
SLOVENIA*		35 000
SPAIN		691 000
SWEDEN		260 000
SWITZERLAND		380 000
TURKEY		850 000
UKRAINE		450 000
UNITED KINGDOM		8 000 000
TOTAL EUROPE		21 903 000
TOTAL EU		8 473 000

Aantal huisdieren per land: kleine zoogdieren

Facts & Figures European Small Mammal Population

AUSTRIA		508 000
BELGIUM		1 026 000
BULGARIA*		60 000
CZECH REPUBLIC		186 000
DENMARK		373 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		157 000
FRANCE		2 800 000
GERMANY		4 900 000
GREECE		417 000
HUNGARY		398 000
IRELAND		162 000
ITALY		1 816 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		346 000
NORWAY		169 000
POLAND		1 217 000
PORTUGAL		218 000
ROMANIA		93 000
RUSSIA		6 601 000
SLOVAKIA		46 000
SLOVENIA*		85 000
SPAIN		1 523 000
SWEDEN		494 000
SWITZERLAND		655 000
TURKEY		808 000
UKRAINE		899 000
UNITED KINGDOM		3 360 000
TOTAL EUROPE		29 317 000
TOTAL EU		16 994 000

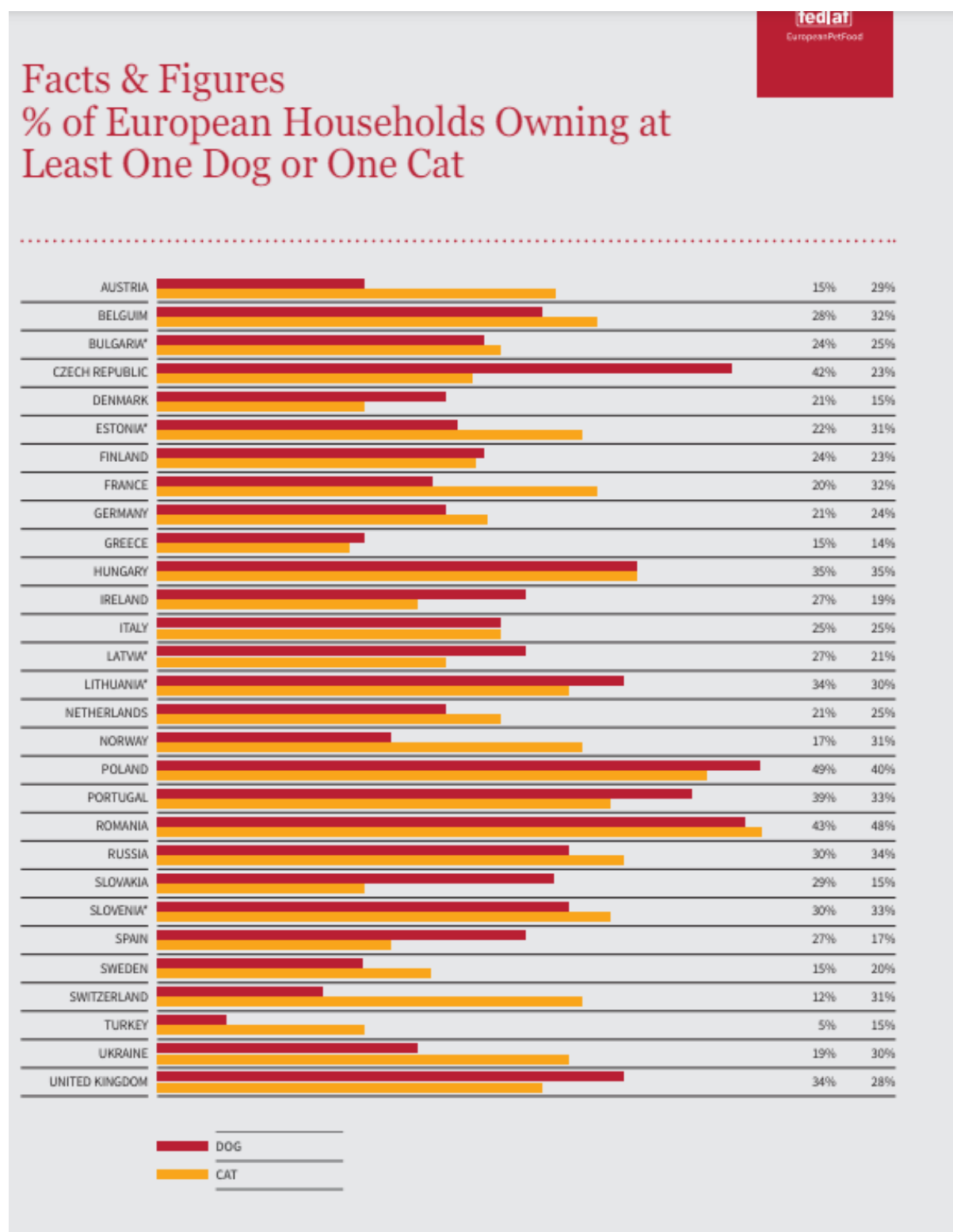
Aantal huisdieren per land: reptielen

Facts & Figures European Terraria Population

AUSTRIA		129 000
BELGIUM		160 000
BULGARIA*		14 000
CZECH REPUBLIC		5 000
DENMARK		110 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		29 000
FRANCE		2 100 000
GERMANY		1 300 000
GREECE		6 000
HUNGARY		60 000
IRELAND		20 000
ITALY		1 366 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		59 000
NORWAY		94 000
POLAND		215 000
PORTUGAL		39 000
ROMANIA		32 000
RUSSIA		1 076 000
SLOVAKIA		4 000
SLOVENIA*		3 500
SPAIN		1 464 000
SWEDEN		60 000
SWITZERLAND		27 000
TURKEY		157 000
UKRAINE		903 000
UNITED KINGDOM		2 200 000
TOTAL EUROPE		11 632 500
TOTAL EU		7 269 500

% aantal huishoudens met minstens 1 huisdier

DE ECONOMISCHE WAARDE VAN DE HUISDIERENSECTOR

VERKENNEND RAPPORT

Vlaamse overheid | Departement Landbouw en Visserij

1. Blik op economische waarde huisdierensector

2. Terminologie

3. Aantal huisdieren

4. Economische kengetallen

5. Meer informatie

1. BLIK OP ECONOMISCHE WAARDE HUISDIERENSECTOR

Katten en honden zijn in ons land populaire gezelschapsdieren. Vlaanderen telt volgens de FOD Economie in 2008 1,01 miljoen katten en 621.000 honden. 24% van de huishoudens heeft een kat en 19% een hond. Het reële aantal honden en katten ligt hoger want de viervoeters die in dierenasielen, -pensions en -winkels verblijven en zwervdieren zijn niet meegerekend. Er zijn ca. 150.000 paarden.

Voor hondenvoeding geeft een gemiddeld huishouden in 2010 per jaar 52 euro uit, voor kattenvoeding 37 euro en voor de aankoop van honden 8 euro. Dierenartskosten (39 euro) en artikelen voor huisdieren (27 euro) zijn ook belangrijke kostenposten in de uitgaven voor huisdieren. België voert in 2010 volgens Eurostat ter waarde van 344 miljoen euro aan voeder voor honden en katten in en ter waarde van 288 miljoen euro uit. Wereldwijd is hondenvoer volgens Euromonitor International in 2010 goed voor 59% en kattenvoer voor 35% van de verkoop van petfood, waarvan vooral multinationals zoals Mars Inc. (23%) en Nestlé SA (22%) profiteren.

Uit cijfers van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid blijkt dat de huisdierensector in Vlaanderen in 2011 goed is voor een tewerkstelling van 939 voltijdse en 741 deeltijdse arbeidskrachten. De voltijdse tewerkstelling vindt vooral plaats in de detailhandel in huisdieren, voedsel en benodigdheden (35%), veterinaire diensten (26%) en groothandel in voedsel voor huisdieren (21%). Daarnaast zijn er volgens de Rijksdienst voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen 2.478 zelfstandige dierenartsen inclusief helpers in Vlaanderen. In de paardensector genereren 1.763 bedrijven een toegevoegde waarde van circa 215 miljoen euro en een tewerkstelling van 3.560 voltijds equivalenten.

Traditionele volkssporten als de duiven- (23.631 houders) en vinkensport (10.022 vinkeniers) hebben nog altijd een aantal trouwe beoefenaars. Het is niet bekend hoeveel vogels, konijnen, cavia's en andere gezelschapsdieren er in ons land gehouden worden. Evenmin is duidelijkheid over het aantal kippen, varkens en koeien op niet-landbouwbedrijven. Dit rapport is een eerste aanzet om de huisdierensector te beschrijven.

Meer info vindt u op www.vlaanderen.be/landbouw/studies

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt: Van Bogaert T. (2013) *De economische waarde van de huisdierensector. Verkennend rapport*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel. Depotnummer: D/2012/3241/275

2 TERMINOLOGIE

Dieren worden al gedomesticeerd sinds de agrarische revolutie (tussen 10.000 v.C. en 500 v.C.). Sindsdien zijn de betekenis en de functie van een huisdier enorm veranderd. Vroeger werd een huisdier gehouden voor zijn praktische en materiële gebruikswaarde. Nu houdt men een huisdier eerder om emotionele redenen. Huisdieren krijgen een menselijke status toegeschreven omdat ze voor kinderen en volwassenen een belangrijke bron zijn van affectie zijn en volwaardig deel uitmaken van het gezin. Menselijke interactie met (huis)dieren heeft ook een positieve invloed op het menselijk welzijn. Heel wat baasjes zijn bereid geld uit te geven voor hun geliefde huisdier.

Het rapport gaat dieper in op hobby- en gezelschapsdieren. Hobbydieren zijn landbouwhuisdieren die vooral voor het plezier van de eigenaar, dus zonder winstoogmerk, worden gehouden. Het gaat om koeien, schapen, geiten, varkens, eenden, kippen, ganzen en paarden, die niet op een landbouwbedrijf gehouden worden. Gezelschapsdieren zijn huisdieren die oorspronkelijk voornamelijk gehouden werden om hun nut, bijvoorbeeld als waakhond of kat tegen de muizen, maar tegenwoordig vaak uitsluitend voor het gezelschap gehouden worden of om wedstrijdssport mee te bedrijven. De meest gebruikelijke huisdieren zijn hond, kat, konijn en goudvis, maar ook hamsters, muizen, tamme ratten, cavia's, fretten, parkieten, kanaries en vele andere dieren kunnen als huisdier gehouden worden. Wedstrijden worden onder andere georganiseerd met duiven en vinken. Voor honden bestaan er fokkerijen en hondenscholen.

3 AANTAL HUISDIEREN

Honden en katten

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie raamt op basis van het Huishoudbudgetonderzoek hoeveel katten en honden er in ons land gehouden worden. Het onderzoek volgt jaarlijks ruim 3.700 huishoudens op, die hun inkomsten en uitgaven noteren. Sinds 2000 krijgen huishoudens ook de vraag of ze een hond en/of een kat bezitten. De cijfers over het aantal huisdieren dateren van 2008.

Uit het Huishoudbudgetonderzoek blijkt dat België in 2008 1.974.000 katten en 1.167.000 honden telt. Vlaanderen neemt daarvan 1.010.000 katten (51%) en 621.00 honden (53%) voor zijn rekening. Wallonië telt verhoudingsgewijs meer honden en katten dan de twee andere gewesten. In Vlaanderen zijn er 16 katten per 100 inwoners, in Wallonië 25 en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 11. Vlaanderen telt 10 honden per 100 inwoners, Wallonië 15 en Brussel 4.

Er zijn meer gezinnen die een kat houden dan gezinnen die een hond hebben. Er zijn ook meer gezinnen met meerdere katten dan er gezinnen zijn met meerdere honden. In Vlaanderen heeft 24% van de huishoudens een kat en 19% een hond. In Wallonië liggen de percentages hoger, in Brussel lager. Het aantal katten en honden per huishouden met minstens één kat of hond of bedraagt in Vlaanderen respectievelijk 1,6 en 1,3 (**Tabel 1**).

In vergelijking met 2004 is het aantal honden in ons land heel licht gedaald en is het aantal katten licht gestegen.

Tabel 1: Honden en katten in België en de gewesten, 2008

	België	Vlaanderen	Wallonië	Brussel
Aantal honden	1.167.000	621.000	499.000	46.000
Aantal katten	1.974.000	1.010.000	846.000	117.000
Percentage huishoudens met minstens één hond	20,1%	18,7%	26,1%	8,9%
Percentage huishoudens met minstens één kat	26,6%	24,2%	33,6%	17,6%
Aantal honden per 100 inwoners	10,98	10,05	14,63	4,45
Aantal katten per 100 inwoners	18,58	16,35	24,80	11,38

Verhouding aantal katten op aantal honden	1,69	1,63	1,69	2,56
Honden per huishouden met hond	1,29	1,30	1,30	1,06
Katten per huishouden met kat	1,65	1,63	1,72	1,37
Aantal huishoudens met minstens één hond	905.000	478.000	384.000	43.000
Aantal huishoudens met minstens één kat	1.197.000	619.000	493.000	85.000

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (Huishoudbudgetonderzoek)

Het reële aantal honden en katten ligt nog wat hoger want de viervoeters die in dierenasielen, dierenpensions en dierenwinkels verblijven zijn niet meegerekend. Daarnaast is er ook nog een onbekend aantal zwervhonden en zwervkatten.

Alleen al wat de 90 dierenasielen in België betreft, ging het in 2011 om 36.580 katten (waarvan 22.555 zwervkatten) en 26.520 honden (waarvan 14.000 zwervhonden). Ten opzichte van 2010 is het aantal asielkatten met goed 3.000 toegenomen, terwijl het aantal asielhonden met 1.000 is afgenomen. De spectaculaire daling in 2010, die toegeschreven wordt aan het verbod om honden en katten te verkopen in dierenhandelszaken om impulsaankopen te voorkomen, zet zich dus enkel bij honden door ([Tabel 2](#)).

Meer dan 8.600 honden werden terugbezorgd aan hun eigenaar dankzij de identificatie die verplicht is sinds 2004. Bijna 18.000 honden werden geadopteerd, 2.700 kregen een dodelijk spuitje. Slechts 900 katten konden worden terugbezorgd aan hun baasje. 19.534 katten werden geplaatst, maar ook meer dan 12.000 geëuthanaseerd. Om het aantal asielkatten in te dijken en de massale euthanasie van katten te vermijden, lanceerde de dienst Dierenwelzijn van de FOD Volksgezondheid in 2011 het Meerjarenplan voor de Sterilisatie van Katten. De bedoeling is om op termijn alle katten (behalve voor de kweek) te steriliseren en te identificeren. De asielkatten zijn als eerste aan de beurt.

Tabel 2: Aantal dieren opgevangen in dierenasielen in België, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008I	2009	2010	2011
Aantal honden	39.176	37.636	34.944	33.868	32.346	27.465	26.520
Aantal katten	35.995	35.828	33.696	35.079	36.796	33.138	36.580

Bron: FOD Volksgezondheid - Dienst Dierenwelzijn en CITES

Uit een enquête van het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) bij 644 Belgen van 18 jaar en ouder blijkt dat meer dan een kwart van de gezinnen van 3 tot 5 personen een hond heeft. 5% van de alleenstaanden heeft een hond. Honden zijn vooral geliefd bij dertigers (22%), veertigers (31%) en vijftigers (25%). Van de 65+'ers heeft iets minder dan één op de tien een hond. Hoge sociale groepen en middengroepen (elk 22%) zijn vaker hondeneigenaars dan lage sociale groepen (17%).

De grootste kattenliefhebbers zijn volgens dezelfde enquête de 30-64-jarigen: meer dan één op de vijf gezinnen binnen deze categorie heeft minstens één kat. Jongere mensen (12%) en de groep van de 65+'ers bezitten het minst vaak katten (7%). Gezinnen binnen hoge sociale groepen (23%) zijn vaker katteneigenaars dan middengroepen (16%) en lagere sociale groepen (12%).

Uit een ontwerprapport van de Werkgroep Consortium, die zich buigt over knelpunten in verband met gezondheids- en welzijnsproblemen bij honden veroorzaakt door inteelt, komt naar voren dat elk jaar 160.000 nieuwe honden geregistreerd worden. Zowat 25.000 van deze honden zijn pups voor wie een stamboom werd afgeleverd. Van de overige 85% geregistreerde honden is bekend wat hun identiteit is, wie hun baasje is, wat hun haarkleur en ras of type is, maar niet wie hun moeder of vader is en ook niet of ze werden ingevoerd of in ons land werden gekweekt. De hondenfokkerij is sterk versnipperd. De organisaties zijn veelal nationaal georganiseerd en de werking van deze organisaties steunt voornamelijk op vrijwilligers.

Konijnen, vissen, vogels en andere gezelschapsdieren

Uit een enquête van het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) bij 644 Belgen van 18 jaar en ouder blijkt dat 2% van de respondenten konijnen, aquariumvissen of vogels heeft. Parkieten/papegaaien, knaagdieren en schildpadden zijn minder populair (1%). Vissen buiten (in vijvers) en reptielen zijn volgens de enquête het minst populair.

Eigenaars van konijnen hebben gemiddeld 2,7 konijnen. Vogeleigenaars houden gemiddeld 5,4 vogels als het om parkieten of papegaaien gaat en 4,3 vogels binnen de categorie 'andere vogels'. Vissen binnen (6,6) zijn gemiddeld talrijker dan vissen buiten (4,2). Bij de andere huisdieren bedraagt het aantal stuks per houder 1,7 voor reptielen, 1,6 voor schildpadden en 1,2 voor knaagdieren.

Konijnen zijn volgens de enquête van OIVO vooral populair bij grotere gezinnen (4%) en in Waalse landelijke gemeenten (6%). Voor andere dieren zijn er geen betekenisvolle verschillen waargenomen.

Mensen gaan daarnaast op zoek naar originelere huisdieren dan de gebruikelijke hond of kat: de nieuwe gezelschapsdieren. Enkele voorbeelden zijn fretten, dwergvarkens, vogelspinnen, slangen, leguanen enz. Daarover zijn geen cijfers bekend.

Paarden

Uit cijfers van de FOD Economie blijkt dat er in Vlaanderen in 2011 22.236 paarden op landbouwbedrijven gehouden worden. Daarvan zijn er 2.269 landbouwpaarden en 20.034 overige paarden en pony's. Er zijn 3.276 landbouwbedrijven met paardachtigen.

Het totale aantal paarden in Vlaanderen raamt het rapport van Policy Research Cooperation in 2008 op 150.000. Daarvan zijn er circa 43 000 gestald bij maneges, fokkerijen en landbouwbedrijven. Circa 200.000 Vlamingen rijden op regelmatige basis paard. Anno 2012 zou het aantal paarden volgens het Vlaams Paardenloket nog een pak hoger liggen. Dat zou blijken uit de centrale gegevensbank van de Belgische Confederatie van het Paard (BCP) voor de identificatie van paardachtigen. Uit de Huishoudbudgetonderzoeken van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie blijkt dat 3% van de Belgische gezinnen minstens één paard heeft. In Vlaanderen zijn er 22 fokkersverenigingen voor paarden erkend.

Duiven en vinken

Volgens gegevens van de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond (KBDB) zijn er in België 1,3 miljoen reisduiven. Een duivenliefhebber heeft gemiddeld 45 reisduiven. In 2011 waren er in totaal 28.801 aangesloten duivenliefhebbers in België, waarvan 23.631 in Vlaanderen. Oost-Vlaanderen is de provincie met het grootste aantal liefhebbers (6.718), gevolgd door Antwerpen (5.789). Aan de andere kant van de taalgrens zijn er duidelijk minder duivenmelkers ([Tabel 3](#)).

Tabel 3: Aantal aangesloten duivenliefhebbers per provincie, België, 2011

Oost-Vlaanderen	6.718
Antwerpen	5.789
Vlaams-Brabant	4.170
West-Vlaanderen	3.878
Limburg	3.076
Henegouwen	2.632
Luik	1.120
Namen	634

Waals-Brabant	574
Luxemburg	210

Bron: Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond

De Koninklijke Nationale Federatie Algemene Vinkeniersbond (A.Vi.Bo) deelt mee dat er in Vlaanderen 62.095 mannelijke zang- of botvinken zijn. Daarnaast zijn er heel wat vrouwelijke botvinken die moeten zorgen voor jonge kweekvogels zodat de vinkenier zijn hobby ook in de toekomst voort kan zetten. Bij de federatie zijn 10.022 leden aangesloten. De volkssport van de vinkenzetters wordt vooral in West- en Oost-Vlaanderen beoefend, waar zich het gros van de vinkeniers bevindt (**Tabel 4**). In het Waalse gewest vinden ook zangwedstrijden voor botvinken plaats maar dan in een andere wedstrijdvorm en bij een zusterfederatie.

Tabel 4: Aantal aangesloten vinkeniers per provincie, Vlaanderen, 2012

West-Vlaanderen	7.279
Oost-Vlaanderen	2.566
Vlaams-Brabant	113
Antwerpen	51
Limburg	13

Bron: Koninklijke Nationale Federatie Algemene Vinkeniersbond

4 ECONOMISCHE KENGETALLEN

Consumentenbestedingen

Uit cijfers van het Huishoudbudgetonderzoek blijkt dat een Vlaams gezin gemiddeld 194 euro besteedt aan huisdieren. De grootste kostenpost is hondenvoeding (27%), gevolgd door dierenartskosten (20%), kattenvoeding (19%) en artikelen voor huisdieren (14%). Opvallend is dat een gezin in Wallonië ruim 30% meer besteedt aan huisdieren (**Tabel 5**). Dat komt overeen met de vaststelling dat Wallonië verhoudingsgewijs meer katten en honden telt. Er zijn volgens de FOD Economie 25 katten en 15 honden per 100 inwoners in Wallonië tegenover 16 katten en 10 honden per 100 inwoners in Vlaanderen.

Tabel 5: Gemiddelde uitgaven per huishouden, België, 2010

Gemiddelde uitgaven per huishouden	België	Vlaanderen	Wallonië	Brussel
Aankoop van honden	9,70	7,53	16,01	n.m.
Aankoop van andere huisdieren	2,80	2,53	4,17	n.m.
Hondenvoeding	52,00	52,03	61,82	22,91
Kattenvoeding	49,35	36,77	63,49	72,82
Voedsel voor andere huisdieren	15,77	17,83	13,81	10,86
Artikelen voor huisdieren (o.m. hondenhokken, manden, aquaria, leiband...))	28,30	26,77	31,57	26,58
Dierenarts	42,70	38,52	49,32	44,85
Pension en verzorging van huisdieren	15,88	11,63	12,50	n.m.
Totaal	216,5	193,61	252,69	178,02

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (Huishoudbudgetonderzoek)

De individuele uitgaven voor huisdieren zijn in Vlaanderen goed voor 81 euro. Voeding is met 45 euro de grootste slokop. Dierenartskosten (16 euro) en artikelen voor huisdieren (11 euro) volgen op de voet. In Wallonië bedragen de uitgaven per persoon 109 euro, waarvan 60 euro voor voedsel, 21 euro voor dierenartskosten en 14 euro voor artikelen voor huisdieren.

Tewerkstelling

Voorlopige cijfers van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid geven aan dat de huisdierensector in Vlaanderen in 2011 goed is voor een tewerkstelling van 939 voltijdse en 741 deeltijdse arbeidskrachten. De voltijdse tewerkstelling vindt vooral plaats in de detailhandel in huisdieren, voedsel en benodigdheden (35%), veterinaire diensten (26%) en groothandel in voedsel voor huisdieren (21%). Bij de deeltijdse tewerkstelling zijn de twee grote spelers: veterinaire diensten (47%) en detailhandel in huisdieren, voedsel en benodigdheden (35%). De fokkerij neemt 12% van de voltijdse en 10% van de deeltijdse tewerkstelling in (**Tabel 6**).

Tabel 6: Tewerkstelling in voltijdse (VT) en deeltijdse (DT) arbeidskrachten (arbeiders en bedienden), Vlaanderen, 2008-2011

Activiteiten	2008		2009		2010		2011*	
	VT	DT	VT	DT	VT	DT	VT	DT
Fokken van andere dieren	112,0	67,3	103,5	78,5	115,3	91,5	114,7	72,7
Vervaardiging van voeders voor huisdieren	59,0	9,5	59,0	10,8	47,0	9,5	45,7	10,0
Groothandel in voedsel voor huisdieren	100,5	15,0	149,0	18,3	175,5	31,8	191,7	36,0
Detailhandel in huisdieren, voedsel voor huisdieren en benodigdheden	325,5	270,3	323,0	252,3	317,3	266,3	327,0	261,3

Veterinaire diensten	235,3	334,5	234,0	339,8	239,5	345,8	244,0	351,3
Diensten in verband met de verzorging van huisdieren	4,8	0,3	9,5	0,8	9,0	4,0	9,3	4,3
Pensions voor huisdieren	1,3	2,0	1,0	3,3	3,5	2,3	5,7	4,0
Africhten van huisdieren	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0
Totaal	838,3	698,8	879,0	703,5	907,0	752,0	939,0	740,7

* cijfers voor de eerste drie kwartalen van 2011

Bron: RSZ - Statinfo

Dierenartsen

Het aantal zelfstandige dierenartsen in Vlaanderen inclusief helpers bevindt zich in stijgende lijn, blijkt uit cijfers van de Rijksdienst voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Het gaat in 2010 om 2.478 personen. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen dierenartsen voor landbouwdieren en kleinere gezelschapsdieren. 57% van de dierenartsen en hun helpers zijn mannen, 43% zijn vrouwen. 91% van hen oefent de baan uit als hoofdactiviteit, 7% als nevenactiviteit en 2% is nog actief na zijn pensioen ([Tabel 7](#)).

Tabel 7: Aantal zelfstandige dierenartsen + helpers, Vlaanderen, 2006-2010

Zelfstandige dierenartsen + helpers in Vlaanderen	2006	2007	2008	2009	2010
Mannen	1.261	1.277	1.286	1.309	1.309
Vrouwen	979	1.021	1.074	1.119	1.169
Hoofdbezigheid	2.050	2.093	2.156	2.204	2.243
Nevenbezigheid	152	162	165	176	185
Actief na pensioen	38	43	63	48	50
Totaal	2.240	2.298	2.360	2.428	2.478

Bron: RSVZ

Dierenvoeder

België

De dierenvoedersector is in ons land een belangrijke economische sector. Uit het jaarverslag van de Federatie Voedingsindustrie in België (FEVIA) blijkt bijvoorbeeld dat de omzet van de voedingsindustrie in 2011 naar schatting 43,7 miljard euro bedraagt en dat de vervaardiging van dierenvoeders daarvan 8% of circa 3,5 miljard euro inneemt.

Het statistisch jaarverslag van de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten (BEMEFA) geeft dan weer aan dat de omzet van bereide dierenvoeders (inclusief voormengsels en voeders voor huisdieren) van Belgische mengvoederfabrikanten in 2009 3,0 miljard bedraagt. De totale mengvoederproductie beslaat nog volgens BEMEFA in 2009 6,4 miljoen ton en de sector stelt 3.300 personen tewerk. De productie wordt duidelijk gedomineerd door varkensvoeder (57%), pluimveevoeder (21%) en rundveevoeder (16%). De overige categorieën zijn kalver- en paardenvoeder (elk 2%), voormengsels (1%) en andere voeders (0,6%).

Uit de Eurostat-cijfers voor de handel in dierenvoeder blijkt dat België in 2010 in de categorie voeder voor honden en katten 344,0 miljoen euro invoert en 288,2 miljoen euro uitvoert (de stijging van de export heeft te maken met de registratie van de handel binnen de EU vanaf 2010, [Tabel 8](#)). Dat betekent dat ons land in die categorie een handelstekort heeft van 55,8

miljoen euro. Bij het voeder voor vissen en zeezoogdieren heeft België een handelsoverschot van 1,6 miljoen euro. In totaal voert België meer dierenvoer uit dan in door de massale export van voeder voor landbouwdieren (vooral pluimveevoeder, gevolgd door varkens- en rundveevoeder).

Tabel 8: Invoer en uitvoer van dierenvoer, in 1.000 euro, België, 2006-2011

Activiteiten	2006		2007		2008		2009		2010	
	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
Voeder voor honden en katten	306.573	39.303	325.467	47.721	371.116	36.405	383.655	38.963	343.958	288.207
Voeder voor vissen en zeezoogdieren	429	1.093	352	516	391	1.181	354	1.033	241	1.856
Totaal dierenvoer	575.900	529.101	666.975	637.236	719.292	694.088	678.177	693.082	668.141	970.131

Bron: Eurostat

Wereldwijd

Uit de Global Outlook Petfood 2012 blijkt dat de omzet van de wereldwijde huisdierenvoerindustrie groeit door toenemende marktsegmentatie en productinnovatie. Factoren die daarin een rol spelen: verstedelijking, de ontvankelijkheid van de consument voor kwaliteits- en merkproducten, de ruime beschikbaarheid in de detailhandel, de introductie van nieuwe producten, de toegenomen gezondheidsbehoeften van de ouder wordende huisdieren. Producenten lanceren meer en meer dieetproducten, aangepast, functioneel voeder en graanvrije producten. Huisdieren krijgen een 'individuele' status en hun voeder wordt aangepast aan hun levensfase of -situatie (jong/oud, gesteriliseerd, binnenhuis). De groeiende aanvaarding en aanbeveling van voedersupplementen door dierenartsen zou een positieve invloed hebben op de globale verkoop.

Droogvoeder wordt in de meeste regio's meer verkocht dan het duurdere nat voeder. Prijs is een belangrijke factor in opkomende markten, gebruiksvriendelijkheid en comfort sturen de verkoop aan in belangrijke ontwikkelde markten. Droogvoeder zal nog aan terrein winnen gezien het groeiende bewustzijn over de gezondheidsvoordelen van droogvoeder in vergelijking met nat voeder.

In opkomende markten als China en Brazilië nemen het aantal huisdieren en de vraag naar bereid voeder toe als gevolg van het hogere beschikbare inkomen, de boomende economie, de toenemende levensverwachting van de bevolking en de groei van het kerngezin. Huisdieren worden een geliefd onderdeel van het gezin. Westerse invloed zorgt er in landen als India voor dat tot dusver ongebruikelijke huisdieren ingeburgerd raken: kleine reptielen, hamsters, cavia's en schildpadden.

Volgens cijfers van Euromonitor International is de petfoodindustrie in 2011 wereldwijd goed voor een verkoop van omgerekend 53,6 miljard euro. Daarvan neemt hondenvoer 59% in, kattenvoer 35% en andere petfood 6% (**Tabel 9**).

Tabel 9: Wereldwijde verkoop van petfood, in miljoen dollar, 2010-2011

	2010	2011	2011/2010
Kattenvoer	22.482	23.237	+3,36%
Hondenvoer	36.866	38.519	+4,48%
Andere petfood	3.932	4.083	+3,86%
Totaal	63.280	65.839	+4,04%

Bron: Euromonitor International

De grote spelers in de mondiale petfoodindustrie zijn internationale multinationals. Marktleider is Mars Inc. (met merken als Whiskas, Sheba, Kitekat, Pedigree, Cesar, Frolic en Royal Canin), gevolgd door Nestlé SA (o.a. Friskies, Felix, Bakers en Gourmet). Daarna volgen Colgate-Palmolive (Hill's), Procter & Gamble (Eukanuba, Iams) en Del Monte (Milk-Bone, Kibbles 'n Bits). Private

labels of warenhuismerken nemen een marktaandeel van 12% in (Tabel 10). In Groot-Brittannië bestaat de top vijf van katten- en hondenvoermerken uit Whiskas, Felix, Pedigree, Tesco en Bakers. In Duitsland zijn de meest verkochte merken Fressnapf (van de gelijknamige keten van dierenspeciaalzaken), Whiskas, Rewe, Pedigree en Aldi.

Tabel 10: Marktaandelen van petfoodproducenten in de wereldwijde verkoop, in procent, 2005 en 2009

	2005	2009
Mars Inc.	21,8	23,0
Nestlé SA	21,6	22,4
Colgate-Palmolive	5,6	5,9
Procter & Gamble	6,2	5,8
Del Monte	2,3	3,2
Warenhuismerken	11,5	11,6
Overige	31,0	28,1

Bron: Euromonitor International

Volgens een prognose van Euromonitor zijn de tien grootste markten voor honden- en kattenvoer in 2015 de Verenigde Staten (23,1 miljard dollar), Brazilië (5,9 miljard dollar), Japan (4,4 miljard dollar), Frankrijk en Verenigd Koninkrijk (elk 4,2 miljard dollar), Duitsland (4,0 miljard dollar), Italië (2,4 miljard dollar), Rusland (2,2 miljard dollar), Canada en Australië (elk 1,7 miljard dollar). De sterkste groei ten opzichte van 2010 wordt verwacht in India (+14%), Saoedi-Arabië (+10%), Rusland (+9%), Thailand en Turkije (elk +8%).

Paardensector

In 2008 heeft Policy Research Corporation in opdracht van VLM de economische betekenis van alle deelsectoren van de paardenhouderij in Vlaanderen in kaart gebracht. Drie pijlers worden onderscheiden: fokkerij, gebruik en opleiding & beroepen. In totaal genereren 1.763 hippische bedrijven een toegevoegde waarde van circa 215 miljoen euro en een tewerkstelling van 3.560 voltijds equivalenten (VTE's). De deelsector met de grootste toegevoegde waarde is de verkoop van paardenvlees aan consumenten, gevolgd door de maneges en de paardenhandel. De deelsector met de grootste werkgelegenheid is de manegesector, gevolgd door de hoefsmeden. De cijfers hebben tenzij anders vermeld betrekking op 2007.

Fokkerij

De pijler 'fokkerij' telt 293 hippische bedrijven en 410 VTE's. De omzet bedraagt 13,7 miljoen euro en de toegevoegde waarde 6,2 miljoen euro.

In de categorie fokkerij zijn er 18 erkende fokkersverenigingen met maatschappelijk zetel in Vlaanderen die 22 stamboeken beheren. Ze genereren jaarlijks een omzet van ca. 3,3 miljoen euro en bieden werkgelegenheid aan 15 VTE's. Er zijn ca. 175 bedrijven die de titel 'stoeterij' voeren. Ze fokken en verhandelen jaarlijks meer dan 1.000 paarden. Ze halen hun inkomsten uit de verkoop van paarden en paardensperma. De paardenfokkerij, die bestaat uit kleine fokkerijen die met een vijftal merries fokken (70%), middelgrote fokkerijen/stoeterijen die met een tiental merries fokken (20%) en grote stoeterijen met ca. 30 fokmerries (10%), is goed voor een omzet van 9 miljoen euro en werkgelegenheid voor 250 VTE's. De totale inkomsten voor Vlaamse K.I.-centra bedragen circa 10,4 miljoen euro en er werken circa 145 mensen, exclusief dierenartsen.

Gebruik

De pijler 'gebruik' telt 558 hippische bedrijven, ca. 1 200 VTE's en realiseert een toegevoegde waarde van 62 miljoen euro. De maneges vormen de grootste deelsector.

De Vlaamse hippische federaties, verenigingen en clubs genereren een omzet van 9.4 miljoen euro met circa 28 VTE's en tal van vrijwilligers. De koepelfederatie is de Vlaamse Confederatie van het Paard (VCP), de Vlaamse vleugel van de Belgische Confederatie van het Paard. Vlaanderen telt ca. 400 maneges waar ongeveer 18.100 paarden verblijven. Elk manegepaard genereert gemiddeld ca. 3.620 euro omzet per jaar of ca. 300 euro per maand. Per 25 paarden werkt er ongeveer 1 VTE op de maneges. In totaal klokt de manegesector af op een jaarlijkse omzet van 65 miljoen euro en 685 VTE's. Particuliere gebruikers maken vaak gebruik van pensionstallen, waarvoor ze 128 miljoen per jaar uitgeven. De politie te paard werkt met een budget van 11,5 miljoen euro en stelt 220 VTE's tewerk.

Er vinden in Vlaanderen ongeveer 125 paardentopsportevenementen plaats, waarvan meer dan 60 internationale. De meest beoefende sporttak voor die wedstrijden is jumping. Vlaanderen telt ca. 100 professionele ruiters, die in 2007 in totaal meer dan 2,7 miljoen euro aan prijzengeld wonnen. De paardensportwedstrijden in Vlaanderen realiseren een omzet van ca. 19 miljoen euro. Ze worden georganiseerd door een 50-tal VTE's en vele vrijwilligers. De drafsport telt circa 720 fokkers, 1.325 eigenaars, 54 trainers en 274 jockeys. De galopsport is goed voor een 20-tal fokkers, 140 eigenaars, 22 trainers, 29 beroepsjockeys en 32 amateurjockeys. In de paardenrensport werken circa 70 VTE's en vele vrijwilligers. De renverenigingen genereren een omzet van 6 miljoen euro. Paardenwedenschappen brengen 6,5 miljoen euro op aan de Vlaamse schatkist in de vorm van heffingen op weddingsgeld van paardenkoersen.

29 koetsen en 4 paardentransporten worden ingezet voor toeristische rondritjes zonder afspraak in Antwerpen, Brugge, Gent en Oostende. Daarbij wordt werkgelegenheid gecreëerd voor in totaal 50 VTE's en een omzet van 3,3 miljoen euro. De toeristische rondritjes op afspraak en de verhuur van paardenkoetsen zijn goed voor een jaarlijkse omzet van circa 0.6 miljoen euro en 10 VTE's. Flanders Horse Expo, de jaarlijkse beurs voor ruiter, menner, fokker en paardenliefhebber, trok in 2012 23.000 bezoekers.

Opleiding & beroepen

De pijler 'opleiding en beroepen' telt 912 hippische bedrijven en 1 940 VTE's. De omzet bedraagt 493 miljoen euro en een toegevoegde waarde van 147 miljoen euro.

Zestien instellingen bieden in Vlaanderen hippische opleidingen. Circa 940 studenten volgen de opleidingen. Samen vertegenwoordigen ze 71 VTE's en een productiewaarde van 4,2 miljoen euro.

Er worden 451 paardensportkampen georganiseerd met in totaal 5.989 deelnemers. De ruitersportkampen genereren met 20 VTE's een omzet van 1 miljoen euro. De productie van ruitersportmaterieel gebeurt in hoofdzaak in het buitenland. De handel gebeurt in een 80-tal ruitersportzaken, waaronder één groothandel, zestig detailzaken, tien maneges met een ruitershop en tien zadel- en gareelmakers. Samen zijn ze goed voor een omzet van 32 miljoen euro en een tewerkstelling van 200 VTE's. Vlaanderen telt circa 420 hoefsmeden die jaarlijks 88.000 paarden beslagen. Het beslaan van een paard kost ca. 55 euro en moet gemiddeld om de 8 weken gebeuren. De hoefsmeden genereren jaarlijks een omzet van 25 miljoen euro. Er zijn op basis van de bezoekcijfers van het jaarlijks congres van de Wetenschappelijke Vereniging voor de Gezondheid van het Paard circa 120 paardenartsen in Vlaanderen. Er zijn ook zeven paardenklinieken. De paardengeneeskundige sector is goed voor een jaarlijks gegenereerde omzet van 22 miljoen euro en ca. 200 VTE's. De 15 farmaceutische bedrijven die paardengeneesmiddelen verdelen, genereren samen een omzet van 6 miljoen euro en werk voor 7,5 VTE's.

62 bedrijven in Vlaanderen produceren ca. 75 000 ton paardenvoer. De fouragehandel creëert 5 miljoen euro omzet en een werkgelegenheid voor 50 VTE's. De paardenmestverwerkende bedrijven genereren jaarlijks een omzet van 25 miljoen euro en bieden werkgelegenheid aan 160 VTE's. In Vlaanderen worden jaarlijks ca. 5.200 nieuwe paardentrailers en 110 koetsen verkocht. Hieruit wordt een gezamenlijke omzet van ca. 31,5 miljoen euro gegenereerd. Met het ombouwen en verkopen van paardenvrachtwagens in Vlaanderen wordt bijna 18 miljoen euro gegenereerd en werk voor een 20-tal VTE's. European Horse Services verzorgt het internationaal transport van paarden en realiseert daarmee een omzet van bijna 7 miljoen euro en een werkgelegenheid voor 8

VTE's. Een negental pisteleggers, waaronder NV Poels G. & Co, dat de Olympische pistes in Peking bouwde, genereren een omzet van circa 12 miljoen euro en stellen 19 VTE's tewerk. De 20 Vlaamse stallen- en stapmolenbouwers realiseren een jaarlijkse omzet van circa 17 miljoen euro en een werkgelegenheid voor 66 VTE's.

De jaarlijkse omzet van de Vlaamse verzekeringsbranche met betrekking tot paarden, ruiters en vrijwilligers bedraagt 3,6 miljoen euro (13 VTE's). De paardenhandel is goed voor een jaarlijkse omzet van 103 miljoen euro en een werkgelegenheid van 225 VTE's. In Vlaanderen worden jaarlijks een duizendtal renpaarden verhandeld, goed voor een omzet van 1 miljoen euro. Rendac, het enige bedrijf dat paardenkadavers verwerkt, creëert een omzet van 0,3 miljoen euro met 4 VTE's. Het slachten van ca. 10.000 paarden in 11 slachthuizen genereert jaarlijks een omzet van 0,8 miljoen euro en neemt 8 VTE's in. Uit de verwerking en de verkoop van paardenvlees uit binnen- en buitenland wordt een productiewaarde behaald van 135 miljoen euro, waarvan de vleesverwerking 31,5 miljoen euro inneemt, groothandel, rokerijen en zouterijen 22,5 miljoen euro en de verkoop van paardenvlees aan consumenten 81 miljoen euro. In Vlaanderen zijn er ca. 25 paardenmelkerijen die samen jaarlijks 2 miljoen euro omzetten en circa 30 VTE's tewerkstellen. De diverse hippische mediakanalen genereren gezamenlijk jaarlijks een omzet van ca. 6,8 miljoen euro. Ze bieden werk aan 23 personen en meerdere freelancers.

5 MEER INFORMATIE

Dit rapport schetst een eerste en nog onvolledig beeld van het economisch belang van de huisdierensector in Vlaanderen op basis van een aantal beschikbare cijfers. Het is een eerste aanzet om de huisdierensector te beschrijven. Er zijn meer gegevens en er is meer onderzoek en coördinatie tussen verschillende diensten nodig om tot een voldragend rapport te komen, zoals in Nederland *Feiten & Cijfers, Gezelschapsdierensector 2011*. Dat tweejaarlijks rapport, dat opgemaakt wordt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, brengt de aard, de omvang en de economische betekenis van de gezelschapsdierensector in kaart om op basis daarvan onderbouwd beleid te kunnen ontwikkelen. Het bevat cijfers uit diverse onderzoeken en rapportages, aangevuld met informatie over relevante ontwikkelingen in de sector.

Geraadpleegde bronnen

- Adriaen H. (2012) Aantal asielkatten gestegen in 2011: 36.580 dieren opgevangen, in: *De Morgen*, 11 juli 2012.
- BEMEFA (2010) *Statistisch jaarverslag 2009*, Brussel.
- FEVIA (2012) *Economische ontwikkeling van de Belgische voedingsindustrie in 2010/2011*, Brussel.
- FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (2010) *De honden en katten van de Belgen* (persbericht), Brussel.
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu - Dienst Dierenwelzijn en CITES (2011) *Dierenasielen – statistieken*, Brussel.
- Global Industry Analysts, Inc (2012) Pet Foods - Global Outlook.
- HAS Kennistransfer, Hogeschool HAS Den Bosch (2011) *Feiten & cijfers Gezelschapsdierensector 2011*, Den Bosch, http://issuu.com/hasdenboschinternational/docs/feiten___cijfers_van_de_gezelschapsdierensector_20.
- Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond (2012) *Cijfers over duivenliefhebbers* (e-mail), Halle.
- Koninklijke Nationale Federatie Algemene Vinkeniersbond (2012) *Cijfers over vinkenhouders* (e-mail), Kuurne.
- Linthicum L. (2011) *Private Label Petfood Market Update*, Euromonitor International
- Pijpops L. (2007) *Economische analyse van de dierenarts-praktijken in Vlaanderen*, Eindverhandeling tot het bekomen van de graad Licentiaat in de Toegepaste economische Wetenschappen, Universiteit Hasselt.

- Policy Research Cooperation (2008) *De paardensector als economische en maatschappelijke actor in Vlaanderen. Een analyse van het economisch en sociaal-maatschappelijk profiel en belang van de Vlaamse paardenhouderij*, Antwerpen.
- Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (2012) *Evolutie (2006-2010) van het aantal verzekeringsplichtigen per Nace-Bel codes 2008* (e-mail), Brussel.
- Rijksdienst Sociale Zekerheid – Statinfo (2012) *Aantal in de sociale zekerheid opgenomen arbeidsplaatsen (voltijds/deeltijds) per gewest 2006-2011* (e-mail), Brussel.
- Velghe J. (2012) *Huisdieren*, Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties, Brussel.
- VILT (2012) *Drie procent van Belgische gezinnen heeft paarden*, Brussel.
- Vlaams paardenloket, www.vlaamspaardenloket.be.
- Wentein M. (2009) *De paardenwereld van A tot Z*
- Wikipedia (2012) *Huisdier*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Huisdier>.

Bk assistent diervorzorger**1. Werkt in teamverband**

- Communiceert en werkt efficiënt samen met collega's, leidinggevend en de dierenarts
- Rapporteer aan collega's en leidinggevend
- Volgt instructies van leidinggevend /dierenarts op
- Hanteert vakterminologie
- Contacteer de juiste persoon in geval van problemen

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van teamwork en interdisciplinair werken
- Basiskennis van vakterminologie

2. Bouwt de eigen deskundigheid op

- Informeer zich over nieuwe technieken en kennis over dierenzorg
- Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van sector specifieke informatie- en opleidingskanalen

3. Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn

- Voert hef/tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit
- Voert EHBO-technieken uit
- Contacteer hulpdiensten en deskundigen indien nodig
- Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen, huisreglement ...) toe
- Beoordeelt de eigen werkzaamheden en deze van anderen
- Lost problemen in verband met de eigen uitgevoerde taken op
- Past het eigen voorkomen aan de werksituatie aan
- Werkt ordelijk
- Werkt op een veilige manier met machines en handgereedschap, inclusief persoonlijk beschermingsmateriaal

Met inbegrip van kennis:

BK diervorzorger**1. Werkt in teamverband**

- Communiceert en werkt efficiënt samen met collega's, leidinggevend en de dierenarts
- Rapporteer aan collega's en leidinggevend
- Volgt instructies van leidinggevend /dierenarts op
- Hanteert vakterminologie
- Contacteer de juiste persoon in geval van problemen
- Organiseert het eigen werk en dat van de assistent diervorzorger in functie van prioriteiten en deadlines
- Stuur, indien nodig, teamleden aan volgens de instructies van de leidinggevend

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van teamwork en interdisciplinair werken
- Basiskennis van vakterminologie
- Kennis van planning en organisatie

2. Bouwt de eigen deskundigheid op

- Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie
- Volgt maatschappelijke evoluties op in verband met de positie van het dier in de maatschappij
- Ook evoluties omtrent nieuwe technieken en kennis over dierenzorg
- Ondersteunt en neemt deel aan navormingen
- Raadpleegt betrouwbare bronnen voor het opzoeken van informatie

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van sector specifieke informatie- en opleidingskanalen
- Kennis van vakbeurzen en opleidingscentra voor diervorzorging
- Kennis van sociale media- en communicatietechnieken
- Kennis van kantoorsoftware
- Kennis van de verschillende sectoren binnen de diervorzorging

3. Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn

- Voert hef/tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit
- Voert EHBO-technieken uit
- Contacteer hulpdiensten en deskundigen indien nodig
- Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen, huisreglement ...) toe
- Beoordeelt de eigen werkzaamheden en deze van anderen
- Lost problemen in verband met de eigen uitgevoerde taken op
- Past het eigen voorkomen aan de werksituatie aan
- Werkt ordelijk

- Waakt over de toepassing van de bedrijfsrichtlijnen en procedures en herkent risicogedrag
- Geeft suggesties aan de leidinggevend om richtlijnen en procedures te optimaliseren

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken
- Kennis van EHBO bij dieren
- Kennis van noodnummers
- Kennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften
- Kennis van veilig werken met machines en gereedschap

4. Werkt volgens de professionele gedragscode

- Gaat vertrouwelijk om met gegevens van het dier, het bedrijf, personen zoals leidinggevende, dierenarts, collega's, klanten, ...
- Respecteert algemene regels met betrekking tot dierethiek

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van dierethiek

5. Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met dieren

- Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van het dier
- Werkt op een consistente manier met dieren
- Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met verschillende dieren
- Past wetgeving rond dierenwelzijn toe

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van de wetgeving rond dierenwelzijn
- Basiskennis van dierkunde (diersoorten en -rassen, de uit- en inwendige lichaamsbouw van huisdieren en de normale ontwikkeling)
- Kennis van technieken voor benaderen en hanteren van dieren
- Kennis van de basisprincipes en technieken voor verzorging van de dieren in het kader van het algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)
- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van dierethiek

- Kennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken
- Kennis van EHBO bij dieren
- Kennis van noodnummers
- Kennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften

- Kennis van het veilig gebruik van machines en gereedschap

- Kennis van CITES en EG

- Kennis van kwaliteitssystemen eigen aan de sector

4. Werkt volgens de professionele gedragscode

- Gaat vertrouwelijk om met gegevens van het dier, het bedrijf, personen zoals leidinggevende, dierenarts, collega's, klanten, ...
- Respecteert algemene regels met betrekking tot dierethiek

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van dierethiek

- Kennis van wetgeving voor dierenwelzijn

5. Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met dieren

- Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van het dier
- Werkt op een consistente manier met dieren
- Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met verschillende dieren
- Past wetgeving rond dierenwelzijn toe

- Herkent afwijkend gedrag bij dieren

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van wetgeving voor dierenwelzijn
- Kennis van dierkunde (diersoorten - en rassen, uit- en inwendige lichaamsbouw van dieren en de normale ontwikkeling)
- Kennis van technieken voor het benaderen en hanteren van dieren
- Kennis van basisprincipes en technieken voor de verzorging van dieren in het kader van algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)
- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van dierethiek

- Kennis van de natuurlijke biotoop van dieren

- Kennis van de leefwijze van dieren

- Kennis van gedragsleer van dieren

6. Beheert de algemene administratie en de gegevens van dieren

- Houdt wettelijk verplichte registers bij (bijvoorbeeld CITES)
- Houdt gegevens bij in eenvoudige databanken
- Registreert gegevens van dieren wat betreft welzijn, gezondheid, voederconsumptie, gedragingen, onderzoeken, experimenten, ... en gebruikt hierbij kantoorsoftware

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van kantoorsoftware
- Kennis van CITES en EG
- Kennis van dossierbeheer
- Kennis van sectorspecifieke hardware

6. Past richtlijnen betreffende de bedrijfshygië toe

- Voert maatregelen uit om ziekte-insleep en ziekteoverdracht binnen het bedrijf te voorkomen
- Bestrijdt ongedierte (knaagdieren, vliegen, kevers,...)
- Reinigt en desinfecteert het materiaal en infrastructuur
- Voert hygiënevoorschriften en -richtlijnen uit betreffende werk- en beschermkledij
- Sorteert en slaat restafval, dierlijk afval en risicoafval op volgens de instructies van de leidinggevende
- Voert de richtlijnen van de leidinggevende uit inzake de milieuregelgeving

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van ziektes bij dieren
- Basiskennis van ongedierte-, ziekte- en plaagbestrijding
- Basiskennis van reinigen en ontsmetten van dierverblijven
- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval

7. Volgt de voorraad van verbruiksgoederen op

- Controleert de kwaliteit en de hoeveelheid van de verbruiksgoederen

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis stockbeheer

8. Voert de dagelijkse basisverzorging van het dier uit

- Past het zorgplan en de individuele voederplanning toe
- Benadert de dieren op een rustige en veilige manier
- Maakt en verdeelt het voeder
- Gebruikt aangepaste drink- en voedersystemen
- Rapporteert de afwijkende voeder- en wateropname van het dier
- Past op aangeven van de leidinggevende de omgevingstemperatuur en andere omgevingsfactoren aan het dier aan
- Verzorgt het uiterlijk van het dier
- Gebruikt aangepast materiaal voor de verzorging
- Observeert het dier en herkent veranderingen in de gezondheidstoestand
- Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (EHBO, kleine wonden, ...)
- Herkent levensbedreigende situaties bij dieren
- Schat de risicofactoren voor letsels bij het dier in
- Voert de maatregelen ter voorkoming van letsels en infecties uit

7. Ziet toe op de bedrijfshygië en past richtlijnen betreffende de bedrijfshygië toe

- Voert richtlijnen en maatregelen betreffende de bedrijfshygië uit tijdens het huisvesten, manipuleren en verzorgen van dieren
- Rapporteert ziekte of uitbraak van ziekte alsook problemen in verband met de bedrijfshygië aan de leidinggevende
- Doet suggesties om de bedrijfshygië te verbeteren
- Organiseert en beheert de quarantainruimte voor dieren

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van ziekten bij dieren
- Basiskennis van ongedierte, ziekte- en plaagbestrijding
- Basiskennis van reinigen en ontsmetten
- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval en dode dieren

8. Beheert de voorraad van verbruiksgoederen

- Volgt de voorraad van de verbruiksgoederen kwalitatief en kwantitatief op
- Organiseert een kwaliteitsvolle opslag van verbruiksgoederen
- Bestelt tijdig verbruiksgoederen en volgt bestellingen op

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van stockbeheer

9. Waakt over een goede dagelijkse basisverzorging van de dieren en voert deze ook uit

- Benadert de dieren op een rustige en veilige manier
- Past omgevingsfactoren aan volgens de noden van de dieren
- Verzorgt dagelijks de dieren (voederen, verzorgen van uiterlijk, voorkomen van letsels, ...) en gebruikt hierbij aangepast materiaal
- Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (EHBO, kleine wonden, ...)
- Beoordeelt voeder, voeder- en drinksystemen

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van ziektes bij dieren
- Basiskennis van dierkunde (diersoorten en -rassen, de uit- en inwendige lichaamsbouw van huisdieren en de normale ontwikkeling)
- Kennis van technieken voor benaderen en hanteren van dieren
- Kennis van de basisprincipes en technieken voor verzorging van de dieren in het kader van het algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)

9. Assisteert bij de geboorte van het dier

- Herkent een nakende geboorte
- Staat het dier bij tijdens de bevalling en assisteert indien nodig de dierenarts
- Dient de eerste zorgen toe aan de pasgeborene en geeft basisverzorging aan het jonge dier (verzorging van uiterlijk, spenen, ...)

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van kenmerken van een nakende geboorte
- Basiskennis van de ontwikkelingsfasen van pasgeborene tot volwassen dier

10. Onderhoudt de huisvesting en assisteert bij de organisatie van een veilige en diervriendelijke huisvesting voor het dier rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact

- Vermindert stress bij het dier
- Doet voorstellen voor het aanpassen van de leefruimte
- Voert eenvoudige herstellingen en het onderhoudsplan met bijhorende onderhoudsrichtlijnen uit
- Merkt afwijkingen, storingen of nood aan onderhoud aan het kleine gebruiksmateriaal, machines en uitrustingen op
- Meldt de noodzaak aan onderhoudswerkzaamheden
- Beperkt tijdens onderhoudsbeurten, de hinder en de gezondheidsrisico's voor het dier

- Controleert de dagelijkse verzorging van de dieren en rapporteert onregelmatigheden
- Stelt preventieve maatregelen ter voorkoming van letsels bij dieren voor aan de leidinggevende
- Contacteert bevoegde deskundigen voor het vaccineren, ontwormen, tandverzorging, ...

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van symptomen van ziekten
- Kennis van dierkunde (diersoorten - en rassen, uit- en inwendige lichaamsbouw van dieren en de normale ontwikkeling)
- Kennis van technieken voor het benaderen en hanteren van dieren
- Kennis van basisprincipes en technieken voor de verzorging van dieren in het kader van algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)
- Basiskennis van klimaat en klimaatregeling
- Kennis van voersoorten

10. Begeleidt de voortplanting bij dieren

- Herkent een nakende geboorte
- Staat het dier bij tijdens de bevalling en assisteert indien nodig de dierenarts
- Dient de eerste zorgen toe aan de pasgeborene en geeft basisverzorging aan het jonge dier (verzorging van uiterlijk, spenen, ...)

- Past omgevingsfactoren aan in functie van de voortplanting (voer, klimaat, nestmateriaal, ...)
- Schat risico's met betrekking tot de voortplanting en dracht in en contacteert deskundigen indien nodig
- Overlegt met en informeert bij externen (onderzoekers, experts, ...) in functie van een fokprogramma

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van kenmerken van een nakende geboorte
- Kennis van de ontwikkelingsfasen van pasgeborene tot volwassen dier
- Kennis van geslachtsbepaling van dieren
- Kennis van balts- en brontkenmerken van dieren
- Kennis van beïnvloedende factoren op eileg

11. Leert de dieren de dagelijkse handelingen aan en oefent dagelijks

- Past eenvoudige (trainings)technieken toe om de dieren vertrouwd te maken met de omgeving (socialisatie), dagelijkse verzorgingshandelingen, ...

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van specifiek trainingsmateriaal voor dieren

12. Voorziet een veilige en diervriendelijke huisvesting voor de dieren rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact

- Maakt een onderhoudsplan op voor de huisvesting

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van socialisatie en typische gedragskenmerken van de dieren
- Basiskennis over diversiteit van de dieren
- Kennis van gebruiksgoederen en producten voor onderhoud en huisvesting

11. Adviseert klanten over dieren, voedingsproducten en artikelen voor het dier

- Benadert de klanten klantvriendelijk en informeert over eventuele behandelingen van het dier alsook de voedingsproducten en artikelen voor het dier volgens de instructies van de leidinggevende
- Vertaalt de wens van de klant naar keuzemogelijkheden

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis stockbeheer
- Basiskennis van klantvriendelijkheid
- Basiskennis van diervoeding
- Basiskennis van commerciële technieken, conflictbehandeling, onthaal
- Kennis van het assortiment voedingsproducten

- Richt een veilige en diervriendelijke binnen- en buitenhuisvesting in met essentiële nutsvoorzieningen (afsluiting, ondergrond, beschutting, deuren en poorten, water- en voedselvoorzieningen, ...)
- Verdeelt de dieren over de voorziene huisvesting rekening houdend met het aantal, de conditie en karakters van de dieren, de weersomstandigheden, omgevingsfactoren, stressgevoeligheid van de dieren, ...
- Richt een aangepaste huisvesting in voor bijvoorbeeld drachtige dieren, zieke en gekwetste dieren, ...

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van gedragsleer van dieren
- Basiskennis over diversiteit bij dieren
- Kennis van gebruiksgoederen en producten voor onderhoud en huisvesting
- Kennis van parameters voor een veilige en diervriendelijke huisvesting
- Kennis van voederplanten en beplanting in en om de huisvesting

13. Zorgt voor een kwaliteitsvolle uitstraling van de werkomgeving en naar de klanten toe

- Adviseert en informeert klanten over de vereisten voor het houden en de benodigdheden van een bepaald huisdier, mogelijke problematieken bij specifieke huisdieren, eventuele behandelingen, algemene kenmerken van dieren, ...
- Richt de werkomgeving (dierenspeciaalzaak, dierenartspraktijk, dierentuin, ...) aangenaam en klantvriendelijk in
- Maakt producten verkoopklaar en etaleert deze ook

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van stockbeheer
- Basiskennis van klantvriendelijkheid
- Basiskennis van diervoeding
- Basiskennis van commerciële technieken, conflictbehandeling en onthaal
- Kennis van het assortiment voedingsproducten
- Basiskennis van regelgeving betreffende kweek- en handel in gezelschapsdieren
- Kennis van de natuurlijke biotoop van dieren
- Kennis van de leefwijze van dieren
- Kennis van voedingsleer- en behoeften van dieren
- Kennis van ziektepreventie van de meest voorkomende ziekten bij dieren
- Kennis van verkoopbeperkingen en dierbeschermingsreglementeringen
- Kennis van het transport van dieren

14. Voert specifieke verzorging van de dieren uit (zieke en hulpbehoevende)

- Assisteert de dierenarts indien nodig bij specialistische verzorging
- Geeft eenvoudig toe te dienen medicatie aan dieren volgens de instructie van de dierenarts
- Verstrekt volgens instructies van de dierenarts peri-operatieve zorgen aan dieren
- Assisteert de dierenarts bij het doden van dieren

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van verzorging van ziekten en kwetsuren bij dieren

12. Ondersteunt het transport van dieren

- Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport
- Bereidt het dier voor op een diervriendelijk en veilig transport

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van transporteren van dieren (laden, lossen, ...)

- Basiskennis van 'bijzondere zorg voor dieren' (bijvoorbeeld proefdierv verzorging)
- Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval en dode dieren
- Kennis van het beheren van de apotheek en geneesmiddelen van dieren

15. Plant het transport van dieren

- Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport
- Bereidt het dier voor op een diervriendelijk en veilig transport
- Maakt de nodige afspraken met de transportfirma
- Verzamelt de nodige documenten (bijvoorbeeld gezondheidscertificaat, (kopie van) paspoort, ...)

- Leeft de regelgeving inzake 'transport van dieren' en verkeer na

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis regelgeving transport van dieren

Bijlage 6 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage bij vraag 18. Wat is de onderwijskundige en opvoedkundige context: hoe wordt er aangesloten bij de doelgroep, hoe wordt de finaliteit gerealiseerd en hoe wordt de leermotivatie gestimuleerd?

Overzicht stagebedrijven dierenzorg (40-tal voorbeelden per school)

Techn. atheneum Horteco GO!

Deelsector	Aantal		
dierenartspraktijk	52		
dierenasiel	38		
dierenpark	10		
dierenspeciaalzaak	57		
diervorzorgende bedrijven (o.a. trimsalon)	41		
fokkerijen	45		
groot- en kleinhandel	15		
kennel/pension	15		
kinder- of zorgboerderij	22		
manege/stoeterij	210		
ondernemers in tuinartikelen (assortiment strekt zich uit tot huisdierenbranche)	16		
andere	67		

VABI

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenasiel Gent	Noorderlaan 9	9000	GENT
Tom & Co	Oudenaardsesteenweg 39	8500	KORTRIJK
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkensstraat 55	8810	LICHTERVELDE
Fur Ever Catz	Tinnenpotstraat 14	8850	ARDOOIE
VOC Oostende	Nieuwpoortsesteenweg 642	8400	OOSTENDE
SOS reptiel	Torhoutbaan 207a	8480	ICHTEGEM
Trimsalon Hanne	Berkenlaan 24	8560	MOORSELE
Nathalies trimsalon	Amersveldestraat 121	8610	KORTEMARK
VZW De Speling	Kleine Moerstraat 7	8000	BRUGGE
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkensstraat 39	8810	LICHTERVELDE
Holvoet	Brugsesteenweg 24A	8531	HULSTE
Blauwe Kruis Brugge	Krinkelstraat 4	8380	DUDZELE
De Brielmeersen	Stadionlaan	9800	DEINZE
Barry's dierenwereld	Jonkershovestraat 258	8650	HOUTHULST
Dierenasiel De Leiestreek	Avelgemstraat 186c	8550	ZWEVEGEM
Duponzoo	Kleppenstraat 46	8890	MOORSLEDE
Trimsalon Dogs	Lambrechtschoekenlaan 297	2170	MERKSEM
Vogelhandel Beernaert	Ledegemstraat 4	8890	DADIZELE
Dierenzaak Noah	Kortrijkstraat 47	8560	WEVELGEM
Boudewijn Seapark	Alfons de Baeckestraat 12	8200	ST.-MICHIELS
De Caprinehoeve	Grijspeerdstraat 91	8830	GITS
Stal Jonckhoeve	Eversamstraat 10	8691	ALVERINGEM
Tom & Co	Maalsesteenweg 326A	8310	ST.-KRUIS
Tom & Co	Kortrijkstraat 63A	8020	OOSTKAMP
Best Friends	Spanjaardstraat 59	8490	JABBEKE
Maxi Zoo	Veemarktstraat 11	8000	BRUGGE
Verika	Langemarkstraat 105	8980	ZONNEBEKE
Tuin en dier Lataire	St. Jorisstraat 85a	8730	BEERNEM
Kinderboerderij d'Oude Smelterij	Ieperse heerweg 5	8820	TORHOUT
Pluimvee Schoupe	Gotegemstraat 8	9450	HAALTERT
Kinderboerderij De 7 torentjes	Canadaring 41	8310	ASSEBROEK
Nally's papegaaien	Bruggestraat 200A	8730	OEDELEM
Blauwe Kruis Roeselare	Oude Stadenstraat 4	8800	ROESELARE
Animal express	Brusselsesteenweg 538	1731	ZELLIK
Dierenasiel De knuffelpootjes	Brun Cornet 40	8930	REKKEM
Dierenspeciaalzaak Sergeant	Biebuyckstraat 25	9850	NEVELE
Het kakelend kippenmuseum	Wittepoortstraat 25	8600	KEIEM
Kinderboerderij De Lenspolder	Elf Juliwijk 6A	8620	NIEUWPOORT
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkestraat 55	8810	LICHTERVELDE
De Lange Schuur	Stuiverstraat 599	8400	OOSTENDE
Inagro	Ieperseweg 87	8800	RUMBEKE-BEITEM

KOGEKA - Sint Jozef

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
VOC Opglabbeek	Industrieweg Zuid 2051	3660	Opglabbeek
VOC Brasschaat	Holle Weg 43	2950	Kapellen
VOC Neteland	Langstraat 29/1	2270	Herenthout
Asiel Blauwe Kruis Lommel	Maatheide 74h	3920	Lommel
Asiel Blauwe Kruis Wommelgem	Netelaarstraat 12	2160	Wommelgem
Dierenasiel Genk	Europalaan 13	3600	Genk
Dierenasiel KMDA Antwerpen	Vosseschijnstraat 88	2030	Antwerpen
Dierenasiel KMDA Kontich	Moorstraat 2	2550	Kontich
Dierenasiel Veeweyde	Toekomststraat 4	2381	Weelde
Knip Knap hondenkapsalon	Strampoyerweg 35	3590	Bocholt
Hondenkapsalon The meadow	Hallaaraard 14	2220	Heist op den Berg
Dog fashion	Steenweg op Leopoldsborg 113	2490	Balen
Trimsalon snuffelsnoet	Schranshoevevweg 9	2520	Ranst
Hondenkapsalon Muriël	Ven 42	2250	Olen
Hondentrimsalon De Kwaffeur	Kloosterstraat 102	2270	Herenthout
Kemp VZW	Platbos 2	2440	Geel
Medanex clinic	Heggestraat 10	3290	Diest
InnoSer	Agoralaan A bis	3590	Diepenbeek
PDC KULeuven	Herestraat 49 – bus 501	3000	Leuven
KMDA	Koningin Astridplein 20-26	2018	Antwerpen
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Kinderboerderij Heihoeve	Kleinemeerdijk 21	2440	Geel
Kinderboerderij Karrewiel	Troon 9	2280	Grobbendonk
Kinderboerderij Juffertje in't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Kinderboerderij revalidatiecentrum Pulderbos	Reebergenlaan 4	2242	Pulderbos
Kinderboerderij Keiheuvel recreatie- en natuurpark	17de Esc. Lichtvliegwezenlaan 14	2490	Balen
Kinderboerderij Rivierenhof	August van de Wielelei 4	2100	Deurne
Dierenartsenpraktijk De Meren	Heistraat 2	2400	Mol
Dierenartsenpraktijk De Snekens	Herentalsesteenweg 57	2230	Herselt
Dierenartsenpraktijk Equinox	Vekemans 10	2460	Kasterlee
Dierenartsenpraktijk Het Bokt	Op de Kippen 8	3990	Peer
Dierenartsenpraktijk Katona	Moereind 96	2275	Wechelderzande
Hondenkennel Enclavehof	Langenberg 37	2323	Wortel
Hondenkennel Kastor's Home	Schooldreef 124	2400	Mol
Hondenkennel Marvers Fortuna	Katoenstraat 16	2490	Balen
Paardenbedrijf Wilm Vermeir	Vogelspoel 26	2450	Meerhout
Paardenbedrijf Trichelhof	Schuurstraat 7	2430	Eindhout
Paardenbedrijf Twinkeling	Hoebenschot 6A	2460	Lichtaart
Paardenbedrijf Van Dijk	Oelegemsestnwg 14	2520	Broechem

PITO Stabroek

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenspeciaalzaak De Pauw	Oude Vaartplaats 55	2000	Antwerpen
AVEVE Schoten	Paalstraat 321	2900	Schoten
Horta Stabroek	Ettenhoven 113	2940	Stabroek
De Hof-leverancier	Leugenberg 162	2180	Ekeren
Oh'Green	Hoefijzersingel 1	2070	Zwijndrecht
Maxi Zoo	Autolei 55	2160	Wommelgem
Maxi Zoo	Vijfstraten 30	9100	Sint-Niklaas
Maxi Zoo	Ter Heydelaan 235	2100	Deurne
Passion for Animals	Herentalsebaan 428	2160	Wommelgem
Cats & Dogs	Achterbroeksesteenweg 1	2920	Kalmthout
Doorne Landen	Hallebaan 23	2520	Oelegem
De Leukste Thuis	Westmallebaan 30B	2960	Brecht
't Bernerhofje	Nerenhoek 1	9120	Beveren
Hondentrimsalon Chipou	Grensstraat 234A	2950	Kapellen
Hondentrimsalon Arthishoeve	Hoogboomsteenweg 233	2950	Kapellen
Sister Dogs BVBA	Waalse Kaai	2000	Antwerpen
Sister Dogs BVBA	Emiel Vermeulenstraat 101	2980	Zoersel
Sporty Pets	Heirbaan 127	2070	Zwijndrecht
Doodles and Friends	Verbindingsdok-Westkaai 30	2000	Antwerpen
Sweetdoodles	Hoogeind 59	2321	Meer
Equina	Herdersstraat 14	2560	Bevel
Veeweyde	Toekomstlaan 4	2381	Weelde
Het Blauwe Kruis van België	Netelaarstraat 12	2160	Wommelgem
Arduin Dierenopvang	Vroenhoutseweg 39	4703	Roosendaal
Canina VZW	Kievitstraat 40	2910	Essen
Dierenasiel Schoten	Sluizenstraat 119	2900	Schoten
KMDA Dierenasiel (katten)	Vosseschijnstaat 88	2030	Antwerpen
Vosseschijnstaat 88	Moorstraat 2	2550	Kontich
Falconers@work	Oud-Gooreind 14	2990	Wuustwezel
Anaconda Reptiles	Mechelsesteenweg 256	2550	Kontich
NADA (Nature And Aquarium)	Lange Koepoortstraat 10-12	2000	Antwerpen
Amfibie Reptielenwinkel	Duffelsesteenweg 299	2550	Kontich
Geitenhouderij Van Hasselt	Maxburgdreef 66	2990	Loenhout
DAP Perbeemd	St-Lenaartseweg 67	2990	Loenhout
DAP Aan de Heikant	Beauvoislaan 58	2920	Kalmthout
Dierenartsen Noord	Sint-Jansstraat 236	2910	Essen
Sterhoeve (De Rotonde)	Holleweg 43	2950	Kapellen
Hondenboot Antwerpen vzw	Asiadok-Oostkaai 29D	2030	Antwerpen
VOC Kapellen-Brasschaat/Dieren	Holleweg 32	2950	Kapellen
J2L Stables	Princeven 5	2320	Hoogstraten
Iris Training Stable	Gaiendreef 8	2900	Schoten

Hasp-O Stadsrand

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Het Fleckje	Nieuwe Steenweg 243	3870	Heers
Het Waterhof	Halingenstraat 57	3806	St-Truiden
Dogcentre Holland	Molenbaan 13 Limburg,	5768 RT	MEIJEL Nederland
KU Leuven	Oude Markt 13	3000	Leuven
NHC Oudsbergen	Industrieweg Zuid 2051	3660	Oudsbergen
Dierenasiel Genk	Europalaan 13	3600	Genk
DAP Zavelberg	Karolingerslaan 12	3400	Landen
Maxi Zoo Tienen	Slachthuisstraat 30	3300	Tienen
VZOC	Strabroekweg 32	3550	Heusden-Zolder
Swizzy Bears	Steenweg 65	3570	Alken
Animal Rescue Service VZW	Trudobron 54	3800	St-Truiden
DAP Equistrata - Claes Annemie	Straeten 6	3800	St-Truiden
't Molenhof	Steenhuis 30	3650	Dilsen-Stokkem
Woeffie Deluxe	Nerumstraat 20	3800	St-Truiden
Alpaca Tumulus	Groenplaats 10	3890	Gingelom
Beleefhoeve Pantouf vzw	Dorpsstraat 78	3470	Ransberg
Natuurboerderij Het Bolhuis	Asdonkstraat 49	3294	Molenstede (Diest)
Tom & Co Tienen	Leuvenselaan 467	3300	Tienen
Forrest & Friends	Bredestraat 128	3293	Kaggevinne
DAP Artis	Dorpsstraat 38	3590	Diepenbeek
Deboeshoeve	Bosveldstraat 61	3300	Hakendover
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Maxi Zoo Sint-Truiden	Kattenstraat 5	3800	St-Truiden
Het Domein Bokrijk v.z.w.	Bokrijklaan 1	3600	Genk
Prova-hof nv	Durasweg 36	3440	Zoutleeuw
Hanna Remans bvba	Kasteelstraat 43	3670	Oudsbergen
Biomed-Universiteit Hasselt	Agoralaan (gebouw C) (Animalium)	3590	Diepenbeek
Melkgeitenbedrijf Noelmans-Peters	Wijnstraat 15	3770	Riemst
De Zonnegloed	Kasteelweg 22	8640	Oost-Vleteren
Dierenartsencentrum Het Park	Luikersteenweg 135A	3800	St-Truiden
Animal Care España/Spaanse honden in nood (ACE/SHIN)	Avenida Jardines de Calahonda 1, Fase C Apt.21, Sitio de Calahonda	29649	Mijas Costa (Malaga)
Hustinx Aquaristiek	Vildersstraat 26	3500	Hasselt
VZW Dierenvrienden Sint-Truiden	Bedrijvenstraat 5797	3800	St-Truiden
Equitom	Paalstraat 8	3560	Meldert
Trudobird	Luikersteenweg 28	3800	St-Truiden
Los Coballos Luna	Calle Antonio Machado 16	1240	Almaden de la plata
Es Alfons	Kasteellaan 19	3454	Geetbets
Hof 't Saar	Heirbaan 86	3450	Geetbets
Diamondddogs	Heiseltstraat 57	3890	Gingelom
vzw Lovely Therapy	Eikenbosweg 21	3570	Alken

PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
DAP De Klaproos	Passendalestraat 75	8980	ZONNEBEKE
DAP Solivet	Wittemolenstraat 162	8560	MOORSELE
Daisyfields Animal Sanctuary	Luignestraat 187	8511	AALBEKE
VOF Moulin-Wuijten	Goudenregenstraat 11	8560	WEVELGEM
Toiletage Ter Ghellinck/Bostoën	Monseigneur Delaerestraat 23	8501	BISSEGEM
Cattery van den blomberg	Tieltstraat 174	8740	PITTEM
SOS Reptiel	Torhoutbaan 207 A	8480	ICHTEGEM
Berth Christ - Holvoet Anita	Peerdekouderstraat 1	9771	NOKERE
Bellewaerde NV	Meenseweg 497	8900	IEPER
Ruiterclub Domein Leiedal	Kruiskouter 50	8501	BISSEGEM
Kinderboerderij Bokkeslot	Tapuitstraat 57	8540	DEERLIJK
't Fazantenhof	Groenebosdreef 7	8650	HOUTHULST
Poisson d'or	rue Jules Vantieghem 12	7730	ESTAIMPUIS
Floralux	Meensesteenweg 225	8890	DADIZELE
Zanimaux shop	Rue de menin 415	7700	MOESKROEN
D.V.A.P - Tom & Co Moeskroen	Wolfgang A. Mozartlaan 14	7700	MOESKROEN
Holvoet NV	Brugsesteenweg 24 a	8531	HULSTE
Dog Lover	Hulstsestraat 77	8520	KUURNE
Pakawi Park	Beukenberg 45	2491	OLMEN
VOC Oostende	Nieuwpoortsesteenweg 642	8400	OOSTENDE
Duponzoo Kuurne NV	Ringlaan 19	8520	KUURNE
Dierenartsenpraktijk Jan Declercq	Poortersstraat 18	8510	MARKE
Tom & Co Kortrijk	Oudenaardsesteenweg 39	8500	KORTRIJK
Hobbycenter Lefebvre Bernard	Karreweg 58	9870	ZULTE
Trimsalon Donna	Oude Molenstraat 28	8550	ZWEVEGEM
Intratuin Zwevegem	Otegemstraat 319	8550	ZWEVEGEM
Hilltop Holsteins	Wantestraat 9	8531	HULSTE
DAP Hoog Hemelrijk	Europastraat 42 A	8531	BAVIKHOVE
Dierenzaak Noach	Kortrijkstraat 47	8560	WEVELGEM
Dierencentrum Vetallys	Wervikstraat 216	8930	MENEN
Landouwehof Demeyer	Dasbosstraat 4	8740	PITTEM
Aveve Kortrijk	Gentsesteenweg 220 C	8500	KORTRIJK
Aveve Roeselare	Rotsestraat 3	8800	ROESELARE
Horta Dendauw Kuurne	Brugsesteenweg 432	8520	KUURNE
DAP Vangheluwe	Ieperstraat 120 C	8940	WERVIK
Aveve Waregem	Roterijstraat 242	8793	SINT-ELOOIS-VIJVE
Tuincentrum Lateur	Ellestraat 27	8550	ZWEVEGEM
El Gato Feliz	Platanenlaan 66	8530	HARELBEKE
VOF Moulin-Wuijten	Goudenregenstraat 11	8560	WEVELGEM
Stal Bacage	Vaerestraat 45	8720	OESSEGEM
De Lindehoeve Paarden	Oude Rozebekestraat 68 B	8830	HOOGLEDE

Tectura Tuinbouwschool Melle

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenasiel Gent	Noorderlaan 9	9000	Gent
KMDA vzw Zoo Antwerpen	Koningin Astridplein 20-26	2018	Antwerpen
DAP Boskema	Pachting 150	9310	Moorsel
VDW stables	Ruilare 135a	9080	Lochristi
Bogaert stables	Aaigemsveldstraat 6	9550	Woubrechtgem
Zwalmbeekhoeve	Wafelstraat 48	9630	Munkzwalm
DAP ekwi	Morelgem 59A	9520	Vlierzele
DAP De witte raaf	Wijde wereld 2a	9340	Oordegem
Serpo	de Bruyn Kopsstraat 10	2288	ED Rijswijk
Den Ighemkouter	Heirweg 3	9506	Idegem
De zaffelbeek	Stationsstraat 138	9185	Wachtebeke
Kwaffie & co	Zamanstraat 45	9160	Lokeren
DAP Ons Huisdier	Brusselsesteenweg 661	9050	Gentbrugge
Blauwe kruis	Krinkelstraat 4	8380	Dudzele
Safarie park Beekse bergen	Beekse Bergen 1	5081	NJ Hilvarenbeek
Divicohorse	Kasterstraat 99	9030	Wetteren
Hondenkapsalon Farah	F. Van Haelenstraat 19	2880	Bornem
D'O Horses	Kleinbroekstraat 56	9220	Moerzeke
Hof ter Hagen	Sinaaistraat 81	9160	Lokeren
Manege ter duinen	Guldenzandstraat 87	8670	Koksijde
Vicky Stevens	Nieuwlandstraat 3	9810	Nazareth
Sappin jelle	Hoekestraat 47a	9910	Knesselare
Van den Oudemanspolder	Oudemansdijk 30 B	9988	Sint - Laureins
Sanctuary De Zonnegloed vzw	Kasteelweg 22	8640	Oostvleteren
Dierenpension zeeland	Langeweg 2	4571RL	Axel
Dierenasiel Sint-Hubertus	Hammestraat 52	9300	Aalst
DAP aan de watergang	Spaanskwartier 57 A	9170	Sint Gillis Waas
Charlies trimsalon	Elise Grandprezstraat 4	9041	Gent
Pawsome hondenkapsalon	Kruiskouterstraat 8	9420	Mere
Dolfinarium Harderwijk	Zuiderzeeboulevard 22	3841 WB	Harderwijk
Sealife Blankenberge	Koning Albert 1 laan 116	8370	Blankenberge
Wellopet	Fraterstraat 1B, Bosdreef 1D	9820	Merelbeke
Pieters Wim	Hooghofstraat 6A	9968	Bassevelde
Nally's papegaaienopvang	Bruggestraat 200a	8730	Oedelem
Patyn Sandra	Volpenswege 1A	9940	Sleidinge
Hondenkapsalon Perro Bello	Steenstraat 75	9370	Lede
DAP De Harlekijn	Varendriesstraat 5	9031	Drongen
DAP Termont	Kerkstraat 52	9950	Lievegem
Horsemac Aquatraining	Doorndonkeindeken 38	9160	Lokeren
Hondensalon Bocani	Geenbeekstraat 7	9310	Moorsel
VOC Beernem	Bulskampveld 8	8730	Beernem

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **7de leerjaar DIERVERZORGER** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Logo:

Familienaam: Dams
Voornaam: Jan
Functie: Coördinator dierenzorg en curator vogels Zoo Antwerpen
Bedrijf/Sector: Koninklijke maatschappij voor dierkunde van Antwerpen (Zoo Antwerpen en Zoo Planckendael)
Adresgegevens: Koningin Astridplein 26, 2018 Antwerpen
Tel./gsm-nr: 0490643407
E-mailadres: jan.dams@kmda.org

Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie: In Zoo Antwerpen en Zoo Planckendael worden meerdere verzorgers bewerkstelligd die een opleiding genoten tot 7de leerjaar diervverzorger. Vaak worden deze na een succesvolle stageperiode aangehouden.

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **SE-N-SE DIERENVERZORGING** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van een mogelijkheid voor de secundaire scholen om een Se-n-Se Dierenverzorging op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren op de theoretische en praktische vakinhouden van hondentrimmer en winkeltechnieken, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om te pleiten bij de overheid om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg ben ik dus samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd gegeven, om de matrix uit te breiden met een Se-n-Se Dierenverzorging.

Verplicht in te vullen:

Logo van uw bedrijf:

Familienaam: Grootveld
Voornaam: Peter
Functie: Voorzitter.....
Bedrijf: Verenigde Dierenartsen VZW
Adresgegevens: Bedrijvencentrum Waasland, Industriepark West 75,9100 Sint-Niklaas

E-mailadres: info@veda.vlaanderen

Handtekening: I.O. Ann De Beul

Stabroek, 24 juni 2024

Steunverklaring voor een 7de leerjaar Diervorzorger

Geachte heer Vermeulen, vertegenwoordiger van de sector Koepel van attracties en musea

Nu de onderwijsvernieuwing bijna de hele cyclus van het secundair onderwijs heeft doorlopen, vragen wij graag uw aandacht voor een hiaat in het studietoeraanbod. Uit de nieuwe matrix (het studietoeraanbod door de overheid bepaald), blijkt immers dat vanaf schooljaar 2025-2026 geen opleiding meer kan ingericht worden voor jongeren die wensen te specialiseren in één of meerdere deelsectoren binnen de dierenverzorging. Voor de diervorzorgende sector werd er dan ook geen vervolgoopleiding in de vorm van een 7de leerjaar opgenomen in de matrix.

Vóór de onderwijsvernieuwing konden jongeren die de BSO-opleiding Dierenzorg volgden en zich wensten te specialiseren binnen hun vakgebied, een aansluitend 7de specialisatiejaar BSO volgen, nl. het 7de jaar Gespecialiseerde dierenverzorging. Zoals uit de cijfers blijkt was deze opleiding een succes, omdat velen zich wensten te bekwamen in een bepaalde discipline binnen de diervorzorgende sector alvorens de stap te zetten naar de werkvloer.

Op dit moment volgen er in de 7 scholen samen zo'n 580-tal jongeren het 6de jaar Dierenzorg (BSO) en volgen er meer dan 520 jongeren het 7de jaar Gespecialiseerde dierenverzorging (BSO). Zij zijn de laatste jongeren die zich volgens de nieuwe matrix kunnen specialiseren in een bepaalde deelsector. Het is onbegrijpelijk dat we in de nabije toekomst zo'n voltallige groep jongeren, geen haalbare, logische en toekomstgerichte opleiding meer kunnen aanbieden, ten gunste van een sector met tal van deelsectoren. Wij, als onderwijsaanbieders, vinden dat de overheid deze jongeren en deze sectoren in de steek laat door de bijpassende opleiding, het 7e leerjaar Diervorzorger, niet op te nemen in de matrix.

Voor deze aanzienlijke doelgroep en hun respectievelijke deelsectoren is er nu dus géén 7de leerjaar meer opgenomen in de mogelijke studierichtingen, terwijl er voor andere jongeren en sectoren wel een uitgebreid gamma aan mogelijke studierichtingen is opgenomen in de matrix. Dat er net voor de diervorzorgende sector, die een heel aantal specifieke en betekenisvolle deelsectoren rijk is, geen 7de leerjaar meer bestaat, vinden wij een zeer onlogische beslissing.

Een 7de leerjaar Diervorzorger geeft leerlingen de mogelijkheid zich verder te bekwamen en een bijkomende beroepskwalificatie te behalen, namelijk de beroepskwalificatie van een 6de jaar Dierenverzorgingstechnieken uit de dubbele finaliteit (vroeger TSO). Dat wil zeggen een verbreding van hun vaardigheden en kennis wat een duidelijke meerwaarde betekent.

Daarnaast leent een 7de leerjaar zich om te focussen op bepaalde competenties om alzo te specialiseren in één of meerdere deelsectoren waaronder hondenverzorging, dierenartsassistentie, dierenpeciaalzaak, proefdierkunde, fokkerij, ... Een dergelijke specialisatie kan onmogelijk geïmplementeerd worden in het 5de en 6de jaar, maar een 7de leerjaar, waarin alle algemene vakken uit het curriculum verdwijnen en er dus plaats komt voor andere leerdoelen, leent zich mede daardoor uitstekend om te focussen op de deelsectoren.

Daarom bundelen we met alle scholen in Vlaanderen die de derde graad Dierenzorg aanbieden onze krachten. Wij zijn samen vragende partij om aan de overheid het belang van een vervolgopleiding na het 6de jaar Dierenzorg binnen het aanbod aan 7de leerjaren aan te kaarten. In ons voorstel zal er wel rechtstreekse opleiding zijn naar de deelsectoren. Net hiervoor vragen we graag uw officiële steunbetuiging.

Kortom: wil u samen met ons iets doen aan de lacune die het ministerie van Onderwijs op dit moment heeft gecreëerd in het aanbod van de onderwijsvernieuwing? Vul dan het bijgevoegde formulier in met uw gegevens en bezorg het ons terug via lies.vanparys@horteco.be. Wij bundelen dan alle steunbetuigingen en brengen ze over aan de overheid in een uitgebreid beargumenteerd dossier.

Wij rekenen alvast op uw hulp en begrip en hopen dat we uw steunbetuiging snel mogen ontvangen. Mocht u hierover nog vragen hebben of meer informatie wensen, kan u contact opnemen met Lies Van Parys.

Met vriendelijke groeten

Directieteams van

PITO Stabroek

PTI Kortrijk

Horteco Vilvoorde

Sint-Jozef Geel (Kogeca)

VABI Roeselare

HASP-O Stadsrand Sint-Truiden

TECTURA Melle

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **7de leerjaar DIERVERZORGER** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger met ruimte voor verdere specialisatie.

Verplicht in te vullen:

Logo:

Familienaam:

VERMEULEN

Voornaam:

BART

Functie:

directeur

Bedrijf/Sector:

Koepel van Attracties & Musea vzw

Adresgegevens:

**Grasmarkt 61
1000 BRUSSEL**

Tel./gsm-nr:

0475-71 97 42

E-mailadres:

bart.vermeulen@toeristischeattracties.be

Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie:

.....

.....

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING
7de leerjaar DIERVERZORGER
IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Logo:

Familienaam: Griel
Voornaam: Ann
Functie: Zaakvoerder / Dierenarts
Bedrijf/Sector: DAP 276
Adresgegevens: Diestersteenweg 276
3510 Kermat
Tel./gsm-nr: 011 87 28 26
E-mailadres: ~~ann~~ ann.griel@gmail.com
Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie:

heel belangrijk voor bepaalde
leerlinge hen sociale
emotionele groei

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **7de leerjaar DIERVERZORGER** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Verplicht in te vullen:

Logo:

Familienaam: Dewil.....

Voornaam: Erna.....

Functie: Adjunct-Directeur.....

Bedrijf/Sector: Proefdierencentrum KU Leuven.....

Adresgegevens: Campus Gasthuisberg, O&N1, Herestraat 49, bus 501.....
3000 Leuven.....

Tel./gsm-nr: 016330767.....

E-mailadres: erna.dewil@kuleuven.be.....

Handtekening: .....

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie: Het 7de jaar Dierversorger geeft jonge mensen de kans om zich verder te bekwamen in de zorg voor (proef)dieren. Hierdoor komen ze veel beter voorbereid in het beroepsleven terecht. Ze weten wat de dieren nodig hebben en zijn doordrongen van het besef dat dierenwelzijn van uiterst belang is voor de dieren, maar ook voor de proeven die gebeuren en de data die eruit gegenereerd worden. Voor een dienst zoals het Proefdierencentrum is het een enorm pluspunt om goed geschoolde medewerkers te kunnen aanwerven, die direct met kennis van zaken aan de slag kunnen.

...

.....

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING
7de leerjaar DIERVERZORGER
IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

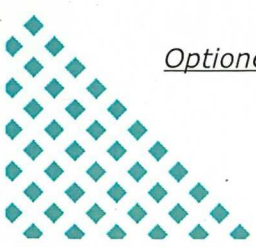
Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Verplicht in te vullen:

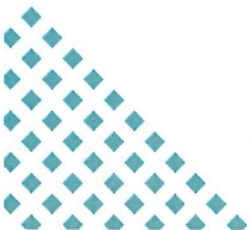

Logo:
Familiennaam: Meurrens.....
Voornaam: Kris.....
Functie: Onder-voorzitter BCLAS (Belgian Council for Laboratory Animal Science).....
Bedrijf/Sector: Proefdieronderzoek/wetenschappelijk onderzoek.....
Adresgegevens: Egmontstraat 11.....
1000 Brussel.....
Tel./-gsm-nr: 016/330757.....
E-mailadres: admin@bclas.org (prive-mail : kris.meurrens@kuleuven.be).....
Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie: Het 7de leerjaar Dierverzorging, en in het bijzonder de richting Proefdieren, speelt een belangrijke rol in het verzekeren dat zoals wettelijk vereist goed geschoold en getraind personeel betrokken is bij de verzorging van de proefdieren. Deze opleiding biedt alvast de goede basisopleiding waarop binnen de erkende labo's kan verder gebouwd worden met permanente vorming en bijscholing. Op dit ogenblik is er geen alternatief basisopleidingsaanbod voor dierenverzorgers in Vlaanderen.....

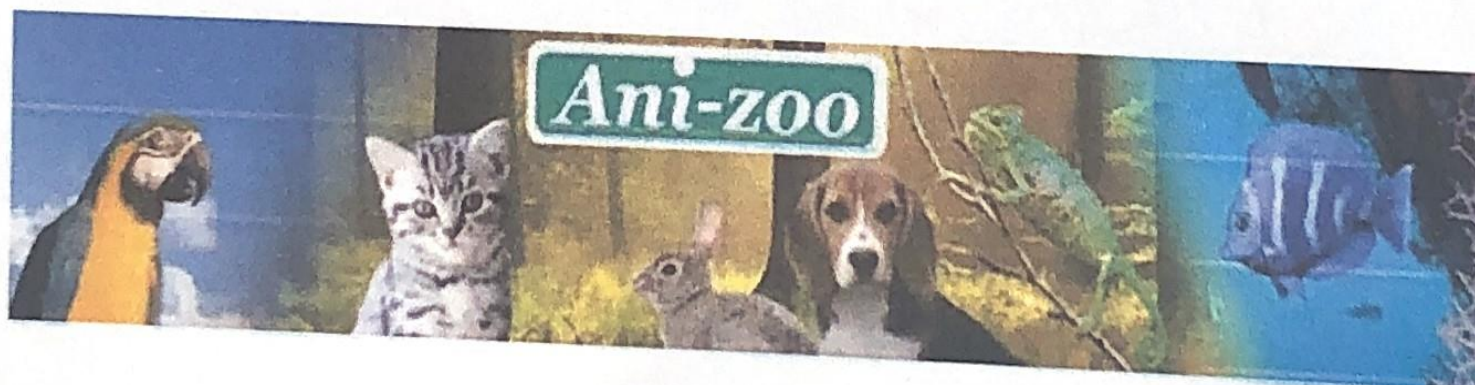
STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING
7de leerjaar DIERVERZORGER
IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Verplicht in te vullen:

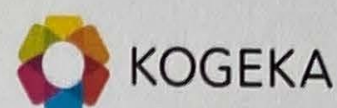
Logo:

Familienaam: De Cooman
Voornaam: Paul
Functie: Algemeen Directeur
Bedrijf/Sector: Federatie van ondernemers in de huisdierensector
Adresgegevens: Bakergemveldbaan 82 9472 Iddergem
Tel./gsm-nr: 0475 36 40 00
E-mailadres: Paul.decooman@ani-zoo.be
Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie:

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING
7de leerjaar DIERVERZORGER
IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorger op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorger.

Verplicht in te vullen:

Logo:

Familienaam: Depoorter

Voornaam: Niek

Functie: CEO

Bedrijf/Sector: Arvesta

Adresgegevens: Aarschotsesteenweg 80
3012 Wilsele

Tel./gsm-nr: -

E-mailadres: niek.depoorter@arvesta.eu // info@arvesta.eu

Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie:

.....

.....

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **SE-N-SE DIERENVERZORGING** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van een mogelijkheid voor de secundaire scholen om een Se-n-Se Dierenverzorging op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren op de theoretische en praktische vakinhouden van hondentrimmer en winkeltechnieken, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om te pleiten bij de overheid om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg ben ik dus samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd gegeven, om de matrix uit te breiden met een Se-n-Se Dierenverzorging.

Verplicht in te vullen:

Logo van uw bedrijf:

Familienaam: Van Roy

Voornaam: Karin

Functie: CHRO

&

Familienaam: Daenen

Voornaam: Luna

Functie: HRBP BU Retail

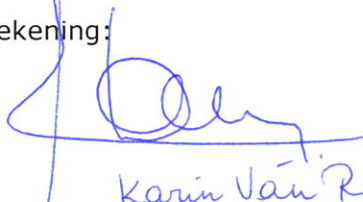
Bedrijf: Arvesta

Adresgegevens: Aarschotsesteenweg 80, 3012 Wilsele

Tel./gsm-nr: 0476 72 02 49

E-mailadres: luna.daenen@arvesta.eu

Handtekening:

Karin Van Roy
17/06/2024

Luna Daenen
13/06/24

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **7de leerjaar DIERVERZORGER** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van de mogelijkheid voor de secundaire scholen om een 7de leerjaar Dierverzorgers op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg vraag ik dus, samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd ingericht, om de matrix uit te breiden met een 7de leerjaar Dierverzorgers.

Verplicht in te vullen:

Logo:

(TRIMCANIS plaats hier de afbeelding)

Familienaam: ...Standaert

Voornaam: Dominique

Functie: Voorzitter Trimcanis...

Bedrijf/Sector: beroepsfederatie hondenverzorging

Adresgegevens: ...Scharebrugstraat 255

...8370 Blankenberge

Tel./gsm-nr.: ...0475 772210

E-mailadres: info@trimcanis.be

Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **SE-N-SE DIERENVERZORGING** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van een mogelijkheid voor de secundaire scholen om een Se-n-Se Dierenverzorging op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren op de theoretische en praktische vakinhouden van hondentrimmer en winkeltechnieken, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om te pleiten bij de overheid om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg ben ik dus samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd gegeven, om de matrix uit te breiden met een Se-n-Se Dierenverzorging.

Verplicht in te vullen:

comeos

Logo van uw bedrijf:

Familienaam: De Mont.....
Voornaam: Sabien.....
Functie: HR & Training Director.....
Bedrijf: Comeos, sectorfederatie van de handel en diensten.....
Adresgegevens: Edmond Van Nieuwenhuyselaan 8, 1160 Brussel.....
Tel./-gsm-nr: +32479667994.....
E-mailadres: sd@comeos.be.....

Handtekening:

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING
SE-N-SE DIERENVERZORGING
IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van een mogelijkheid voor de secundaire scholen om een Se-n-Se Dierenverzorging op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren op de theoretische en praktische vakinhouden van hondentrimmer en winkeltechnieken, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om te pleiten bij de overheid om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg ben ik dus samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd gegeven, om de matrix uit te breiden met een Se-n-Se Dierenverzorging.

Verplicht in te vullen:

Logo van uw bedrijf: dierenpecialzaak

Familienaam: Massart

Voornaam: Kevin

Functie: Gedelegeerd Bestuurder

Bedrijf: Cats & Dogs bv

Adresgegevens: Stokerijstraat 25A2
2110 Wijnegem

Tel./gsm-nr: /

E-mailadres: kevin@catsendogs.be

Handtekening:

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie: Het is een grote meerwaarde voor onze sector om een specialisatieopleiding Dierenverzorging in te voeren.

STEUNVERKLARING TOT HET OPNEMEN VAN EEN OPLEIDING **SE-N-SE DIERENVERZORGING** IN DE MATRIX VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Na de informatie over het ontbreken van een mogelijkheid voor de secundaire scholen om een Se-n-Se Dierenverzorging op te richten voor jongeren die na hun diploma secundair een vervolgopleiding wensen te volgen om zich te specialiseren op de theoretische en praktische vakinhouden van hondentrimmer en winkeltechnieken, betuig ik via dit formulier graag mijn steun om te pleiten bij de overheid om deze lacune in de matrix op te lossen.

Via deze weg ben ik dus samen met de 7 Vlaamse scholen waar eerder de opleiding Gespecialiseerde dierenverzorging als specialisatiejaar in de 3de graad BSO werd gegeven, voorstander om de matrix uit te breiden met een Se-n-Se Dierenverzorging.

Verplicht in te vullen:

Logo van uw bedrijf:

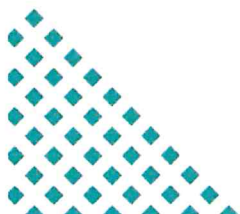
Familienaam: De Smet
Voornaam: Bart
Functie: Bestuurder
Bedrijf: Famiflora Group / Famiflora Mouscron Famizoo / Tropiflora
Adresgegevens: 14, Rue Jules Vantieghem
7711 Mouscron
Tel./gsm-nr: 056/85 96 11
E-mailadres: bart@famiflora.be

Handtekening:

Bart De Smet
Vaste vertegenwoordiger
AFICS BV
Bestuurder Famiflora SA

Optioneel aan te vullen:

Extra argumentatie: Wij staan ook open voor samenwerking inzake stageplaatsen.

Bijlage 19 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage bij vraag 19.Hoe worden de in- en uitstroom ingeschat?

Tabel 1: Aantal leerlingen in de 3^e graad Dierenzorg

Aantal leerlingen Dierenzorg, 3 ^e graad, A-finaliteit		Schooljr 2022-2023	Schooljr 2023-2024
VABI	1 ^e leerjaar	51	33
	2 ^e leerjaar	43	50
	Totaal	94	83
Techn. atheneum Horteco GO!	1 ^e leerjaar	85	72
	2 ^e leerjaar	58	63
	Totaal	143	135
KOGKA - Sint Jozef	1 ^e leerjaar	88	68
	2 ^e leerjaar	58	77
	Totaal	146	145
PITO Stabroek	1 ^e leerjaar	32	37
	2 ^e leerjaar	24	22
	Totaal	56	59
Hasp-O Stadsrand	1 ^e leerjaar	24	15
	2 ^e leerjaar	23	23
	Totaal	47	38
PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	1 ^e leerjaar	29	21
	2 ^e leerjaar	30	27
	Totaal	59	48
Tectura Tuinbouwschool Melle	1 ^e leerjaar	29	26
	2 ^e leerjaar	26	26
	Totaal	54	52
	Algemeen totaal	599	560

Bijlage 20 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

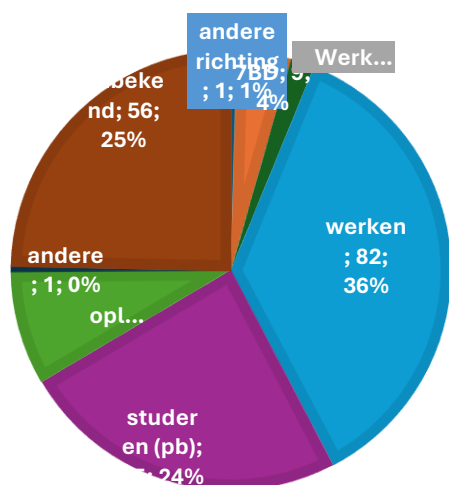
Bijlage bij vraag 19.Hoe worden de in- en uitstroom ingeschat?

Overzicht tewerkstelling en verdere studies– leerlingen 7^e BSO gespecialiseerde dierenverzorging– periode 2017-2022

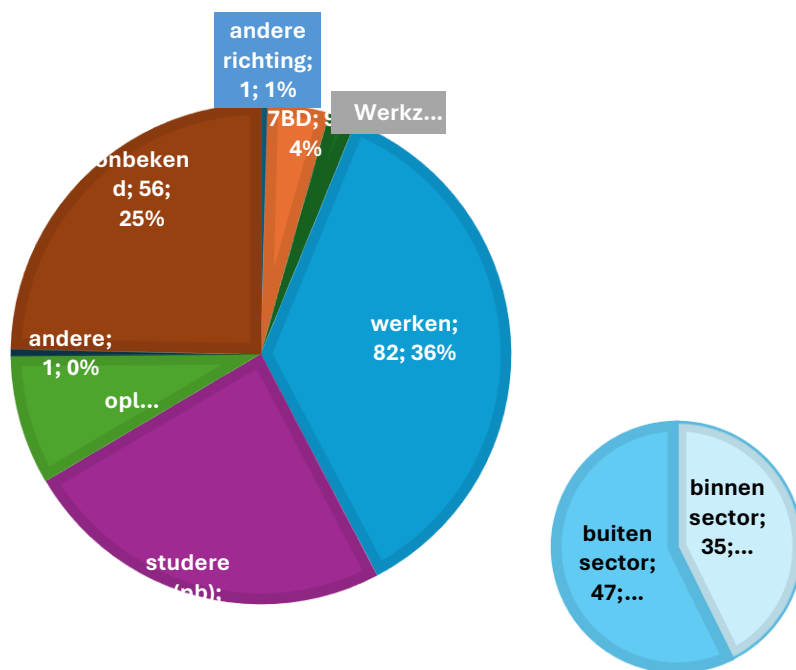
- A) Cijfers VABI
171 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 82 aan het werk, 55 studeren verder
- B) Cijfers Techn. atheneum Horteco GO!
103 afgestudeerde leerlingen bereikt, van de bereikte leerlingen zijn er 28 aan het werk, 19 studeren verder
- C) Cijfers KOGEKA - Sint Jozef
360 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 76 aan het werk, 18 studeren verder
- D) Cijfers PITO Stabroek
91 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 56 aan het werk, 13 studeren verder
- E) Cijfers Hasp-O Stadsrand
121 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 81 aan het werk, 13 studeren verder
- F) Cijfers PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)
46 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 32 aan het werk, 14 studeren verder
- G) Cijfers Tectura Tuinbouwschool Melle
94 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 55 aan het werk, 25 studeren verder

Overzicht cijfers tewerkstelling en verdere studies na 7 Gespecialiseerde dierenzorg:

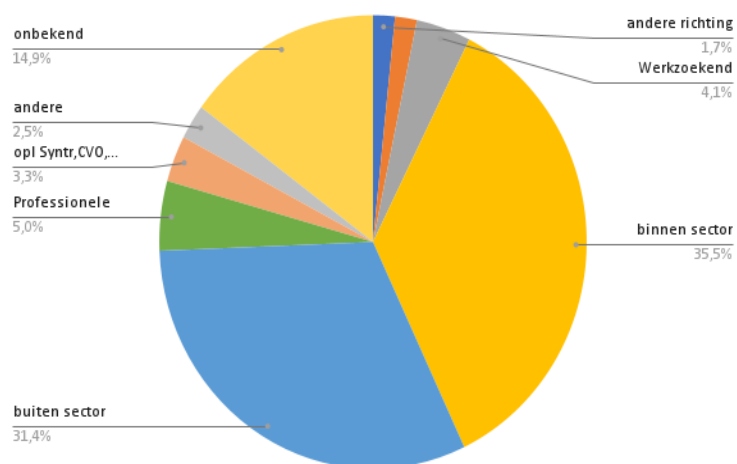
uitgangsjaar VABI	klas	aantal	andere richting	7BD	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studen	pb	ab	opl Synt/CVO, .../HBO5/grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
7BD	41	1	2	3	23	8	15	3	3	0	2		7	41	
7BD	44				17	11	6	13	13	0	2		12	44	
7BD	32			1	15	7	8	7	7	0	3	1	5	32	
7BD	31		1		13	6	7	7	7	0	8		2	31	
7BD	37		2		3	0	3	11	11	0	1		20	37	
7BD	42		4		11	3	8	14	14	0	3		10	42	
7BD	227	1	9	4	82	35	47	55	55	0	19	1	56	227	

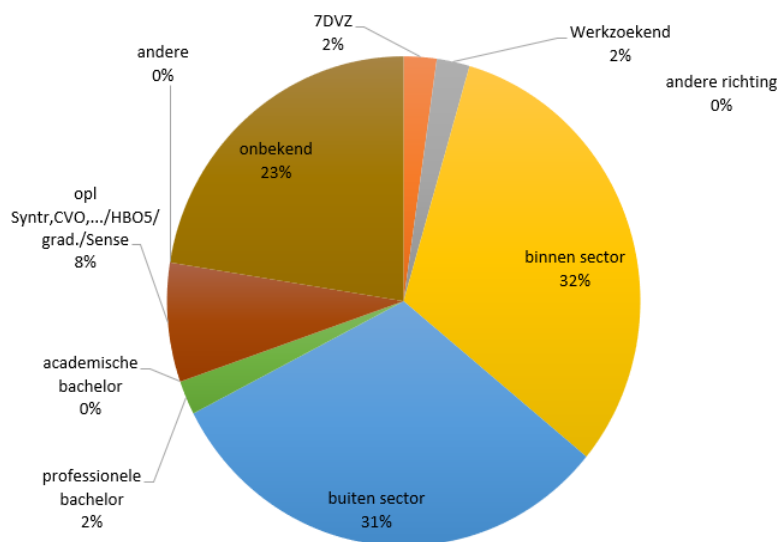
uitgangsjaar Horteco	klas	aantal	andere richting	7BD	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studen	pb	ab	opl Synt/CVO, .../HBO5/grad./Sense	agro en bio gestart, te zwaar	onbekend	controlegetal
20-21	7BD	28	0	0	2	11	3	8	3	3	0	1	1	11	28
21-22	7BD	32	0	0	2	8	4	4	3	3	0	0	2	19	32
22-23	7BD	43	1	3	2	9	3	6	9	9	0	3	0	16	43
20/21-22/23	7BD	103	1	3	6	28	10	18	15	15	0	4	3	46	103

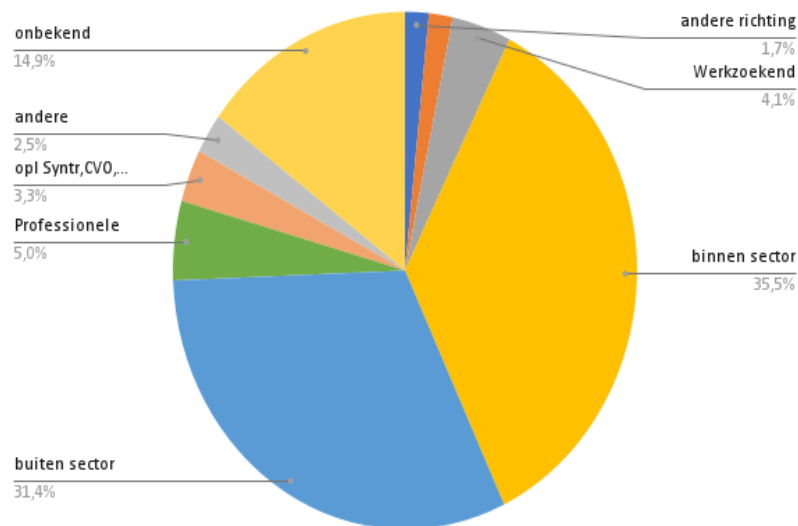
uitgangsjaar	klas	aantal	andere richting	7DZ andere specialisatie	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	pb	ab	opl Syntr,CVO ,.../HBO5 lg rad./Sens	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DZ	23	0	0	0	17	9	8	1	1	0	1	0	4	23
18/19	7DZ	11	0	1	0	8	6	2	0	0	0	0	0	2	11
19/20	7DZ	25	0	0	1	17	8	9	1	1	0	0	0	6	25
20/21	7DZ	20	0	0	0	14	6	8	0	0	0	1	3	2	20
21/22	7DZ	18	1	0	2	10	5	5	0	0	0	0	0	3	16
22/23	7DZ	24	1	1	2	15	9	6	2	2	0	2	0	1	24
17/18 - 22/23	7DZ	121	2	2	5	81	43	38	4	4	0	4	3	18	119

uitgangsjaar PITO	klas	aantal	andere richting	7DVZ	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	professionele bachelor	academische bachelor	opl Syntr,CVO ,.../HBO5 /grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DVZ	19		1		12	5	7	2	1		1		3	19
18/19	7DVZ	16				9	4	5	1			1		5	16
19/20	7DVZ	14		1		11	6	5	0					2	14
20/21	7DVZ	19				10	4	6	1	1		2		6	19
21/22	7DVZ	13			1	7	5	2	0			2		3	13
22/23	7DVZ	10		0	1	7	4	3	0			1		1	10
14/15-19/20	7BD	91	0	2	2	56	28	28	4	2	0	7	0	20	91

uitgangsjaar Kogeka-Geel	klas	aantal	andere richting	7DVZ	andere specialisatie	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	pb	ab	opl Syntr,CVO ,.../HBO5 /grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
18/19	7DZ	80	0	0	2	20	13	7	0	0	0	0	0	0	0	22
19/20	7DZ	82	0	0	0	18	11	7	0	0	0	0	2	0	0	20
20/21	7DZ	57	0	0	2	18	13	5	2	2	0	2	0	0	0	24
21/22	7DZ	64	0	0	2	13	9	4	3	3	0	1	0	0	0	19
22/23	7DZ	77	0	0	1	7	4	3	4	4	0	4	0	0	0	16
17/18 - 22/23	7DZ	360	0	0	7	76	50	26	9	9	0	9	0	0	0	101

7DRZ – PTI KORTRIJK	Aantal in de klas	Werkt binnen de sector	Werkt buiten de sector	Studeert verder
19/20	5	3	2	1
20/21	12	4	8	0
21/22	12	6	2	4
22/23	17	4	4	9
23/24	26			

Uitgangsjaar Tectura Tuinbouwschool Melle	Klas	Aantal uitgaande lln	Andere Richting	7DZG	Werkzoekend	Werkend	Binnen sector	Buiten Sector	Studeren	PB	AB	Opl Syntr, CVO, ... / HBO5/ Gra	Andere	Onbekend	Controlegetal
2019	7DZG	13	0	0	1	9	4	5	1	1	0	0	0	2	13
2020	7DZG	19	0	0	0	9	3	6	7	4	0	3	0	3	19
2021	7DZG	20	0	0	1	10	5	5	5	0	0	5	0	4	20
2022	7DZG	24	0	0	0	15	9	6	6	3	0	2	1	3	24
2023	7DZG	18	0	0	1	11	6	5	4	4	0	0	0	2	18

Bevraging tewerkstelling afgestudeerden 7DZG

80 Responses

04:04 Average time to complete

Active Status

1. Naam van de afgestuurde leerling

80

Responses

Latest Responses

"Nevens Ignace"

"Hubert Laure"

"Dumoulin Marie"

2. In welk jaar is de leerling afgestudeerd in 7DZG?

2019	10
2020	16
2021	17
2022	21
2023	16

3. Na het afstuderen is de ondervraagde direct gaan

Werken	55
Verder studeren	24
Other	1

4. Ik had in het afstudeerjaar een job?

ja	53
neen, ik was in het afstudeerjaar...	3

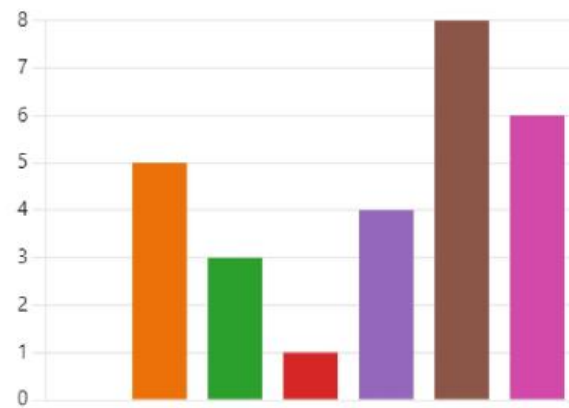
5. Ik heb momenteel een job in de dierensector

ja	27
neen	26

6. Ik ben te werk gesteld in deze bedrijfssector

Asiel of opvangcentrum	0
Dierenspeciaalzaak	5
Dierenpark	3
Landbouwbedrijf	1
Paardenhouderij	4
Trimsalon	8
Other	6

7. Ik ben begonnen aan volgende opleiding

opleiding bij Syntra, CVO, ... / H...	9
een professionele bachelor	13
een academische bachelor	0
Other	2

Bijlage 21 bij Aanvraag structuuronderdeel 7^e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage bij vraag 20. Welke noodzakelijke materiële en financiële middelen, expertise en eventuele samenwerking zijn er nodig?

Tabel Algemeen overzicht infrastructuur in de diverse scholen:

Specifieke infrastructuur dierenzorg		Aanwezig of in dagelijks gebruik via samenwerking
VABI	Lokalen Hond-kat-fret	X
	Lokaal Reptielen	X
	Lokaal Vissen	X
	Lokaal volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren	X
	Buitenruimtes neerhofvogels	X
	Stal kleine herkauwers	X
	Stal grote herkauwers	X
	Diverse weides en schuilhokken	X
Techn. atheneum Horteco GO!	Lokaal Hond-kat-fret	2
	Lokaal Reptielen	2
	Lokaal Vissen	1
	Lokaal volièrevogels	2
	Lokaal knaagdieren	5
	Buitenruimte neerhofvogels	1
	Stal kleine herkauwers	1
	Stal grote herkauwers	1
	Paardenstal	1
KOGKA - Sint Jozef	Diverse weides en schuilhokken	x
	Lokaal Hond-kat	X
	Lokaal Aqua-terra	X
	Lokaal Volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren - proefdierkunde	X
	Skillslab Dierenspecialzaak-dierenartspraktijk	X
	Buitenruimte neerhofvogels	X
	Samenwerkingen werkplekieren diergroepen paard - herkauwers	X
PITO Stabroek	Lokaal Hond-kat-fret	X
	Lokaal Reptielen	X
	Lokaal Vissen	X
	Lokaal volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren	X
	Buitenruimte neerhofvogels	X
	Stal kleine herkauwers	X
	Stal grote herkauwers	X
	Diverse weides en schuilhokken	X
Hasp-O Stadsrand	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x

	Lokaal knaagdieren	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
	Stal grote herkauwers	x
	Diverse weides en schuilhokken	x
PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x
	Lokaal knaagdieren	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
	Stal grote herkauwers	
	Diverse weides en schuilhokken	x
Tectura Tuinbouwschool Melle	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x
	Lokaal knaagdieren	x
	Lokaal konijnen	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
	Stal grote herkauwers	/
	Diverse weides en schuilhokken	x
	Hondentrimsalon	x

Bijlage 22 bij Aanvraag structuuronderdeel 7e leerjaar Diervorzorger (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt)

Bijlage bij vraag 20. Welke noodzakelijke materiële en financiële middelen, expertise en eventuele samenwerking zijn er nodig?

Tabel: Overzicht specifieke leerkrachten dierenzorg

school	Bachelor agro-biotechnologie afst richt dierenzorg	Dierenarts – bioloog – master biowet. – enz.	Andere (secundair dierenzorg, hoefsmid, ...)
VABI	12	5	4
TA Horteco GO!	15	5	8
KOGEKA - Sint Jozef	18	7	6
PITO Stabroek	8	3	4
Hasp-O Stadsrand	5	1	3
PTI Kortrijk	3	1	4
Tectura Tuin-bouwschool Melle	10	4	1

Bovenstaande lesgevers hebben een lesopdracht voornamelijk in de cursussen met een accent op dieren, specifiek dierenzorg. Niet in de lessenspakket Dier in de landbouwafdeling. Allen hebben ook een ruime praktische ervaring met hobby- en gezelschapsdieren.

Bijlage 23: Origineel voorbereidend dossier opgesteld door de 7 indienende scholen samen

Aanvraagdossier 7^e leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt - Diervorzorger (BK-0406-2),

Dit dossier behandelt de aanvraag voor een 7de leerjaar, gericht op instroom arbeidsmarkt - Diervorzorger. Dit 7^e jaar is een logisch vervolg na het 6^e jaar Dierenzorg A-Finaliteit.

De bijkomende te behalen beroepskwalificatie is dat van Diervorzorger, niveau 4.

Eventuele doorstroommogelijkheden in het hoger onderwijs zijn oa het volgen van een graduaatsopleiding **of een 7de leerjaar dat voorbereidt op het hoger onderwijs.**

Dit aanvraagdossier is een gezamenlijke indiening door de volgende 7 scholen:

	School	Stad
1	Technisch atheneum Horteco GO!	Vilvoorde
2	KOGEKA - Sint Jozef	Geel
3	PITO	Stabroek
4	Hasp-O Stadsrand	Sint-Truiden
5	PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	Kortrijk
6	VABI (Vrij Agro- & Biotechnisch Instituut)	Roeselare
7	Tectura Tuinbouwschool Melle	Melle

Deze 7 scholen zijn de enige scholen in Vlaanderen met zowel een D&A-finaliteit Dieren-verzorgingstechnieken alsook een A-finaliteit Dierenzorg in de 3^e graad en met een uitgebreide specifieke infrastructuur.

De opleiding 'dierenzorg', in de brede zin van het woord, is gestart in het schooljaar 2002-2003 en dit naar het voorbeeld van diverse buurlanden. Het is maw een studierichting die reeds meer dan 20 jaar bestaat in Vlaanderen en reeds heel wat langer in Nederland, Verenigd Koninkrijk, Scandinavië, enz..

Bij de modernisering van het secundair onderwijs werden er vragen gesteld bij deze opleiding, maar ondertussen werd aangetoond dat deze beantwoordt aan een nood op de arbeidsmarkt en aan de interesse van veel leerlingen. Bovendien is dit structuuronderdeel sterk verschillend aan dat van de vroegere en huidige landbouwopleidingen.

Na de 3^e graad Dierenzorg A-finaliteit is er in de huidige matrix geen 7^e leerjaar meer mogelijk die op die opleiding verder bouwt. Voor het huidige 7de bso

gespecialiseerde dierenverzorging is er momenteel geen concordantie mogelijk. Na Dierenzorg bv. een 7^e leerjaar Productiemedewerker Dier volgen is niet logisch wegens de grote inhoudelijke verschillen qua leerplandoelen in de specifieke vakken (Dier, Plant, Machines, enz.). Idem voor het 7^e leerjaar productiemedewerker Plant.

In het dossier zal blijken dat de scholen in de voorbije jaren ondertussen flink hebben geïnvesteerd en dat er nu weinig of geen nieuwe investeringen meer nodig zijn. Idem voor de reeds goed uitgebouwde netwerken qua stagebedrijven waarvan we een overzicht in dit dossier meegeven. Daarnaast is er in elke school reeds heel wat theoretische en praktische kennis en expertise opgebouwd bij een grote groep leerkrachten in het lerarenkorps.

- **de eventuele beperkingen of voorwaarden (zoals frequentie, geografische inplanting ...) die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld**

De 3e graad Dierenzorg A-finaliteit en Dierenverzorgingstechnieken D&A-finaliteit zijn beide specifieke richtingen en kunnen enkel na goedkeuring door de Vlaamse regering ingericht worden.

Zoals reeds eerder vermeld zijn er in gans Vlaanderen slechts 7 scholen die beide opleidingen aanbieden.

Deze scholen zijn over de verschillende netten en de verschillende provincies evenwichtig en geografisch verspreid.

- **de eventuele opheffing van een of meer bestaande structuuronderdelen die gelijktijdig met de programmatie doorgevoerd worden**

Indien deze aanvraag zou goedgekeurd worden zal elk van de 7 opgesomde scholen hun huidige 7^e bso Gespecialiseerde dierenverzorging kunnen concorderen naar het nieuwe 7^e leerjaar.

Er komt maw geen nieuw 7^e jaar bij, het huidige zou worden vervangen door het nieuwe.

- **de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt**

Hieronder maakt een overzichtstabel duidelijk dat er een nood is aan een 7^e leerjaar Dierverzorger, gezien het aantal leerlingen dat in de 3^e graad Dierenzorg zit.

De instroom hierin komt meestal uit een 2^e graad PDM (+- 85%), daarnaast is er elk jaar nog een zij- instroom (+- 15%) uit andere studierichtingen.

Tabel 1: Aantal leerlingen in de 3^e graad Dierenzorg

Aantal leerlingen Dierenzorg, 3^e graad, A-finaliteit		Schooljr 2022-2023	Schooljr 2023-2024
VABI	1 ^e leerjaar	51	33
	2 ^e leerjaar	43	50
	Totaal	94	83
Techn. atheneum Horteco GO!	1 ^e leerjaar	85	72
	2 ^e leerjaar	58	63
	Totaal	143	135
KOGKA - Sint Jozef	1 ^e leerjaar	88	68
	2 ^e leerjaar	58	77
	Totaal	146	145
PITO Stabroek	1 ^e leerjaar	32	37
	2 ^e leerjaar	24	22
	Totaal	56	59
Hasp-O Stadsrand	1 ^e leerjaar	24	15
	2 ^e leerjaar	23	23
	Totaal	47	38
PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	1 ^e leerjaar	29	21
	2 ^e leerjaar	30	27
	Totaal	59	48
Tectura Tuinbouwschool Melle	1 ^e leerjaar	29	26
	2 ^e leerjaar	26	26
	Totaal	54	52
	Algemeen totaal	599	560

- Verdere studies

Na het 7^e jaar komt de meerderheid (+/- 75%) van de leerlingen op de arbeidsmarkt terecht, wat ook de doelstelling is van een 7^e jaar. Een minderheid vat de studies voor een bachelor- of een graduaatsopleiding aan, vooral in het studiegebied Agro- en biotechnologie.

- Cijfers werkgelegenheid

Qua werkgelegenheid is de dierenzorgsector ruimer en groter dan gedacht (zie bijlage 3, 4 en 5). De commerciële bedrijven voor voeders (petfoodsector) en andere benodigdheden zoeken medewerkers voor de +- 1200 dierenwinkels in Vlaanderen. Ook in de diverse fokkerijen (verschillende diersoorten), kinderboerderijen, asielcentra, ... komen deze leerlingen terecht. In dierenartspraktijken wordt men tewerk gesteld als dierenartsassistenten, ... Maar ook in andere sectoren worden de afgestudeerden na het huidig 7^e jaar bso gesp dierenv. tewerkgesteld omdat zij over voldoende competenties beschikken om ook elders vlot aan de slag te gaan. Vandaar het redelijk aandeel dat buiten de dierenzorgsector aan het werk is.

=>In Bijlage 1 geven we meer gedetailleerde info over de cijfers qua tewerkstelling, in of buiten de sector en van verdere studies. Dit gaat over het deel van de afgestudeerden die konden bereikt worden. Tijdsbestek: over een periode van de laatste 3 à 5 jaar. Hieronder worden de voornaamste data per school weergegeven:

Overzicht tewerkstelling en verdere studies- leerlingen 7e BSO gespecialiseerde dierenverzorging- periode 2017-2022

- A) Cijfers VABI
171 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 82 aan het werk, 55 studeren verder
- B) Cijfers Techn. atheneum Horteco GO!
103 afgestudeerde leerlingen bereikt, van de bereikte leerlingen zijn er 28 aan het werk, 19 studeren verder
- C) Cijfers KOGEKA - Sint Jozef
360 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 76 aan het werk, 18 studeren verder
- D) Cijfers PITO Stabroek
91 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 56 aan het werk, 13 studeren verder
- E) Cijfers Hasp-O Stadsrand
121 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 81 aan het werk, 13 studeren verder
- F) Cijfers PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)
46 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 32 aan het werk, 14 studeren verder
- G) Cijfers Tectura Tuinbouwschool Melle
94 leerlingen afgestudeerd: van de bereikte leerlingen zijn er 55 aan het werk, 25 studeren verder

- Internaat?

Van de 7 scholen zijn er enkele met een internaat op dezelfde campus of op korte afstand van de school, nl Internaat Stadsrand in Sint-Truiden en Internaat-Zuid in Roeselare.

De combinatie van de evenwichtige regionale spreiding en de mogelijkheid van een internaat, biedt aan elke jongere in Vlaanderen comfortabele mogelijkheden om deze studies te volgen.

- Infrastructuur opleiding dierenzorg

Qua infrastructuur is alles voor handen door de vele jaren ervaring. Van die mogelijkheden maken er ook andere scholen gebruik, zoals bvb scholen voor bijzonder onderwijs of hogescholen. Een uitgebreid overzicht met foto's is mogelijk maar via de diverse websites en andere sociale media kan er al een zeer goed beeld gevormd worden van de aanwezige infrastructuur. In tabel 3 geven we een algemeen overzicht van de specifiek beschikbare lokalen.

Tabel 3: Algemeen overzicht infrastructuur:

Specifieke infrastructuur dierenzorg		Aanwezig of in dagelijks gebruik via samenwerking
VABI	Lokalen Hond-kat-fret	X
	Lokaal Reptielen	X
	Lokaal Vissen	X
	Lokaal volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren	X
	Buitenruimtes neerhofvogels	X
	Stal kleine herkauwers	X
	Stal grote herkauwers	X
	Diverse weides en schuilhokken	X
Techn. atheneum Horteco GO!	Lokaal Hond-kat-fret	2
	Lokaal Reptielen	2
	Lokaal Vissen	1
	Lokaal volièrevogels	2
	Lokaal knaagdieren	5
	Buitenruimte neerhofvogels	1
	Stal kleine herkauwers	1
	Stal grote herkauwers	1
	Paardenstal	1
	Diverse weides en schuilhokken	x
KOGKA - Sint Jozef	Lokaal Hond-kat	X
	Lokaal Aqua-terra	X
	Lokaal Volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren - proefdierkunde	X
	Skillslab Dierenspecialzaak-dierenartspraktijk	X
	Buitenruimte neerhofvogels	X
	Samenwerkingen werkplekieren diergroepen paard - herkauwers	X
PITO Stabroek	Lokaal Hond-kat-fret	X

	Lokaal Reptielen	X
	Lokaal Vissen	X
	Lokaal volièrevogels	X
	Lokaal knaagdieren	X
	Buitenruimte neerhofvogels	X
	Stal kleine herkauwers	X
	Stal grote herkauwers	X
	Diverse weides en schuilhokken	X
Hasp-O Stadsrand	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x
	Lokaal knaagdieren	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
	Stal grote herkauwers	x
PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)	Diverse weides en schuilhokken	x
	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x
	Lokaal knaagdieren	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
Tectura Tuinbouwschool Melle	Stal grote herkauwers	
	Diverse weides en schuilhokken	x
	Lokaal Hond-kat-fret	x
	Lokaal Reptielen	x
	Lokaal Vissen	x
	Lokaal volièrevogels	x
	Lokaal knaagdieren	x
	Lokaal konijnen	x
	Buitenruimte neerhofvogels	x
	Stal kleine herkauwers	x
	Stal grote herkauwers	/
	Diverse weides en schuilhokken	x
	Hondentrimsalon	x

- Stageplaatsen: zie bijlage 2

Door de jarenlange ervaring hebben alle scholen heel wat stagebedrijven waarmee er intensief wordt samengewerkt en leerlingen er hun wekelijkse alternerende of blokstage kunnen uitvoeren. In bijlage 2 is er een overzicht van de 40 meest gebruikte stageplaatsen voor de leerlingen van de A-finaliteit in het 6^e en 7^e jaar.

- Ervaring en diploma's van de leerkrachten

Onderstaand overzicht geeft een algemeen beeld van het aantal leraren met een opleiding in de sector van dierenzorg.

Tabel 4: overzicht specifieke leerkrachten dierenzorg

school	Bachelor agro-biotechnologie afst richt dierenzorg	Dierenarts – bioloog – master biowet. – enz.	Andere (secundair dierenzorg, hoefsmid, ...)
VABI	12	5	4
TA Horteco GO!	15	5	8
KOGEKA - Sint Jozef	18	7	6
PITO Stabroek	8	3	4
Hasp-O Stadsrand	5	1	3
PTI Kortrijk	3	1	4
Tectura Tuinbouwschool Melle	10	4	1

Bovenstaande lesgevers hebben een lesopdracht voornamelijk in de cursussen met een accent op dieren, specifiek dierenzorg. Niet in de lessenspakket Dier in de landbouwafdeling. Allen hebben ook een ruime praktische ervaring met hobby- en gezelschapsdieren.

- **de keuzevrijheid van ouders en leerlingen**

Bij de 7 scholen in Vlaanderen zijn er scholen van het vrij onderwijs, het gemeenschapsonderwijs en het provinciaal onderwijs. Maw evenwichtig verdeeld over alle onderwijsverstrekkers en over gans Vlaanderen.

- **de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de school of binnen de scholengemeenschap**

Zie de info bij de potentiële leerlingenstromen. De leerlingen met een interesse in dit structuuronderdeel kunnen van in het 1^e jaar hun traject blijven volgen tem het 6^e jaar. Bij goedkeuring van deze programmatie kunnen de leerlingen in de A-finaliteit, desgewenst ook een 7^e leerjaar volgen en zich verder specialiseren in hetzelfde vakgebied.

- **als het structuuronderdeel (ook) arbeidsmarktgericht is:**

- zie de info bij infrastructuur.

De aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld werden vroeger ruimschoots aangetoond. Bijlage 1, 2, 3 en 4 bevatten ook nog enkele belangrijke cijfers.

Op dit moment is er bij elke school reeds jaren een samenwerking via de stages met heel wat bedrijven, veel meer dan de 40 die per school vermeld zijn.

- **de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters, binnen en buiten de scholengemeenschap in kwestie, zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod**

Binnen de respectievelijke scholengemeenschappen hebben alle scholen een akkoord om deze aanvraag in te dienen. Het zijn overal ook de enige scholen in de scholengemeenschap met dit aanbod. Indien nodig kunnen deze afspraken en akkoorden met de participatieorganen bezorgd worden.

Meerwaarde voor de leerlingen: na 6^e BSO Dierenzorg => 7^e leerjaar:

Met het volgen van dit 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt, behalen de leerlingen een hogere beroepskwalificatie. Concreet betekent dit een BK4 Dierversorger ipv een BK2 Assistent Dierversorger en BK2 Onderhoudsmedewerker.

In Bijlage 6 werden in de vergelijkende tabel de extra competenties in kleur aangeduid. Daarmee wordt het duidelijk dat er heel wat zinvolle en nuttige zaken zijn die in dit extra jaar worden aangeleerd aan de leerlingen.

Naast deze extra leerinhouden krijgen deze 7^e jaars de kans om via eigen gekozen contexten nog extra kennis en vaardigheden op te doen. Ze geven aan de jongeren ook de kans om eigen keuzes te maken en bijgevolg de intrinsieke motivatie een extra duw te geven.

Deze contexten zijn verschillend van school tot school en voor een stuk regio-specifiek zijn en afhankelijk van de werkgelegenheid. Die contexten hangen ook deels samen met de specialisatie van de leerkrachten die nu reeds in die jaren les geven.

Enkele voorbeelden: (iedereen mag aanvullen)

Hondentrimmen

Hoef- en vachtverzorging

Proefdierkunde

Dierenspeciaalzaak

Fokkerij

Dierenarts-assistentie

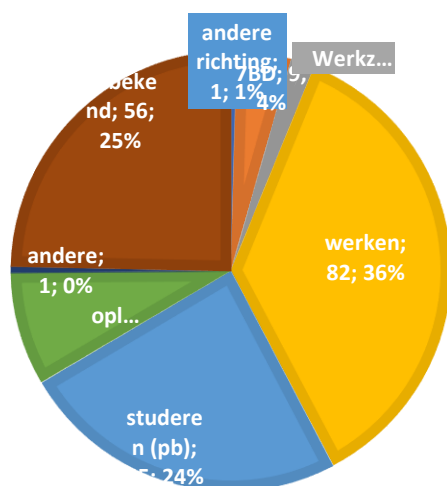
Medewerker dierenpark of opvangcentrum

Medewerker houder grote zoogdieren

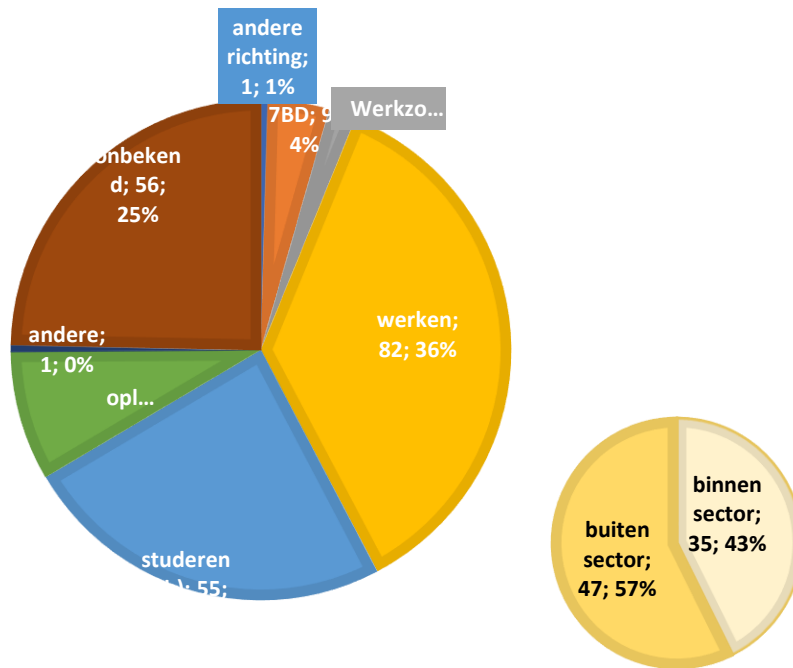
....

Bijlage 1: overzicht cijfers tewerkstelling en verdere studies na 7BD:

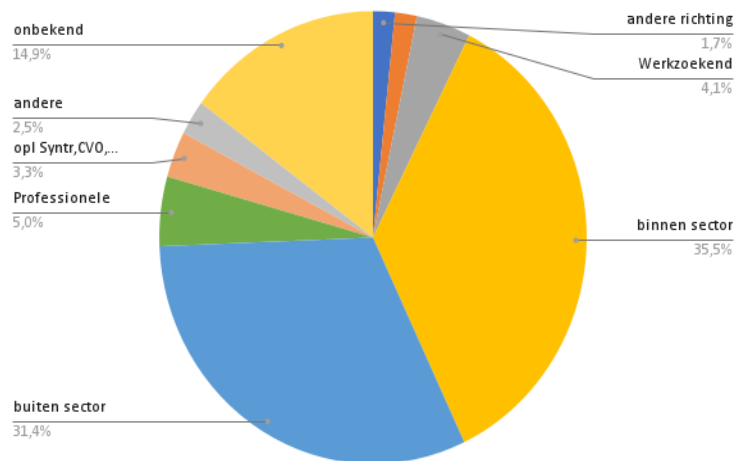
uitgangsjaar VABl	klas	aantal	andere richting	7BD	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studen	pb	ab	opl Syntr,CVO,.../HBO's/grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
7BD	41	1	2	3	23	8	15	3	3	0	2		7	41	
7BD	44				17	11	6	13	13	0	2		12	44	
7BD	32		1		15	7	8	7	7	0	3	1	5	32	
7BD	31		1		13	6	7	7	7	0	8		2	31	
7BD	37		2		3	0	3	11	11	0	1		20	37	
7BD	42		4		11	3	8	14	14	0	3		10	42	
7BD	227	1	9	4	82	35	47	55	55	0	19	1	56	227	

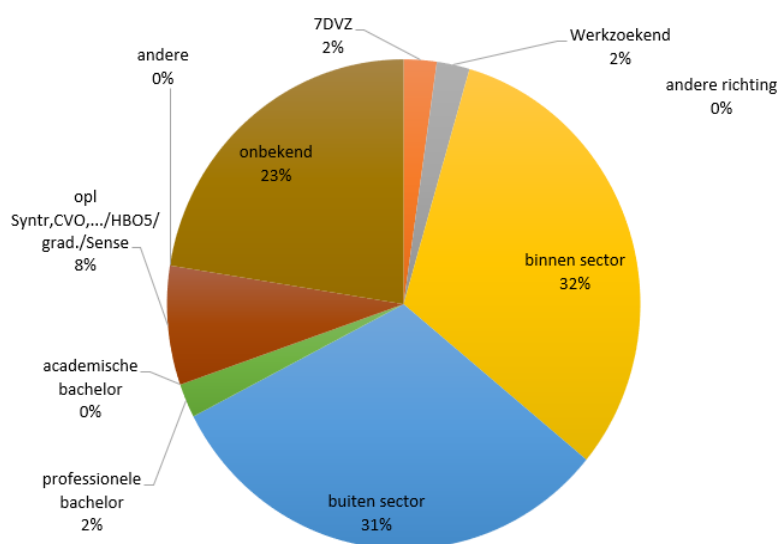
uitgangsjaar Horteco	klas	aantal	andere richting	7BD	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studen	pb	ab	opl Syntr,CVO,.../HBO's/grad./Sense	agro en bio gestart, te zwaar	onbekend	controlegetal
20-21	7BD	28	0	0	2	11	3	8	3	3	0	1	1	11	28
21-22	7BD	32	0	0	2	8	4	4	3	3	0	0	2	19	32
22-23	7BD	43	1	3	2	9	3	6	9	9	0	3	0	16	43
20/21-22/23	7BD	103	1	3	6	28	10	18	15	15	0	4	3	46	103

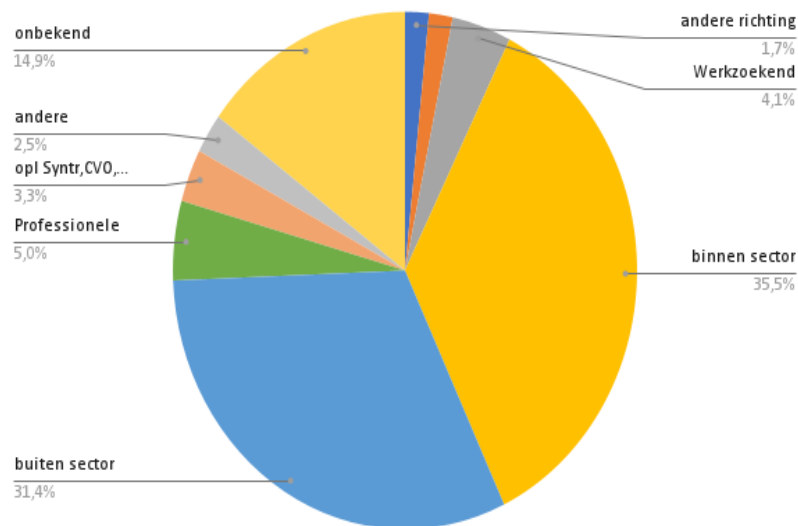
uitgangsjaar	klas	aantal	andere richting	7DZ andere specialisatie	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	pb	ab	opl Syntr,CVO ,.../HBO5 /g rad./Sens	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DZ	23	0	0	0	17	9	8	1	1	0	1	0	4	23
18/19	7DZ	11	0	1	0	8	6	2	0	0	0	0	0	2	11
19/20	7DZ	25	0	0	1	17	8	9	1	1	0	0	0	6	25
20/21	7DZ	20	0	0	0	14	6	8	0	0	0	1	3	2	20
21/22	7DZ	18	1	0	2	10	5	5	0	0	0	0	0	3	16
22/23	7DZ	24	1	1	2	15	9	6	2	2	0	2	0	1	24
17/18 - 22/23	7DZ	121	2	2	5	81	43	38	4	4	0	4	3	18	119

uitgangsjaar PTO	klas	aantal	andere richting	7DVZ	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	professionele bachelor	academische bachelor	opl Syntr,CVO ,.../HBO5/grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DVZ	19		1		12	5	7	2	1		1		3	19
18/19	7DVZ	16				9	4	5	1			1		5	16
19/20	7DVZ	14		1		11	6	5	0					2	14
20/21	7DVZ	19				10	4	6	1	1		2		6	19
21/22	7DVZ	13			1	7	5	2	0			2		3	13
22/23	7DVZ	10		0	1	7	4	3	0			1		1	10
14/15-19/20	7BD	91	0	2	2	56	28	28	4	2	0	7	0	20	91

uitgangsjaar Kogeka-Geel	klas	aantal	andere richting	7DVZ	andere specialisatie	Werkzoekend	werken	binnen sector	buiten sector	studeren	pb	ab	opl Syntr,CVO ,.../HBO5/grad./Sense	andere	onbekend	controlegetal
17/18	7DZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18/19	7DZ	80	0	0	2	20	13	7	0	0	0	0	0	0	0	22
19/20	7DZ	82	0	0	0	18	11	7	0	0	0	2	0	0	0	20
20/21	7DZ	57	0	0	2	18	13	5	2	2	0	2	0	0	0	24
21/22	7DZ	64	0	0	2	13	9	4	3	3	0	1	0	0	0	19
22/23	7DZ	77	0	0	1	7	4	3	4	4	0	4	0	0	0	16
17/18 - 22/23	7DZ	360	0	0	7	76	50	26	9	9	0	9	0	0	0	101

7DRZ – PTI KORTRIJK	Aantal in de klas	Werkt binnen de sector	Werkt buiten de sector	Studeert verder
19/20	5	3	2	1
20/21	12	4	8	0
21/22	12	6	2	4
22/23	17	4	4	9
23/24	26			

Uitgangsjaar Tectura Tuinbouwschool Melle	Klas	Aantal uitgaande in	Andere Richting	7DZG	Werkzoekend	Werkend	Binnen sector	Buiten Sector	Studeren	PB	AB	Opl Syntr, CVO, ... / HBO5/ Gra	Andere	Onbekend	Controlegetal
2019	7DZG	13	0	0	1	9	4	5	1	1	0	0	0	2	13
2020	7DZG	19	0	0	0	9	3	6	7	4	0	3	0	3	19
2021	7DZG	20	0	0	1	10	5	5	5	0	0	5	0	4	20
2022	7DZG	24	0	0	0	15	9	6	6	3	0	2	1	3	24
2023	7DZG	18	0	0	1	11	6	5	4	4	0	0	0	2	18

Bevraging tewerkstelling afgestudeerden 7DZG

80 Responses

04:04 Average time to complete

Active Status

1. Naam van de afgestuurde leerling

80
Responses

Latest Responses
"Nevens Ignace"
"Hubert Laure"
"Dumoulin Marie"

2. In welk jaar is de leerling afgestudeerd in 7DZG?

2019	10
2020	16
2021	17
2022	21
2023	16

3. Na het afstuderen is de ondervraagde direct gaan

Werken	55
Verder studeren	24
Other	1

4. Ik had in het afstudeerjaar een job?

ja	53
neen, ik was in het afstudeerjaar...	3

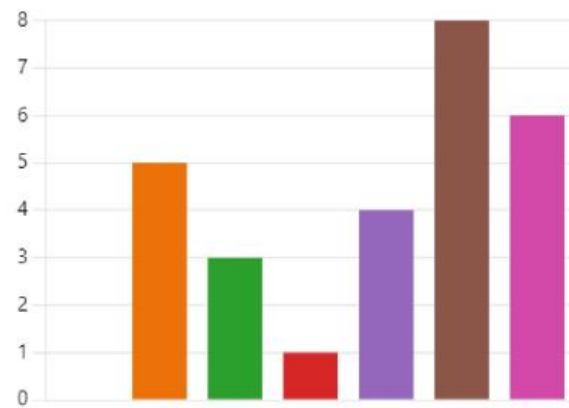
5. Ik heb momenteel een job in de dierensector

ja	27
neen	26

6. Ik ben te werk gesteld in deze bedrijfssector

Asiel of opvangcentrum	0
Dierenspeciaalzaak	5
Dierenpark	3
Landbouwbedrijf	1
Paardenhouderij	4
Trimsalon	8
Other	6

7. Ik ben begonnen aan volgende opleiding

opleiding bij Syntra, CVO, ... / H...	9
een professionele bachelor	13
een academische bachelor	0
Other	2

Bijlage 2: overzicht stagebedrijven dierenzorg (40-tal/school)**VABI**

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenasiel Gent	Noorderlaan 9	9000	GENT
Tom & Co	Oudenaardsesteenweg 39	8500	KORTRIJK
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkensstraat 55	8810	LICHTERVELDE
Fur Ever Catz	Tinnenpotstraat 14	8850	ARDOOIE
VOC Oostende	Nieuwpoortsesteenweg 642	8400	OOSTENDE
SOS reptiel	Torhoutbaan 207a	8480	ICHTEGEM
Trimsalon Hanne	Berkenlaan 24	8560	MOORSELE
Nathalies trimsalon	Amersveldestraat 121	8610	KORTEMARK
VZW De Speling	Kleine Moerstraat 7	8000	BRUGGE
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkensstraat 39	8810	LICHTERVELDE
Holvoet	Brugsesteenweg 24A	8531	HULSTE
Blauwe Kruis Brugge	Krinkelstraat 4	8380	DUDZELE
De Brielmeersen	Stadionlaan	9800	DEINZE
Barry's dierenwereld	Jonkershovestraat 258	8650	HOUTHULST
Dierenasiel De Leiestreek	Avelgemstraat 186c	8550	ZWEVEGEM
Duponzoo	Kleppenstraat 46	8890	MOORSLEDE
Trimsalon Dogs	Lambrechtschoekenlaan 297	2170	MERKSEM
Vogelhandel Beernaert	Ledegemstraat 4	8890	DADIZELE
Dierenzaak Noah	Kortrijkstraat 47	8560	WEVELGEM
Boudewijn Seapark	Alfons de Baeckestraat 12	8200	ST.-MICHIELS
De Caprinehoeve	Grijspeerdstraat 91	8830	GITS
Stal Jonckhoeve	Eversamstraat 10	8691	ALVERINGEM
Tom & Co	Maalsesteenweg 326A	8310	ST.-KRUIS
Tom & Co	Kortrijkstraat 63A	8020	OOSTKAMP
Best Friends	Spanjaardstraat 59	8490	JABBEKE
Maxi Zoo	Veemarktstraat 11	8000	BRUGGE
Verika	Langemarkstraat 105	8980	ZONNEBEKE
Tuin en dier Lataire	St. Jorisstraat 85a	8730	BEERNEM
Kinderboerderij d'Oude Smelterij	Ieperse heerweg 5	8820	TORHOUT
Pluimvee Schouppe	Gotegemstraat 8	9450	HAALTERT
Kinderboerderij De 7 torentjes	Canadaring 41	8310	ASSEBROEK
Nally's papegaaien	Bruggestraat 200A	8730	OEDELEM
Blauwe Kruis Roeselare	Oude Stadenstraat 4	8800	ROESELARE
Animal express	Brusselsesteenweg 538	1731	ZELLIK
Dierenasiel De knuffelpootjes	Brun Cornet 40	8930	REKKEM
Dierenspeciaalzaak Sergeant	Biebuyckstraat 25	9850	NEVELE
Het kakelend kippenmuseum	Wittepoortstraat 25	8600	KEIEM
Kinderboerderij De Lenspolder	Elf Juliwijk 6A	8620	NIEUWPOORT
Kinderboerderij Den Ast	Hoogwielkestraat 55	8810	LICHTERVELDE
De Lange Schuur	Stuiverstraat 599	8400	OOSTENDE
Inagro	Ieperseweg 87	8800	RUMBEKE-BEITEM

Techn. atheneum Horteco GO!

Deelsector	Aantal		
dierenartspraktijk	52		
dierenasiel	38		
dierenpark	10		
dierenspeciaalzaak	57		
dierversorgende bedrijven (o.a. trimsalon)	41		
fokkerijen	45		
groot- en kleinhandel	15		
kennel/pension	15		
kinder- of zorgboerderij	22		
manege/stoeterij	210		
ondernemers in tuinartikelen (assortiment strekt zich uit tot huisdierenbranche)	16		
andere	67		

KOGEKA - Sint Jozef

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
VOC Opglabbeek	Industrieweg Zuid 2051	3660	Opglabbeek
VOC Brasschaat	Holle Weg 43	2950	Kapellen
VOC Neteland	Langstraat 29/1	2270	Herenthout
Asiel Blauwe Kruis Lommel	Maatheide 74h	3920	Lommel
Asiel Blauwe Kruis Wommelgem	Netelaarstraat 12	2160	Wommelgem
Dierenasiel Genk	Europalaan 13	3600	Genk
Dierenasiel KMDA Antwerpen	Vosseschijnstraat 88	2030	Antwerpen
Dierenasiel KMDA Kontich	Moorstraat 2	2550	Kontich
Dierenasiel Veeweyde	Toekomststraat 4	2381	Weelde
Knip Knap hondenkapsalon	Strampoyerweg 35	3590	Bocholt
Hondenkapsalon The meadow	Hallaaraard 14	2220	Heist op den Berg
Dog fashion	Steenweg op Leopoldsburg 113	2490	Balen
Trimsalon snuffelsnoet	Schranshoevevweg 9	2520	Ranst
Hondenkapsalon Muriël	Ven 42	2250	Olen
Hondentrimsalon De Kwaffeur	Kloosterstraat 102	2270	Herenthout
Kemp VZW	Platbos 2	2440	Geel
Medanex clinic	Heggestraat 10	3290	Diest
InnoSer	Agoralaan A bis	3590	Diepenbeek
PDC KULeuven	Herestraat 49 – bus 501	3000	Leuven
KMDA	Koningin Astridplein 20-26	2018	Antwerpen
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Kinderboerderij Heihoeve	Kleinemeerdijk 21	2440	Geel
Kinderboerderij Karrewiel	Troon 9	2280	Grobbendonk
Kinderboerderij Juffertje in't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Kinderboerderij revalidatiecentrum Pulderbos	Reebergenlaan 4	2242	Pulderbos
Kinderboerderij Keiheuvel recreatie- en natuurpark	17de Esc. Lichtvliegwezenlaan 14	2490	Balen
Kinderboerderij Rivierenhof	August van de Wielelei 4	2100	Deurne
Dierenartsenpraktijk De Meren	Heistraat 2	2400	Mol
Dierenartsenpraktijk De Snekens	Herentalsesteenweg 57	2230	Herselt
Dierenartsenpraktijk Equinox	Vekemans 10	2460	Kasterlee
Dierenartsenpraktijk Het Bokt	Op de Kippen 8	3990	Peer
Dierenartsenpraktijk Katona	Moereind 96	2275	Wechelderzande
Hondenkennel Enclavehof	Langenberg 37	2323	Wortel
Hondenkennel Kastor's Home	Schooldreef 124	2400	Mol
Hondenkennel Marvers Fortuna	Katoenstraat 16	2490	Balen
Paardenbedrijf Wilm Vermeir	Vogelspoel 26	2450	Meerhout
Paardenbedrijf Trichelhof	Schuurstraat 7	2430	Eindhout
Paardenbedrijf Twinkeling	Hoebenschot 6A	2460	Lichtaart
Paardenbedrijf Van Dijk	Oelegemsestnwg 14	2520	Broechem

PITO Stabroek

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenspeciaalzaak De Pauw	Oude Vaartplaats 55	2000	Antwerpen
AVEVE Schoten	Paalstraat 321	2900	Schoten
Horta Stabroek	Ettenhoven 113	2940	Stabroek
De Hof-leverancier	Leugenberg 162	2180	Ekeren
Oh'Green	Hoefijzersingel 1	2070	Zwijndrecht
Maxi Zoo	Autolei 55	2160	Wommelgem
Maxi Zoo	Vijfstraten 30	9100	Sint-Niklaas
Maxi Zoo	Ter Heydelaan 235	2100	Deurne
Passion for Animals	Herentalsebaan 428	2160	Wommelgem
Cats & Dogs	Achterbroeksesteenweg 1	2920	Kalmthout
Doorne Landen	Hallebaan 23	2520	Oelegem
De Leukste Thuis	Westmallebaan 30B	2960	Brecht
't Bernerhofje	Nerenhoek 1	9120	Beveren
Hondentrimsalon Chipou	Grensstraat 234A	2950	Kapellen
Hondentrimsalon Arthishoeve	Hoogboomsteenweg 233	2950	Kapellen
Sister Dogs BVBA	Waalse Kaai	2000	Antwerpen
Sister Dogs BVBA	Emiel Vermeulenstraat 101	2980	Zoersel
Sporty Pets	Heirbaan 127	2070	Zwijndrecht
Doodles and Friends	Verbindingsdok-Westkaai 30	2000	Antwerpen
Sweetdoodles	Hoogeind 59	2321	Meer
Equina	Herdersstraat 14	2560	Bevel
Veeweyde	Toekomstlaan 4	2381	Weelde
Het Blauwe Kruis van België	Netelaarstraat 12	2160	Wommelgem
Arduin Dierenopvang	Vroenhoutseweg 39	4703	Roosendaal
Canina VZW	Kievitstraat 40	2910	Essen
Dierenasiel Schoten	Sluizenstraat 119	2900	Schoten
KMDA Dierenasiel (katten)	Vosseschijnstaat 88	2030	Antwerpen
Vosseschijnstaat 88	Moorstraat 2	2550	Kontich
Falconers@work	Oud-Gooreind 14	2990	Wuustwezel
Anaconda Reptiles	Mechelsesteenweg 256	2550	Kontich
NADA (Nature And Aquarium	Lange Koepoortstraat 10-12	2000	Antwerpen
Amfibie Reptielenwinkel	Duffelsesteenweg 299	2550	Kontich
Geitenhouderij Van Hasselt	Maxburgdreef 66	2990	Loenhout
DAP Perbeemd	St-Lenaartseweg 67	2990	Loenhout
DAP Aan de Heikant	Beauvoislaan 58	2920	Kalmthout
Dierenartsen Noord	Sint-Jansstraat 236	2910	Essen
Sterhoeve (De Rotonde)	Holleweg 43	2950	Kapellen
Hondenboot Antwerpen vzw	Asiadok-Oostkaai 29D	2030	Antwerpen
VOC Kapellen-Brasschaat/Dieren	Holleweg 32	2950	Kapellen
J2L Stables	Princeven 5	2320	Hoogstraten
Iris Training Stable	Gaiendreef 8	2900	Schoten

Hasp-O Stadsrand

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Het Fleckje	Nieuwe Steenweg 243	3870	Heers
Het Waterhof	Halingenstraat 57	3806	St-Truiden
Dogcentre Holland	Molenbaan 13 Limburg,	5768 RT	MEIJEL Nederland
KU Leuven	Oude Markt 13	3000	Leuven
NHC Oudsbergen	Industrieweg Zuid 2051	3660	Oudsbergen
Dierenasiel Genk	Europalaan 13	3600	Genk
DAP Zavelberg	Karolingerslaan 12	3400	Landen
Maxi Zoo Tienen	Slachthuisstraat 30	3300	Tienen
VZOC	Strabroekweg 32	3550	Heusden-Zolder
Swizzy Bears	Steenweg 65	3570	Alken
Animal Rescue Service VZW	Trudobron 54	3800	St-Truiden
DAP Equistrata - Claes Annemie	Straeten 6	3800	St-Truiden
't Molenhof	Steenhuis 30	3650	Dilsen-Stokkem
Woeffie Deluxe	Nerumstraat 20	3800	St-Truiden
Alpaca Tumulus	Groenplaats 10	3890	Gingelom
Beleefhoeve Pantouf vzw	Dorpsstraat 78	3470	Ransberg
Natuurboerderij Het Bolhuis	Asdonkstraat 49	3294	Molenstede (Diest)
Tom & Co Tienen	Leuvenselaan 467	3300	Tienen
Forrest & Friends	Bredestraat 128	3293	Kaggevinne
DAP Artis	Dorpsstraat 38	3590	Diepenbeek
Deboeshoeve	Bosveldstraat 61	3300	Hakendover
VZW Juffertje in 't groen	Groenstraat 1	3980	Tessenderlo
Maxi Zoo Sint-Truiden	Kattenstraat 5	3800	St-Truiden
Het Domein Bokrijk v.z.w.	Bokrijklaan 1	3600	Genk
Prova-hof nv	Durasweg 36	3440	Zoutleeuw
Hanna Remans bvba	Kasteelstraat 43	3670	Oudsbergen
Biomed-Universiteit Hasselt	Agoralaan (gebouw C) (Animalium)	3590	Diepenbeek
Melkgeitenbedrijf Noelmans-Peters	Wijnstraat 15	3770	Riemst
De Zonnegloed	Kasteelweg 22	8640	Oost-Vleteren
Dierenartsencentrum Het Park	Luikersteenweg 135A	3800	St-Truiden
Animal Care España/Spaanse honden in nood (ACE/SHIN)	Avenida Jardines de Calahonda 1, Fase C Apt.21, Sitio de Calahonda	29649	Mijas Costa (Malaga)
Hustinx Aquaristiek	Vildersstraat 26	3500	Hasselt
VZW Dierenvrienden Sint-Truiden	Bedrijvenstraat 5797	3800	St-Truiden
Equitom	Paalstraat 8	3560	Meldert
Trudobird	Luikersteenweg 28	3800	St-Truiden
Los Coballos Luna	Calle Antonio Machado 16	1240	Almaden de la plata
Es Alfons	Kasteellaan 19	3454	Geetbets
Hof 't Saar	Heirbaan 86	3450	Geetbets
Diamondddogs	Heiseltstraat 57	3890	Gingelom
vzw Lovely Therapy	Eikenbosweg 21	3570	Alken

PTI Kortrijk (Campus Wetenschap & Groen)

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
DAP De Klaproos	Passendalestraat 75	8980	ZONNEBEKE
DAP Solivet	Wittemolenstraat 162	8560	MOORSELE
Daisyfields Animal Sanctuary	Luignestraat 187	8511	AALBEKE
VOF Moulin-Wuijten	Goudenregenstraat 11	8560	WEVELGEM
Toiletage Ter Ghellinck/Bostoën	Monseigneur Delaerestraat 23	8501	BISSEGEM
Cattery van den blomberg	Tieltstraat 174	8740	PITTEM
SOS Reptiel	Torhoutbaan 207 A	8480	ICHTEGEM
Berth Christ - Holvoet Anita	Peerdekouderstraat 1	9771	NOKERE
Bellewaerde NV	Meenseweg 497	8900	IEPER
Ruiterclub Domein Leiedal	Kruiskouter 50	8501	BISSEGEM
Kinderboerderij Bokkeslot	Tapuitstraat 57	8540	DEERLIJK
't Fazantenhof	Groenebosdreef 7	8650	HOUTHULST
Poisson d'or	rue Jules Vantieghem 12	7730	ESTAIMPUIS
Floralux	Meensesteenweg 225	8890	DADIZELE
Zanimaux shop	Rue de menin 415	7700	MOESKROEN
D.V.A.P - Tom & Co Moeskroen	Wolfgang A. Mozartlaan 14	7700	MOESKROEN
Holvoet NV	Brugsesteenweg 24 a	8531	HULSTE
Dog Lover	Hulstsestraat 77	8520	KUURNE
Pakawi Park	Beukenberg 45	2491	OLMEN
VOC Oostende	Nieuwpoortsesteenweg 642	8400	OOSTENDE
Duponzoo Kuurne NV	Ringlaan 19	8520	KUURNE
Dierenartsenpraktijk Jan Declercq	Poortersstraat 18	8510	MARKE
Tom & Co Kortrijk	Oudenaardsesteenweg 39	8500	KORTRIJK
Hobbycenter Lefebvre Bernard	Karreweg 58	9870	ZULTE
Trimsalon Donna	Oude Molenstraat 28	8550	ZWEVEGEM
Intratuin Zwevegem	Otegemstraat 319	8550	ZWEVEGEM
Hilltop Holsteins	Wantestraat 9	8531	HULSTE
DAP Hoog Hemelrijk	Europastraat 42 A	8531	BAVIKHOVE
Dierenzaak Noach	Kortrijkstraat 47	8560	WEVELGEM
Dierencentrum Vetalys	Wervikstraat 216	8930	MENEN
Landouwehof Demeyer	Dasbosstraat 4	8740	PITTEM
Aveve Kortrijk	Gentsesteenweg 220 C	8500	KORTRIJK
Aveve Roeselare	Rotsestraat 3	8800	ROESELARE
Horta Dendauw Kuurne	Brugsesteenweg 432	8520	KUURNE
DAP Vangheluwe	Ieperstraat 120 C	8940	WERVIK
Aveve Waregem	Roterijstraat 242	8793	SINT-ELOOIS-VIJVE
Tuincentrum Lateur	Ellestraat 27	8550	ZWEVEGEM
El Gato Feliz	Platanenlaan 66	8530	HARELBEKE
VOF Moulin-Wuijten	Goudenregenstraat 11	8560	WEVELGEM
Stal Bacage	Vaerestraat 45	8720	OESELGEM
De Lindehoeve Paarden	Oude Rozebekestraat 68 B	8830	HOOGLEDE

Tectura Tuinbouwschool Melle

Bedrijfsnaam	Adres	Post	Stad
Dierenasiel Gent	Noorderlaan 9	9000	Gent
KMDA vzw Zoo Antwerpen	Koningin Astridplein 20-26	2018	Antwerpen
DAP Boskema	Pachting 150	9310	Moorsel
VDW stables	Ruilare 135a	9080	Lochristi
Bogaert stables	Aigemsveldstraat 6	9550	Woubrechtgem
Zwalmbeekhoeve	Wafelstraat 48	9630	Munkzwalm
DAP ekwi	Morelgem 59A	9520	Vlierzele
DAP De witte raaf	Wijde wereld 2a	9340	Oordegem
Serpo	de Bruyn Kopsstraat 10	2288	ED Rijswijk
Den Ighemkouter	Heirweg 3	9506	Idegem
De zaffelbeek	Stationsstraat 138	9185	Wachtebeke
Kwaffie & co	Zamanstraat 45	9160	Lokeren
DAP Ons Huisdier	Brusselsesteenweg 661	9050	Gentbrugge
Blauwe kruis	Krinkelstraat 4	8380	Dudzele
Safarie park Beekse bergen	Beekse Bergen 1	5081	NJ Hilvarenbeek
Divicohorse	Kasterstraat 99	9030	Wetteren
Hondenkapsalon Farah	F. Van Haelenstraat 19	2880	Bornem
D'O Horses	Kleinbroekstraat 56	9220	Moerzeke
Hof ter Hagen	Sinaaistraat 81	9160	Lokeren
Manege ter duinen	Guldenzandstraat 87	8670	Koksijde
Vicky Stevens	Nieuwlandstraat 3	9810	Nazareth
Sappin jelle	Hoekestraat 47a	9910	Knesselare
Van den Oudemanspolder	Oudemansdijk 30 B	9988	Sint - Laureins
Sanctuary De Zonnegloed vzw	Kasteelweg 22	8640	Oostvleteren
Dierenpension zeeland	Langeweg 2	4571RL	Axel
Dierenasiel Sint-Hubertus	Hammestraat 52	9300	Aalst
DAP aan de watergang	Spaanskwartier 57 A	9170	Sint Gillis Waas
Charlies trimsalon	Elise Grandprezstraat 4	9041	Gent
Pawsome hondenkapsalon	Kruiskouterstraat 8	9420	Mere
Dolfinarium Harderwijk	Zuiderzeeboulevard 22	3841 WB	Harderwijk
Sealife Blankenberge	Koning Albert 1 laan 116	8370	Blankenberge
Wellopet	Fraterstraat 1B, Bosdreef 1D	9820	Merelbeke
Pieters Wim	Hooghofstraat 6A	9968	Bassevelde
Nally's papegaaienopvang	Bruggestraat 200a	8730	Oedelem
Patyn Sandra	Volpenswege 1A	9940	Sleidinge
Hondenkapsalon Perro Bello	Steenstraat 75	9370	Lede
DAP De Harlekijn	Varendriesstraat 5	9031	Drongen
DAP Termont	Kerkstraat 52	9950	Lievegem
Horsemac Aquatraining	Doorndonkeindeken 38	9160	Lokeren
Hondensalon Bocani	Geenbeekstraat 7	9310	Moorsel
VOC Beernem	Bulskampveld 8	8730	Beernem

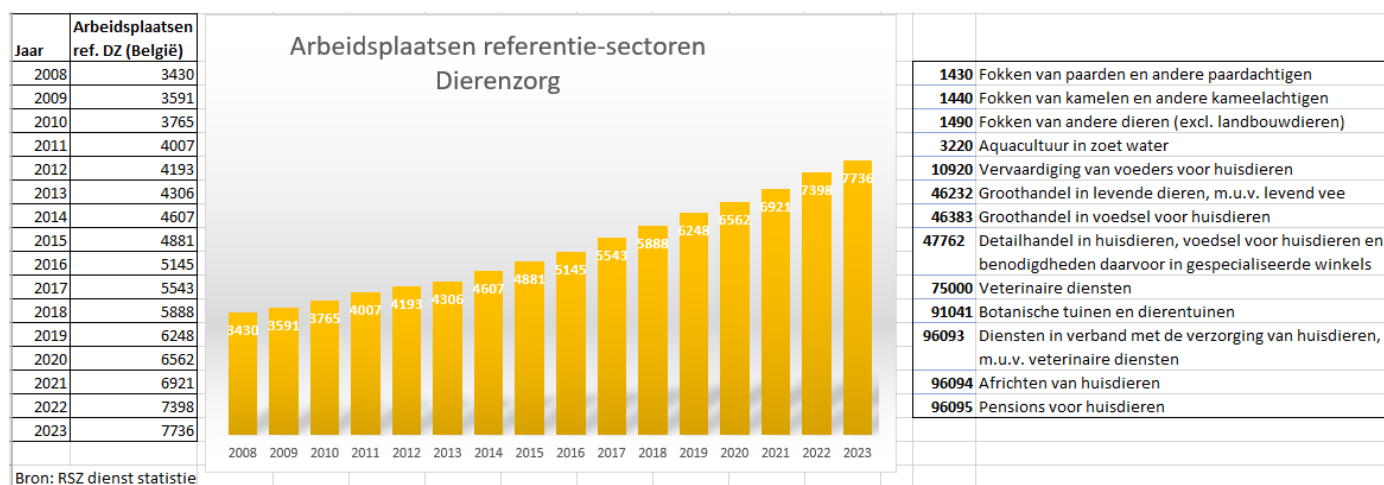
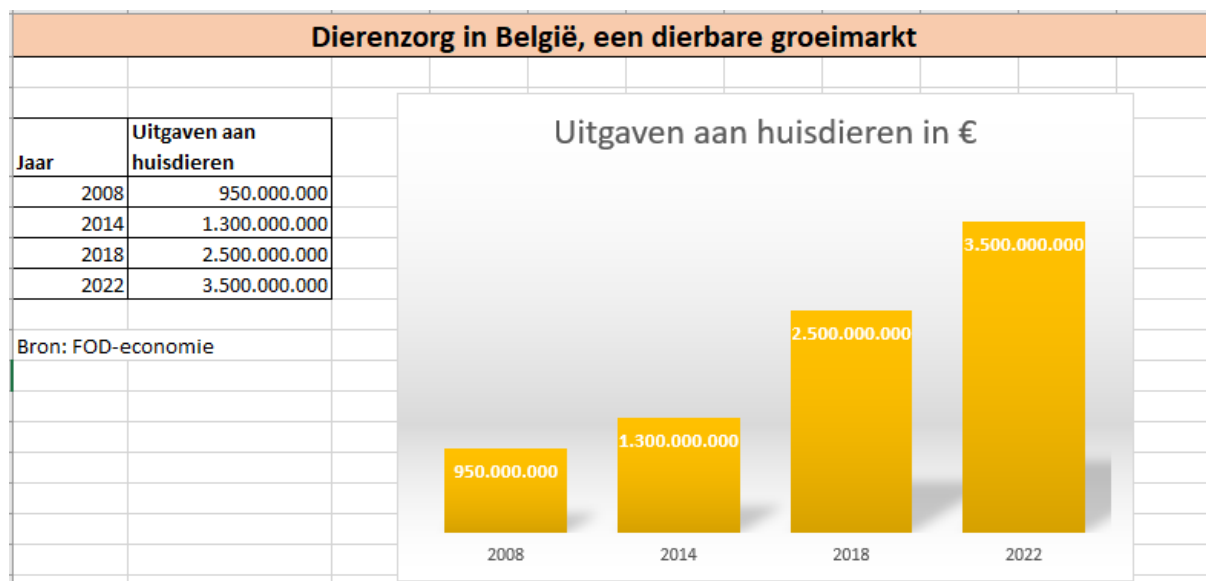
Bijlage 3: feiten en cijfers van de BEPEFA

De statistieken bevestigen dat huisdieren een belangrijk deel van de samenleving uitmaken. 80 miljoen gezinnen in Europa zouden minstens één huisdier hebben. 50% van de huisdieren zouden honden en katten zijn. Andere vaak voorkomende huisdieren zijn vogels, knaagdieren, vissen en reptielen. Ook op economisch vlak draagt de huisdierensector zijn steentje bij. In Europa zou deze naar schatting zo'n 1 000 000 directe en indirecte banen opleveren en zorgen voor een totale jaaromzet van zo'n 21 miljard euro.

Katten en honden zijn de populairste gezelschapsdieren van de Belgen. In 2014 bezat de Belg in totaal bijna 2,2 miljoen katten en 1,5 miljoen honden (FOD economie). Uit de studie van FOD economie bleek dat 27,8% van de huishoudens minstens 1 kat bezat en 22,7% van de huishoudens minstens 1 hond. Kleine zoogdieren, zoals het konijn of de cavia, en reptielen worden minder gehouden als gezelschapsdier. In 2015 bezat de Belg 1,3 miljoen kleine zoogdieren en 67 000 reptielen als huisdier. Daarnaast houdt de Belg ook vogels en vissen als huisdier. Dit eerder voor de hobby en als sier. In 2015 waren er 3.6 miljoen vissen in het bezit van Belgische gezinnen en 2.6 miljoen vogels.

Bron: <https://www.bepefa.eu/nl/feiten-en-cijfers>

Bijlage 4: uitgave huisdieren en arbeidsplaatsen referentie-sectoren dierenzorg

Bijlage 5: European statistics 2022 (FEDIAF):

Facts & Figures European Overview 2022

TOP PETS IN EUROPE

CATS
127m

DOGS
104m

ORNAMENTAL
BIRDS
53m

SMALL
MAMMALS
29m

AQUARIA
22m

TERRARIA
11m

340m PETS IN EUROPE

91 MILLION HOUSEHOLDS
(46% of all households)

Estimated number of European households
owning at least one pet

Estimated number of European households
owning at least one cat or dog

EU **Europe**

Cats: 25%

Cats: 26%

Dogs: 25%

Dogs: 25%

Annual sales of pet food
products **29.1bn** **10.5**
TURNOVER **MILLION**
TONNES

Annual growth in volume **3.5%**

Annual growth rate of the pet food industry
(Average value of the past three years) **5.1%**

Related services and products **24.5bn**
(Accessories and services) **(+ 4.5%)**

150 Pet food companies

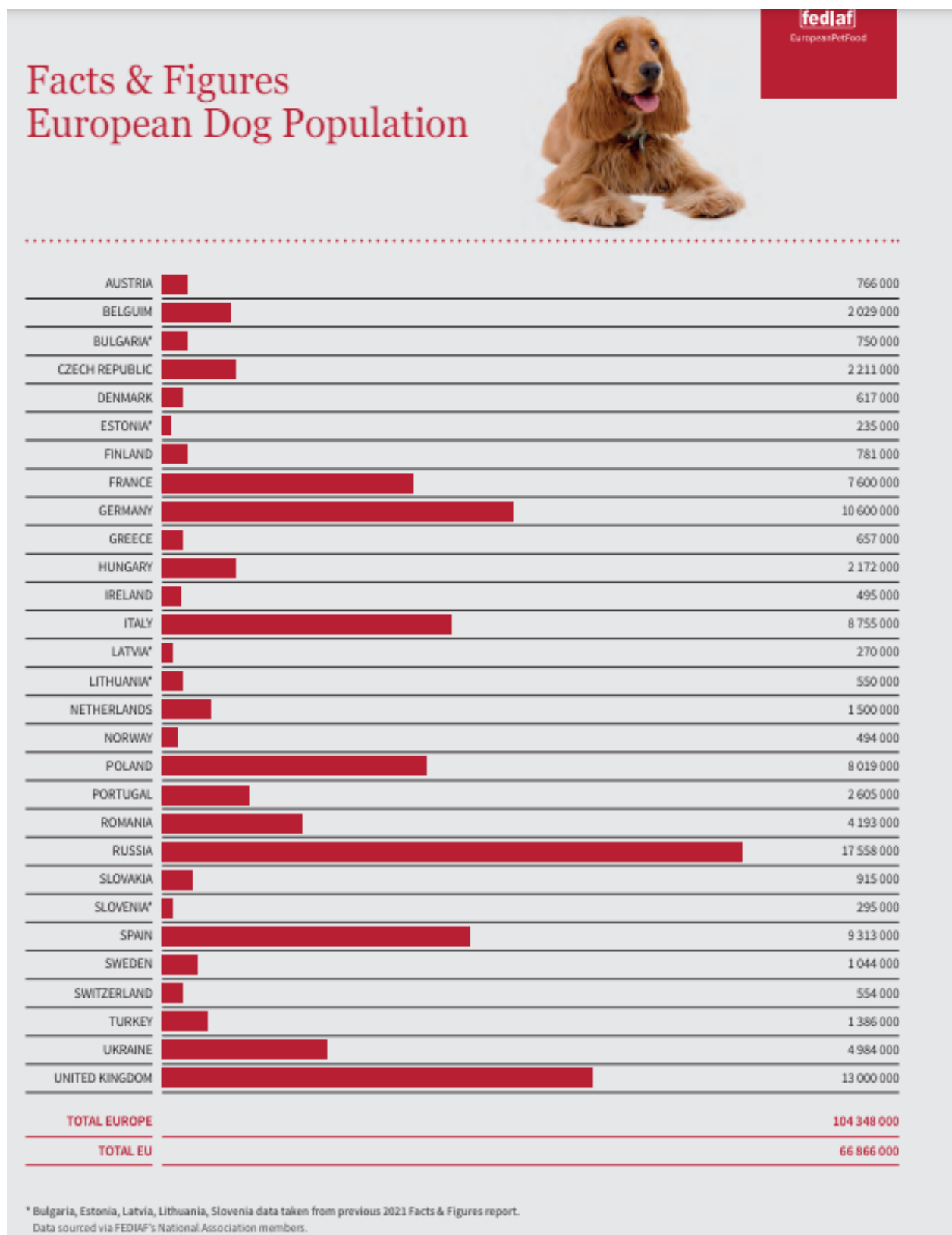
200 Plants (Est.)

EMPLOYMENT

Est. direct employment: **118 000**

Est. indirect employment: **950 000**

Bijlage 5': aantal huisdieren per land: hond (FEDIAF EuropeanPetFood | Facts & Figures 2022)

Bijlage 5': aantal huisdieren per land: kat

Facts & Figures European Cat Population

AUSTRIA		2 047 000
BELGIUM		2 536 000
BULGARIA*		815 000
CZECH REPUBLIC		1 364 000
DENMARK		669 000
ESTONIA*		290 000
FINLAND		982 000
FRANCE		14 900 000
GERMANY		15 200 000
GREECE		608 000
HUNGARY		2 388 000
IRELAND		355 000
ITALY		10 228 000
LATVIA*		410 000
LITHUANIA*		605 000
NETHERLANDS		1 900 000
NORWAY		783 000
POLAND		7 125 000
PORTUGAL		1 795 000
ROMANIA		4 371 000
RUSSIA		23 150 000
SLOVAKIA		540 000
SLOVENIA*		455 000
SPAIN		5 859 000
SWEDEN		1 703 000
SWITZERLAND		1 793 000
TURKEY		4 660 000
UKRAINE		7 630 000
UNITED KINGDOM		12 000 000
TOTAL EUROPE		127 161 000
TOTAL EU		77 928 000

Bijlage 5': aantal huisdieren per land: vogels

Bijlage 5': aantal huisdieren per land: vissen

Facts & Figures Estimated number of European Aquaria

AUSTRIA		310 000
BELGIUM		320 000
BULGARIA*		70 000
CZECH REPUBLIC		80 000
DENMARK		280 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		40 000
FRANCE		1 252 000
GERMANY		2 300 000
GREECE		90 000
HUNGARY		90 000
IRELAND		27 000
ITALY		1 500 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		339 000
NORWAY		125 000
POLAND		380 000
PORTUGAL		83 000
ROMANIA		150 000
RUSSIA		3 750 000
SLOVAKIA		51 000
SLOVENIA*		35 000
SPAIN		691 000
SWEDEN		260 000
SWITZERLAND		380 000
TURKEY		850 000
UKRAINE		450 000
UNITED KINGDOM		8 000 000
TOTAL EUROPE		21 903 000
TOTAL EU		8 473 000

Bijlage 5': aantal huisdieren per land: kleine zoogdieren

Facts & Figures European Small Mammal Population

AUSTRIA		508 000
BELGIUM		1 026 000
BULGARIA*		60 000
CZECH REPUBLIC		186 000
DENMARK		373 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		157 000
FRANCE		2 800 000
GERMANY		4 900 000
GREECE		417 000
HUNGARY		398 000
IRELAND		162 000
ITALY		1 816 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		346 000
NORWAY		169 000
POLAND		1 217 000
PORTUGAL		218 000
ROMANIA		93 000
RUSSIA		6 601 000
SLOVAKIA		46 000
SLOVENIA*		85 000
SPAIN		1 523 000
SWEDEN		494 000
SWITZERLAND		655 000
TURKEY		808 000
UKRAINE		899 000
UNITED KINGDOM		3 360 000
TOTAL EUROPE		29 317 000
TOTAL EU		16 994 000

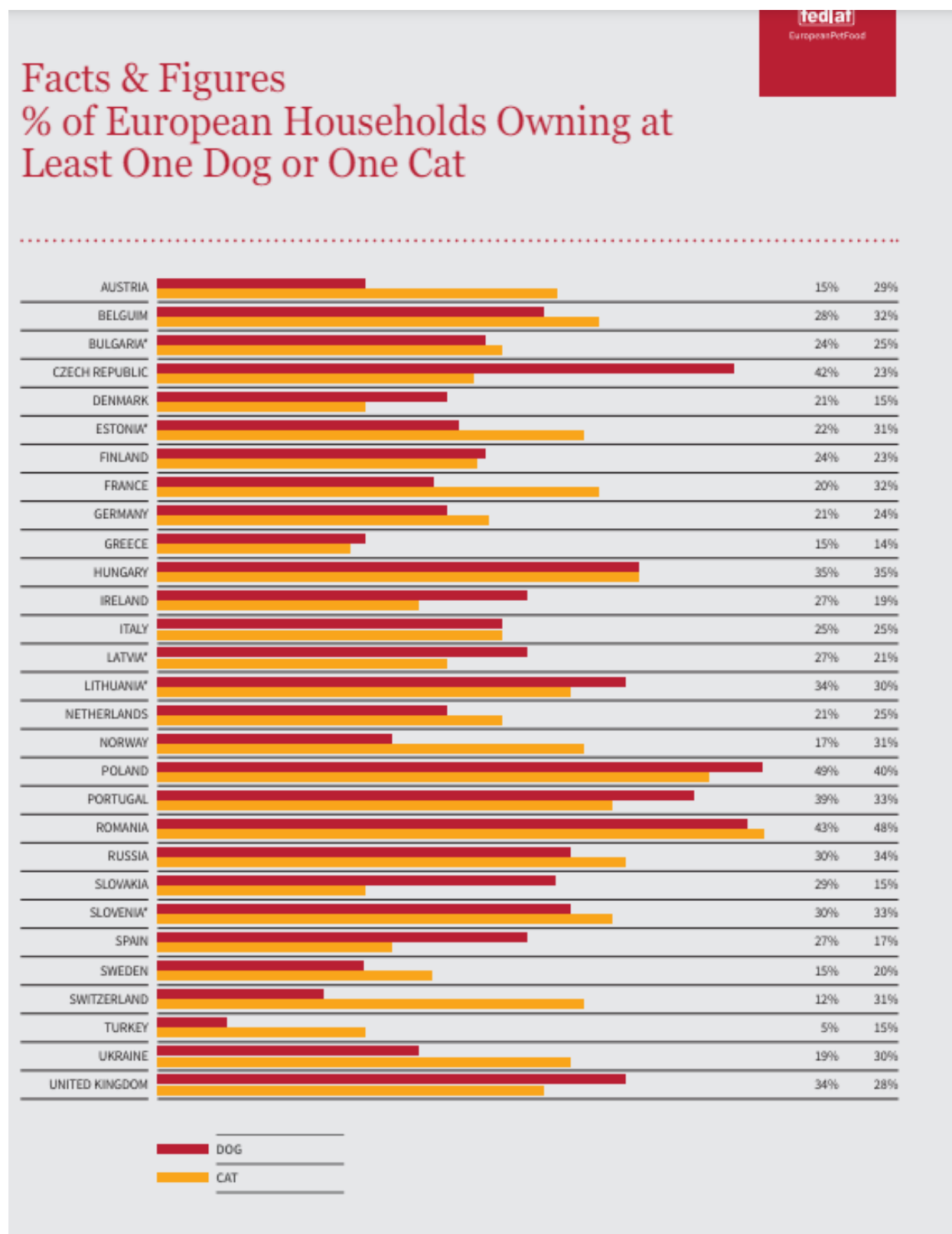
Bijlage 5': aantal huisdieren per land: reptielen

Facts & Figures European Terraria Population

AUSTRIA		129 000
BELGIUM		160 000
BULGARIA*		14 000
CZECH REPUBLIC		5 000
DENMARK		110 000
ESTONIA*		N/A
FINLAND		29 000
FRANCE		2 100 000
GERMANY		1 300 000
GREECE		6 000
HUNGARY		60 000
IRELAND		20 000
ITALY		1 366 000
LATVIA*		N/A
LITHUANIA*		N/A
NETHERLANDS		59 000
NORWAY		94 000
POLAND		215 000
PORTUGAL		39 000
ROMANIA		32 000
RUSSIA		1 076 000
SLOVAKIA		4 000
SLOVENIA*		3 500
SPAIN		1 464 000
SWEDEN		60 000
SWITZERLAND		27 000
TURKEY		157 000
UKRAINE		903 000
UNITED KINGDOM		2 200 000
TOTAL EUROPE		11 632 500
TOTAL EU		7 269 500

Bijlage 5': % aantal huishoudens met minstens 1 huisdier

Bijlage 6:

Vergelijkende tabel BK2 assistent dierverzorger tov BK4 dierverzorger

Bijlage op vraag:

Indien gewenst kunnen er tal van foto's worden doorgestuurd over de specifieke praktijkinfrastructuur voor dierenzorg.